

3001y_Az_Q2017_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 3001Y Dünya bazar qiymətləri

1 Uzən valyuta kursu reciminin xususiyətləri:

- bütün variantlar yalnızdır
- kurs Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyən edilir
- kommersiya bankının maliyyə vəziyyətindən asılıdır
- kurs valyutaya olan tələb və təklifdən asılı deyil
- kurs valyutaya olan tələb və təklifin təsiri altında dəyişir

2 Valyuta intervensiyası nədir:

- bütün variantlar yalnızdır
- Mərkəzi Bank tərəfindən qiymətli kağızların alınması
- Mərkəzi Bank tərəfindən qiymətli kağızların satılması
- Mərkəzi Bank tərəfindən xarici valyutanın alınması və satılması
- Mərkəzi Bank tərəfindən valyuta kursunun müəyyənləşdirilməsi

3 Valyutanın alıcılıq qabiliyyəti pariteti nədir:

- valyutaların qızıl məzmununa görə nisbəti
- valyutanın alıcılıq qabiliyyəti
- bütün variantlar yalnızdır
- valyutaların nisbəti
- valyutaların alıcılıq qabiliyyətinə görə nisbəti

4 Qızıl pariteti nədir:

- valyutaların metal məzmununa görə nisbəti
- pul vahidinin rəsmi qızıl məzmunu
- bütün variantlar yalnızdır
- valyutaların nisbəti
- valyutaların alıcılıq qabiliyyətinə görə nisbəti

5 Beynəlxalq sazişlərdə göstərilən qiymətlərə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- hamısı
- möhkəm təsbit edilmiş qiymətlər
- saziş qiymətləri
- sonda təsbit olunan qiymətlər
- sürüşkən qiymətlər

6 Beynəlxalq ticarətdə hansı növ endirimlərdən istifadə olunur?

- bütün cavablar doğrudur
- ümumi endirimlər
- dövriyyəyə görə endirimlər
- progressiv
- xüsusi endirimlər

7 Verilənlərdən hansı xarici iqtisadi fəaliyyətdə qiymətlərin təyin edilməsi üçün məlumat mənbələrinə aid edilir?

- bütün cavablar doğrudur
- preyskurantla
- iqtisadi jurnallar

- iqtisadi qəzetlər
- xüsusi bülletenlər

8 Nəşr olunan qiymətlər növünə aid edilmir:

- birja qiymətləri
- məlumat qiymətləri
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- fərdi sifarişlər üzrə qiymətlər
- iri firmaların təklif qiymətləri

9 Verilənlərdən hansı dünya bazar qiymətinin növüdür?

- hesablaşma qiymətləri
- nəşr olunan qiymətlər
- bütün cavablar doğrudur
- kontrakt qiymətləri
- birja qiymətləri

10 Aşağıdakılardan hansı qiymətlər üzrə liderliyin əsas əlamətiə aiddir?

- Satış həcmnin artırılması
- Bazar tədqiqatının keyfiyyəti
- Məhsulun keyfiyyəti
- Azad rəqabət mühiti
- Məhsulun istehsalına çəkilən xərclərə nəzarət

11 Aşağıdakı əlamətlərdən hansı dünya qiymətlərini xarakterizə etmir

- idxal-ixrac əməliyyatlarının sərbəst rejimdə aparılması
- sazişlərin idxal və ya ixracı ilə əlaqəli olması
- iri daimi sazişlərin qiymətləri olması
- sazişlərin kommersiya xarakteri daşması
- sazişlərin qismən dönərlə valyuta ilə aparılması

12 Hansı növ qiymətlər digərləri ilə müqayisədə daha aşağı səviyyəyə malikdir?

- KAF
- SIF
- FOT
- FAS
- FOB

13 Dünya qiymətləri əmələ gəlməsi xarakterinə görə neçə növə ayrılır:

- 3
- 4
- 5
- 6
- 2

14 Xarici ticarət fəaliyyətinin reallaşdırılmasında dünya bazarında neçə qiymət növündən istifadə olunur?

- 6
- 4
- 3
- 2
- 5

15 Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- Məqsədli qiymətlər bazar qiymətlərinin səviyyəsini deyil, fermerlərin gəlirlərinin aşağı səviyyəsini müəyyən edir.
- Girov qiymətlərinin səviyyəsinin dəyişməsi fermerlərin satışdan əldə etdikləri gəlirlərin səviyyəsinin saxlanmasına (istehlakçılar hesabına) kömək edir;
- məqsədli qiymətləri bazar qiymətlərinin (qiymətlər vasitəsilə isə gəlirlərin), girov qiymətlər isə fermerlərin gəlirlərinin tənzimlənməsinin başlıca alətidirlər.
- girov qiymətləri bazar qiymətlərinin (qiymətlər vasitəsilə isə gəlirlərin), məqsədli qiymətlər isə fermerlərin gəlirlərinin tənzimlənməsinin başlıca alətidirlər.
- Girov qiymətlərinin səviyyəsinin dəyişməsi kənd təsərrüfatı məhsulları ixracının tənzimlənməsinə kömək edir.

16 ABŞ-da tətbiq edilən məqsədli qiymətlər haqqında deyilənlərdən hansı yanlıştır?

- Qiymət əlavəsi – məqsədli qiymətlə satış qiymətinin (və ya girov qiymətinin, əgər məhsul ƏKŞ vasitəsilə satılırsa) fərqi kimi hesablanır.
- Məqsədli qiymətlər bazar qiymətlərinin səviyyəsini deyil, fermerlərin gəlirlərinin yuxarı səviyyəsini müəyyən edir.
- Məqsədli qiymətlər bazar qiymətlərinin səviyyəsini deyil, fermerlərin gəlirlərinin aşağı səviyyəsini müəyyən edir.
- Onların əsas funksiyası fermerlərin gəlirini müəyyən səviyyədə saxlamaqdan ibarətdir.
- Onlar bazarda fəaliyyət göstərmir, ancaq nizamlanmalı (kompensasiya edilməli) olan qiymət əlavəsini müəyyən etmək üçün gəlirləri və qiymətləri tənzimləyən aparat işçiləri ilə hesablaşmalarda istifadə edilir.

17 Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- Bazar qiymətləri girov qiymətlərindən yüksək olduqda, fermer girov qoyulmuş məhsulu ƏKŞ-nin mülkiyyətinə verə bilər və bu zaman girov qiyməti minimum satış qiymətinə çevrilir.
- Girov qiymətləri (və ya dərəcələri) minimum zəmanət verilmiş qiymətlər funksiyasını yerinə yetirir.
- Fermer qiymətlərinin tənzimlənməsi sistemində başlıca yeri əmtəə-kredit şirkətinin (ƏKŞ) girov qiymətləri (və ya dərəcələri) və girov əməliyyatları tutur.
- qiymətlərin inzibati qaydada müəyyən olunması Fransa, Belçika, Hollandiyada geniş yayılmışdır;
- ƏKŞ-nin girov əməliyyatları – məhsulları girov qoyulmaqla fermerlərə kredit verilməsidir.

18 kənd təsərrüfatı qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi ABŞ və Avropa Birliyi (AB) ölkələrində aşağıdakı əsas formalarda həyata keçirilir:

- Bütün variantlar doğrudur
- İxrac qiymətlərinə əlavələr.
- Kənd təsərrüfatında gəlir və yığımın formalaşması prosesinin qiymətlər sistemi vasitəsilə idarə edilməsi;
- Bazar qiymətlərinin səviyyəsinə bir sıra köməkçi vasitələrlə təsir edilməsi;
- Kənd təsərrüfatında istehsal məsrəflərinin dinamikasına nəzarət;

19 kənd təsərrüfatı qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsi ABŞ və Avropa Birliyi (AB) ölkələrində aşağıdakı əsas formalarda həyata keçirilir:

- Bütün variantlar doğrudur.
- Kənd təsərrüfatında istehsal məsrəflərinin dinamikasına nəzarət;
- İstehsal vasitələri və kənd təsərrüfatı məhsullarının bazar qiymətləri dinamikasına və bu qiymətlər arasındakı nisbətən nəzarət;
- Dövlət tərəfindən formal olaraq təsbit qeyd edilmiş qiymətlər səviyyəsi tətbiq edilir ;
- Fermerlərdən kənd təsərrüfatı məhsullarını minimum zəmanət verilmiş qiymətlərlə almalı olan dövlət satınalma (tədarük) təşkilatlarının fəaliyyəti;

20 Bazar iqtisadiyyatlı ölkələrdə azad sahibkarlıq və azad ticarət prinsipinin mahiyyəti:

- dövlətin iqtisadiyyata təsirinin (müdaxiləsinin) şəxəli mexanizmi mövcuddur .
- qiymətlərin əmələ gəlməsinin əsasını dəyər qanunu təşkil edir
- əmtəə və xidmətlərin qiymətlərinin formalaşmasında azadlıq prinsipi.
- hər bir şəxs (fiziki və ya hüquqi) qanunla qadağan edilməmiş sənət və ya kommersiya fəaliyyətinin istənilən növü ilə məşğul ola bilər.
- qiymətlərin dövlət tərəfindən tənzimlənməsidir.

21 əgər investisiyalar əmanətlərdən çoxdursa yaranır

- durğunluq vəziyyəti
- tənəzzül vəziyyəti
- inflyasiya təhlükəsi
- durğunluq və inflyasiya təhlükəsi
- durğunluq və tənəzzül vəziyyəti

22 Daxili və beynəlxalq bazarlarda sabit və ya artan məzənnə ilə və yüksək alıcılıq qabiliyyətliliyi ilə xarakterizə olunur:

- milli valyuta
- tam dönərli valyuta
- əmtəə valyutası
- etibarlı valyuta
- möhkəm valyuta

23 Azad valyuta mübadiləsinə tədiyyə balansının bütün maddələri üzrə icazə verilir:

- maliyyə valyutasının dönərliyində
- əmtəə valyutasının dönərliyində
- xarici valyutanın dönərliyində
- tam valyutanın dönərliyində
- milli valyutanın dönərliyində

24 Rəsmi bazar məzənnəsi üzrə digər ölkələrin valyutasına azad alqı-satqısıdır:

- tam valyutanın dönərliyi
- qismən valyutanın dönərliyi
- milli valyutanın dönərliyi
- maliyyə valyutasının dönərliyi
- xarici valyutanın dönərliyi

25 Ölkənin valyuta məzənnəsinin aşağı düşməsi:

- digər ölkələrin sahibkarlarına əlavə mənfəət qazanmağa imkan verir
- ixracatçılara əlavə pul vəsaitlərinin sərf edilməsi kimi ziyan verir
- ölkələrə «mənfəəti» adlandırılan əlavə mənfəət almağa imkan verir
- ixracatçılara «mənfəəti» adlandırılan əlavə mənfəət almağa imkan verir
- həmin ölkələri məcbur edir ki, əlavə pul vəsaitləri sərf etməklə məzənnənin yüksəldilməsini həyata keçirsinlər

26 Dünya qiymətləri:

- istehsal-tədavül xərclərini və idxal-ixrac rüsumları əsasında formalaşan beynəlmiləl istehlak qiymətini pul formasında ifadə edir
- ictimai zəruri xərclərə malik, həmçinin orta mənfəətliliyi özündə əks etdirən əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir
- ictimai zəruri xərclərə malik əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir
- istehsal xərcləri və orta mənfəətin məcmusu əsasında formalaşan beynəlmiləl istehlak qiymətini pul formasında ifadə edir
- elmi-texniki tərəqqi və yüksək konstruksiya xüsusiyyətlərinə malik əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir

27 İstehsal beynəlmiləl qiyməti: (səhv cavabı seçin)

- beynəlxalq ticarət əmtəələrin mübadiləsinə tənzimləyir
- dünya bazarında formalaşmasının əsasını beynəlmiləl dəyər təşkil edir
- dünya qiymətlərinin dünya bazarında pulla ifadəsidir
- dünya qiymətinin ilkin əsasıdır
- bəzi hallarda milli istehsal qiymətinə uyğun gəlir

28 Hansı qiymətlər dünya bazar qiymətinin növüdür?

- mövsümi qiymət
- pilləli qiymət
- sürüşkən qiyməti
- iri firmaların təklif qiymətləri
- tender

29 Hansı qiymətlər əsaslandırma dərəcəsinə görə qiymətin növünə aid edilir?

- birja qiymətləri
- pərakəndə satış qiymətləri
- cari qiymətlər
- sürüşkən qiymətlər
- preyskurant qiymətləri

30 Verilənlərdən biri fəaliyyət müddətinə görə qiymət növünə aid edilir?

- tender qiymətlər
- sərbəst qiymətlər
- pilləli qiymətlər
- brutto qiymət
- tikinti məhsulunun qiyməti

31 Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq ticarət üçün səciyyəvi olan qiymətlər sırasına malikdir:

- AİB-in statistikas
- BMT-nin statistikas
- İVC-nin statistikas
- ABŞ-ın statistikas
- MDB-nin statistikas

32 Aşağıdakılardan hansı dünya qiymətlərinə aid edilmir?

- daxili topdansatış qiymətləri
- FAC, FOB və CIF qiymətləri
- müqavilə qiymətləri;
- birja məzənnəsi, hərrac və torq qiymətləri;
- iri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmə qiymətləri;

33 Qeyd olunan qiymətlərdən hansı Qapalı bazar qiymətlərinə aid edilmir:

- imtiyazlı razılaşma qiymətləri
- firmadaxili ticarət qiymətləri
- ticarət təşkilatlarının qiymətləri
- regional iqtisadi qruplaşmaların qiymətləri
- prefensial razılaşma qiymətləri

34 Verilənlərdən hansı ilə prefensial qiymətlər müəyyən edilir:

- "Azad" bazarda müəyyən əmtəə növlərinə uyğun təyin edilən qiymətlərə görə
- müəyyən əmtəələrin göndərilməsi haqqında hökumətlərarası razılaşmalara görə
- Qərbi Avropa dövlətləri arasında inteqrasiya prosesləri nəticəsində daha üstünlüyə malik olan ölkələrin razılaşmalarına görə
- beynəlxalq inhisarlar çərçivəsində əmtəə və xidmətlərin mübadiləsi zamanı razılaşmalara görə
- Qapalı" bazarda müəyyən əmtəə növlərinə uyğun təyin edilən qiymətlərə görə

35 Aşağıdakı əlamətlərdən hansı qiymətlər üzrə liderliyi ifadə edir?

- Bazar tədqiqatının keyfiyyəti

- Məhsulun istehsalına çəkilən xərclərə nəzarət
- Satış həcmnin artırılması
- Azad rəqabət mühiti
- Məhsulun keyfiyyəti

36 Verilənlərdən biri xarici ticarətin müqavilə qiymətidir:

- proqnoz qiymətləri
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- pərakəndə satış qiyməti
- nəşr edilən sorğu qiymətləri

37 Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə gətirilən malların gömrük dəyərini məyyən edən üsullar hansı variantda düzgün göstərilməyib:?

- gətirilən malların sövdələşmə qiyməti ilə; dəyərin çıxılması üsulu ilə;
- dəyərin toplanması üsulu ilə; dəyərin çıxılması üsulu ilə;
- müxtəlifcinsli malların sövdələşmə qiyməti ilə; dəyərin toplanması üsulu ilə; dəyərin çıxılması üsulu ilə;
- gətirilən malların sövdələşmə qiyməti ilə; eyni malların sövdələşmə qiyməti ilə;
- ehtiyat üsulu ilə, eyni malların sövdələşmə qiyməti ilə;

38 İxrac ölkələrinin ilkin bazarında qiymətləndirilən ANV-nin bazar dəyəri haqqında məlumatlar olmadıqda, lakin Azərbaycanın ilkin bazarında oxşar ANV-nin bazar dəyəri haqqında məlumatlar olduqda avtonəqliyyat vasitələrinin baza dəstinin bazar dəyəri hansı metodla təyin edilir:?

- Hesablama, Birbaşa, Dolay
- heç biri
- Hesablama
- Birbaşa
- Dolay

39 Qiymətləndirilən avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri haqqında məlumatlar ixrac ölkələrinin ilkin bazarında olmadığı halda, həmin bu bazarda analoq avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri məlum olduqda avtonəqliyyat vasitələrinin baza dəstinin bazar dəyəri hansı metodla təyin edilir:?

- Hesablama
- Birbaşa
- Dolay
- Birbaşa, Dolay
- Hesablama ,Dolay

40 İxrac ölkələrinin ilkin bazarında qiymətləndirilən avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri haqqında verilənlər olursa, lakin digər ölkələrin ilkin bazarında oxşar avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri haqqında məlumatlar olduqda avtonəqliyyat vasitələrinin baza dəstinin bazar dəyəri hansı metodla təyin edilir:?

- yalnız dolay metodla
- Dolay, Birbaşa
- Birbaşa
- Hesablama
- həm birbaşa həm də hesablama metodu ilə

41 Avtonəqliyyat vasitələrinin hansı dəyərinin qiymətləndirilməsi, onların silinməsi və ya istismardan çıxarılması zamanı həyata keçirilir:?

- Əvəzetmə
- Util
- Bərpa

- Sığorta
- Bazar

42 Gömrük məqsədilə Avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi metodikası hansı halda istifadə etmək üçün nəzərdə tutulur? Səhv cavabı göstər

- gömrük məqsədilə avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi zamanı;
- gömrük orqanlarının avtonəqliyyat vasitələrinin gömrük dəyərinə nəzarəti zamanı;
- Bütün cavablar səhvdir
- gömrük məqsədilə avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi zamanı; Avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsinin hazırlanması və yenidən hazırlanması zamanı;
- Avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsinin hazırlanması və yenidən hazırlanması zamanı;

43 Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə gətirilən malların gömrük dəyərinin müəyyən edilməsinin əsas usulu hansıdır?:

- eynicinsli malların sövdələşmə qiyməti ilə;
- dəyər toplanması üsulu ilə;
- gətirilən malların sövdələşmə qiyməti ilə
- dəyər çıxılması üsulu ilə;
- ehtiyat üsulu ilə.

44 Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə gətirilən malların gömrük dəyəri hansı usullarla müəyyən edilir?:

- eynicinsli malların sövdələşmə qiyməti ilə; dəyər toplanması üsulu ilə;
- eynicinsli malların sövdələşmə qiyməti ilə; gətirilən malların sövdələşmə qiyməti ilə
- Bütün cavablar doğrudur
- gətirilən malların sövdələşmə qiyməti ilə; eyni malların sövdələşmə qiyməti ilə;
- dəyər çıxılması üsulu ilə; ehtiyat üsulu ilə.

45 İdxal məhsullarına gömrük rüsumlarının qoyulmasına məqsəd nədir?

- mənfəətin yüksəldilməsi
- məhsulun keyfiyyətini yüksəltmək
- istehsal həcmi artırmaq
- xərcləri minimuma endirmək
- xarici məhsulların daxili qiymətlərdən aşağı qiymətlə idxalın məhdudlaşdırılması

46 Antideminq və kompensasiya rüsumları, məhdudlaşdırılması, minimal idxal qiymətləri sistemi, idxalın lisenziyalaşdırılması, idxal və ixrac norması – Bunlar nədir?

- xarici iqtisadi əlaqələrin tənzimlənməsinin inzibati üsulları
- xarici ticarətin tənzimlənməsinin statik metodları
- daxili ticarətin tənzimlənməsinin tarif tədbirləri
- xarici ticarətin tənzimlənməsinin qeyri-tarif tədbirləri
- xarici ticarətin tənzimlənməsinin tarif tədbirləri

47 İndeksləşdirmədə tətbiq edilən tənzimləmə münasibətlərinin ayrı-ayrı kateqoriyaları haqqında qeyd olunanlardan hansı yanlışdır?

- Son vaxtlar üstünlük qarışıq kompensasiyaya verilir ki, əmək haqqının ödənişində fərqlər qalsın.
- Qarışıq kompensasiyada həm proporsional, həm də qeyd olunmuş kompensasiyanın elementləri olur.
- Qeyd olunmuş kompensasiya ABŞ, Kanada, Danimarka kimi ölkələrdə geniş tətbiq edilir.
- Qeyd olunmuş kompensasiya üçün gəlirlərdəki fərqin azaldılması meylə xarakterikdir.
- Proporsional kompensasiya adətən faizlərlə ifadə olunur və gəlirlərdəki fərqlərə toxunmur.

48 İndeksləşdirmənin astanası haqqında deyilənlərdən biri səhvdir.

- Bütün variantlar doğrudur.
- Bu, qabaqcadan dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş qiymət artımında elə səviyyədir ki, həmin səviyyəyə çatdıqda indeksləşdirmə həyata keçirilir.
- Astananın müəyyən edilməsinə ikinci yanaşmada qiymət artımına uyğun olaraq gəlirlərin artırılmasını nəzərdə tutan sxemə əsaslanır.
- Astananın müəyyən edilməsinə üçüncü yanaşmada dövlət müəyyən vaxt üçün ölkədəki qiymət artımının sürətindən kifayət qədər aşağı rəsmi astana müəyyən edir ;
- Astananın müəyyən edilməsinə birinci yanaşmada dövlət müəyyən vaxt üçün ölkədəki qiymət artımının sürətindən kifayət qədər yuxarı rəsmi astana müəyyən edir ;

49 əmək haqqının indeksləşdirilməsinə prinsipial yanaşmalardan biri səhvdir:

- indeksləşdirmə əmək haqqının minimum həddi ilə məhdudlaşır.
- əmək haqqının tam indeksləşdirilməsi nəzərdə tutulur.
- əmək haqqının minimum həddi ilə məhdudlaşan indeksləşdirmə 1959-1968-ci illərdə Fransada tətbiq edilmişdir.
- əmək haqqının nizamlanması onun səviyyəsindən asılı olaraq həyata keçirilmir, yəni minimum əmək haqqı artdıqda kompensasiya artır.
- əmək haqqının nizamlanması onun səviyyəsindən asılı olaraq həyata keçirilir, yəni minimum əmək haqqı artdıqda isə kompensasiya azalır.

50 Aşağıda qeyd edilənlərdən hansı yanlıştır?

- Paaşe formulu əmtəələr və xidmətlər yığımına vaxtaşırı yenidən baxmağı tələb edir.
- inflyasiyanın qiymətləndirilməsində hesabat nöqtəsi kimi cari dövrün istehlak yığımını (Paaşe formulu) və ya bazis dövrünün istehlak yığımını (Layspeyres formulu) götürmək olar.
- inflyasiyanın qiymətləndirilməsində hesabat nöqtəsi kimi bazis dövrünün istehlak yığımını (Paaşe formulu) və ya cari dövrün istehlak yığımını (Layspeyres formulu) götürmək olar.
- Paaşe formulun tətbiqi bilərəkdən nəticəni saxtalaşdırmağa gətirib çıxarır.
- Laspeyres formulu qiymətlərin həqiqi artımını bir qədər şişirdir, Paaşe formulu isə azaltmağa meyillidir.

51 İstehlak qiymətlərinin indeksi haqqında aşağıdakılardan hansı yanlıştır?

- IQI-nin əsas təyinatı əhali tərəfindən istehsal xarakterli istehlak məqsədi ilə alınan əmtəə və xidmət qiymətlərinin ümumi səviyyəsinin zaman içərisində dəyişməsinin ölçülməsindən ibarətdir.
- hal-hazırda orta istehlakçı tərəfindən müntəzəm alınan daha vacib əmtəə və xidmətlər məcmusu dəyərinin dəyişməsinə müəyyənləşdirən beynəlxalq standartdır;
- IQI-nin əsas təyinatı əhali tərəfindən qeyri-istehsal xarakterli istehlak məqsədi ilə alınan əmtəə və xidmət qiymətlərinin ümumi səviyyəsinin zaman içərisində dəyişməsinin ölçülməsindən ibarətdir.
- Beynəlxalq iqtisadi təşkilatların və xüsusilə Beynəlxalq valyuta Fondunun fəaliyyəti nəticəsində bu göstərici (IQI) inflyasiyanın ölçməsi və tənzimlənməsi vasitəsi kimi əksər dünya dövlətləri tərəfindən qəbul edilmişdir.
- IQI zaman keçdikcə əhali tərəfindən istehlak edilən mal və xidmət növlərinin qiymətlərinin dəyişməsinə ölçməyə xidmət edir.

52 Qiymətlərin iqtisadi tənzimləmə metodu deyil:

- dövlət preyskurant qiymətlərinin tətbiq olunması.
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi;
- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti;
- amortizasiya normalarının qoyulması;
- torpaq rentasının tənzimlənməsi;

53 Dünya bazarında qiymətin əmələ gəlməsi prosesləri nə ilə tənzimlənir?

- pul tədavülü qanunu ilə
- dünya bazarında rəqabət ilə;
- beynəlxalq dəyərlə;
- transmilli korporasiyalar siyasəti ilə;
- dəyər qanunu ilə;

54 Verilənlərdən hansı inhisar mənfəətini ifadə edir?

- əlavə dəyər vergisi və aksizlərdir

- inhisarlaşmış iqtisadiyyatda toplaşan orta mənfəətdir;
- orta mənfəətin çevrilmiş forması və əlavə dəyər formasıdır;
- sadə mənfəət və onun əmələ gəlməsi şərtləridir
- vahid müştərək əlavə dəyərdir.

55 Aşağıdakı əlamətlərdən hansı oliqopolistik bazarı xarakterizə etmir?

- sahədə firmaların azsaylı olması
- sahəyə giriş üzrə ciddi maneələrin olması;
- standart və differensial əmtələrin istehsalı;
- qiymət ayrışçılığı;
- rəqiblərdən qarşılıqlı asılılıq

56 Hansı növ güzəştlər beynəlxalq təcrübədə tətbiq edilmir?

- kompensasiya güzəştləri .
- diler güzəştləri
- preyskurant qiymətlərindən ümumi güzəştlər
- əmtəə alqısında nəğd hesablaşmalara görə, miqdarına və ya seriyalılığa görə
- mövsümi güzəştlər;

57 Aşağıda qeyd olunanlardan hansı daxil edilməklə ixrac və idxal qiymətlərinin kalkulyasiyasının formal sxemi daxili qiymətlərin hesablanması zamanı istifadə edilən sxemdən fərqlənir?

- Satıcıların və nümayəndələrin komisiyon mükafatlandırılması
- Maliyyələşdirmə xərcləri;
- Qablaşdırmaya çəkilən xərclər, nəqliyyat xərcləri;
- Alıcının ölkəsində idxal gömrük xərcləri;
- Sığorta xərcləri və gözlənilməz risklərin örtülməsi üçün zəruri olan ehtiyatlar.

58 Aşağıdakı qiymətlərdən hansı dünya bazar qiymətinin növüdür?

- tender
- sürüşkən qiyməti
- pilləli qiymət
- mövsümi qiymət
- iri firmaların təklif qiymətləri

59 Aşağıdakılardan hansı ixrac kalkulyasiyasını daxili kalkulyasiyadan fərqləndirən xərc növünə aid deyil?

- reklam xərcləri
- sığorta xərcləri
- maliyyələşmə xərcləri
- tədavül xərcləri
- daşınma xərcləri

60 Aşağıda göstərilənlərdən biri sponto güzəşti xarakterizə edir?

- İxrac güzəştidir
- Nağd hesablaşma hesabına güzəştidir
- Sorğu qiymətləri ilə birgə ümumi güzəştidir
- Mövsüm güzəştidir
- Məhsulun sınaq partiyalarına olan xüsusi güzəştidir

61 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətinin növüdür?

- Tender – hərrac – satış
- KAF
- tənzimlənən

- Franko-anbar (satış)
- Bazis

62 Verilənlərdən hansı idxal-ixrac güzəştlərinin həcminə təsir göstərmir?

- daxili iqtisadi və siyasi vəziyyət
- təsbit olunmuş qiymətlər
- istehsalın inhisarlaşması dərəcəsi
- əmtəə bazarının konyunkturasi
- təchizatçı firmanın maliyyə vəziyyəti

63 Hansı qiymətlər xarici ticarətin müqavilə qiymətlərinə aiddir?

- kontrakt qiymətləri
- proqnoz qiymətləri
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- pərakəndə satış qiyməti
- nəşr edilən sorğu qiymətləri

64 Hansı növ qiymətlər dünya bazar qiymətinə aiddir?

- müqavilə qiymətlər
- kontrakt qiymətləri
- təsbit edilən qiymətlər
- franko – anbar qiymətləri
- bazis qiymətlər

65 Verilənlərdən hansı qiymət liderliyinin əsas şərti hesab edilir?

- cavablar doğrudur
- marketinq tədqiqatlarının keyfiyyəti
- məhsulun istehsalına çəkilən xərclər
- məhsulun keyfiyyəti
- satışın həcmnin artırılması

66 Hansı qiymətlər təsbit olunma qaydasına görə qiymətin növünə aid edilmir?

- cavablar doğrudur
- netto qiymətlər
- sənaye məhsulunun qiyməti
- auksion qiymətləri
- mövsümi qiymətlər

67 Franko qiyməti aşağıda qeyd olunan hansı amillərdən asılıdır?

- tələbin həcmindən
- təchizat-göndəriş şərtlərindən
- əmtəənin növündən
- bazar iştirakçılarının sayından
- təklifin həcmindən

68 Dünya bazar qiymətlərinin əsasını nı təşkil edir?

- istehlak dəyəri
- istehsal qiyməti;
- beynəlxalq dəyər;
- milli dəyər;
- beynəlxalq istehsal qiyməti.

69 Bazar təsərrüfatı şəraitində qiymətmələgəlmənin müəyyən edici amili sayılır:

- ixrac rüsumları
- tələb və təklif
- vahid dünya bazarı
- dünya bazar tutumu
- gömrük güzəştləri

70 Qiymətlərin müəyyən edilməsinin parametrik metodları:

- bu metodların çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirə bilmir
- bu metodların üstünlüyü ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir
- bu metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir
- bu metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki, bu tədqiqatlar əsasında alınmış qiymət bazarda qiymətlərin formalaşması şərtlərini real əks etdirir
- metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir

71 Qərbi Avropa ölkələrində qiymətlərin əmələgəlməsinə təsirin dolayı metodlarına aid deyil:

- vergi sistemi;
- dövlət tədarükü;
- kredit sisteminin tənzimlənməsi.
- qiymətlərin təsbit olunması;
- pul tədavülü ;

72 İnkişaf etmiş ölkələrdə qiymətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı hansı fikir doğru deyil?

- Norveçdə işə ədalətsiz (çox yüksək) qiymətlərin qoyulması haqqında istənilən razılaşmalar qanunla qadağan edilmişdir.
- Bütün variantlar yanlıştır.
- İsveçdə hər il təhvil verilən südün müəyyən həcmi (kvota) nəzərdə tutulur və südü təhvil verənlərə möhkəm qiymət üçün zəmanət verilir.
- İsveç hökuməti kənd təsərrüfatı siyasəti çərçivəsində qiymətlərin kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının rentabelliyini təmin edəcək səviyyədə saxlanmasını nəzərdə tutur.
- Yaponiyada dövlətin müvafiq nazirliklər şirkətlərin iştirakı ilə qiymətlərin minimum səviyyəsini müəyyən edirlər.

73 Avropa birliyində məhsul növlərindən asılı olaraq tənzimlənen məqsədli və müdaxilə qiymətləri haqqında fikirlərdən hansı yanlıştır?

- Məqsədli qiymətlərin əsasında astana və ona oxşar olan «şlüz» qiymətlərinin səviyyəsi müəyyən olunur ;
- Məqsədli qiymətlər – Avropa birliyində müəyyən məhsul növünün qıtlığı hökm sürən rayonlar üçün nəzərdə tutulan topdansatış (ardıcıl olaraq nəzərdə tutulan bazar qiymətləri) qiymətləridir ;
- Məqsədli qiymətlər astana qiymətlərlə birlikdə qiymətlərin müdafiəsində aşağı sərhəddi təşkil edirlər.
- Astana qiymətləri başlanğıc səviyyəsinə görə məqsədli qiymətlərdən aşağı səviyyədədir;
- Bu qiymətlər daxili fermer qiymətlərini daha aşağı dünya qiymətlərinin təzyiqindən qorumağa xidmət edirlər.

74 İnhisar rəqabətli müəssisənin istehsal həcminə təsir strategiyası deyil -

- reklam taktikasına yenidən baxılması.
- rəqibin qiymət strategiyasının izlənilməsi;
- qiymətlərdə liderlik;
- parametrlər üzrə differensiallaşma strategiyası;
- satışın stimullaşdırılması;

75 İnhisar rəqabətini digər bazar strukturlarından fərqləndirən amil deyil –

- əmtənin differensiallaşdırılması;

- qiymət rəqabəti;
- qiymət göstəriciləri üzrə rəqabət.
- qiymət ayrı-seçkiliyi;
- çoxlu sayda satıcıların olması;

76 Aşağıdakılardan hansı beynəlxalq əmək bölgüsüdür?

- Dövlətlərarası mal və xidmətlərə mübadiləsi;
- daxili bazarın müdafiəsi tədbiri.
- dünya ticarətinin inkişafının nəticəsi;
- Dünya təsərrüfatının inkişafının qanunauyğun nəticəsi;
- Ayrı-ayrı dövlətlərin müxtəlif əmtəə və xidmətlərin istehsalında ixtisaslaşması;

77 Dünya bazar qiymətlərinin aşağı düşməsi tendensiyasının səbəbi nədir?

- beynəlxalq inteqrasiyanın genişlənməsi;
- dünya bazarında qiymət əmələ gətirən proseslərin xüsusiyyətləri.
- dəyər qanunu ilə.
- istehsal qüvvələrinin inkişafı;
- texniki tərəqqi;

78 Uzunmüddətli dövrdə inhisar rəqabətli müəssisənin mənfəətinin artırılmasının qeyri-qiymət metodlarıdır -

- sadalananların heç biri.
- məhsulun differensiallaşdırılması;
- məhsulun təkmilləşdirilməsi;
- məhsulun reklam edilməsi;
- sadalananların hamısı;

79 Dünya təcrübəsində iri firmaların faktiki sövdələşmə qiymətləri və təklif qiymətləri haqqında qeyd olunanlardan hansı doğrudur?

- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər plan səviyyəsini göstərir
- sövdələşmə bağlanarkə, bir qayda olaraq, sabit qiymətlərin plan səviyyəsini göstərir
- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətlərinin plan səviyyəsini göstərir
- beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin qiymətlərinin plan səviyyəsini göstərir
- sövdələşmə bağlanarkən bir qayda olaraq, aşağı düşən qiymətlərin plan səviyyəsini göstərir

80 Verilənlərdən hansı dünya qiymətini xarakterizə edən amildir:

- Bütün variantlar doğrudur.
- Sövdələşmələr azad döner valyutaya görə bağlanmalıdır;
- Həmin sövdələşmələr xüsusi deyil, kommersiya xarakteri daşmalıdır;
- Beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır
- Sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır;

81 Aşağıda verilən qiymət növlərindən hansı dünya bazarında xarici ticarət fəaliyyətini həyata keçirərkən nəzərə alınmır?

- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili pərakəndəsatış qiymətləri
- Kontrakt qiymətləri;
- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri
- İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmələrin qiymətləri
- Birjada təyin edilən qiymətlər, hərəqlərin və ticarət təşkilatlarının qiymətləri;

82 əsas qiymət növləri haqqında verilən fikirlərdən hansı dünya bazarında xarici ticarət fəaliyyətinin həyata keçirilməsində nəzərə alınmalıdır?

- Bütün variantlar doğrudur

- Kontrakt qiymətləri;
- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri
- İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmələrin qiymətləri
- Birjada təyin edilən qiymətlər, hərəracların və ticarət təşkilatlarının qiymətləri;

83 Qeyd olunan amillərdən hansı müasir beynəlxalq ticarətdə qiymətlər çoxluğunu müəyyən edir?

- Bütün variantlar doğrudur
- qeyri-kommersiya və digər xüsusi əməliyyatlarla;
- hökumət təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən dövlət-inhisar tədbirləri ilə (ticarət-siyasi və valyuta);
- bazarlar üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;
- alıcıların kateqoriyaları üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;

84 Bu şərtə görə satıcı əmtəəni limana gəmi boyunca (yanında) yerləşdirməlidir. Həmin andan satıcının öhdəlikləri bitmiş hesab olunur.

- CIF
- FAS
- DEQ
- DES
- EXW

85 Bu şərtə görə satıcı əmtəəni daşıma üçün gömrük rüsumlarını ödədikdən sonra razılaşdırılan məntəqədə yük daşıyana təhvil verir və özünün öhdəliyini yerinə yetirmiş olur.

- EXW
- CFR
- FAS
- FCA
- CIF

86 Bu şərtə görə satıcı öz müəssisəsində (zavodunda, fabrikdə, anbarında və s.) əmtəəni alıcıya təhvil verərək özünün qarşısında duran öhdəliyini yerinə yetirmiş olur.

- CFR
- EXW
- FAS
- FCA
- FOB

87 Nəqliyyat vasitəsinin gömrük dəyəri:

- bütün cavablar yalnışdır
- Müəssisənin balansında olan və onun ləğvi prosesində reallaşan NV-nin dəyəridir
- NV - nin sığortalanması zamanı sığorta müqaviləsinin bağlanması anında hesablanan bazar dəyəridir
- NV - nin dəyəri onun istifadə edilmə məqsədlərindən və mövcud şəraitdən asılı olaraq təyin edilir.
- İxrac edən ölkələrdən Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə (idxal yerinə) qədər çatdırma xərclərini (nəqlətmə dəyəri, yükləmə-boşaltma məsrəfləri, sığorta məbləği) həmçinin nəqliyyat vəsaitlərinin alınması üçün komission haqqı istisna olmaqla alıcının komissiyona və brokerə verdiyi haqq xərclərini nəzərə almaqla NV - nin dəyəridir.

88 Mövcud istifadəsinə görə nəqliyyat vasitəsinin dəyəri:

- Ehtiyatını işləyən və silinən NV - nin və həmçinin qəzalar, təbii fəlakətlər və digər xarici təsirlər nəticəsində aldığı zədələnmədən sonra bərpa edilməsi mümkün olmayan NV-nin dəyəridir
- Təmir (bərpa) üzrə ayrı - ayrı işlər apardıqdan sonra NV -nin həndəsi parametrlərinin, konstruksiya materiallarının, fiziki - kimyəvi xassələrinin və iş proseslərinin xarakteristikalarının bərpa olunmaz dəyişməsi ilə müşayiət olunan dəyər itkisinin miqdarıdır.
- Müəssisənin balansında olan və onun ləğvi prosesində reallaşan NV-nin dəyəridir.
- NV - nin dəyəri onun istifadə edilmə məqsədlərindən və mövcud şəraitdən asılı olaraq təyin edilir.

- NV - nin sığortalıması zamanı sığorta müqaviləsinin bağlanması anında hesablanan bazar dəyəridir

89 Məhdudlaşdırılmış bazarda nəqliyyat vasitəsinin dəyəri:

- Təmir (bərpa) üzrə ayrı - ayrı işlər apardıqdan sonra NV -nin həndəsi parametrlərinin, konstruksiya materiallarının, fiziki - kimyəvi xassələrinin və iş proseslərinin xarakteristikalarının bərpa olunmaz dəyişməsi ilə müşayiət olunan dəyər itkisinin miqdarıdır.
- Açıq bazarda satışı mümkün olmayan və ya NV - nin açıq satışının müraciəti üçün lazım olan xərclərlə müqayisədə əlavə xərclər tələb edən NV - nin dəyəridir. Bu metod konstruktiv və ekoloji meyarlar, xüsusi funksional təyinatına və s. görə uyğun mövcud qanunvericilik aktları ilə istismanı məhdudlaşdırılan və ya qadağan edilən NV - nin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilir.
- NV - nin sığortalıması zamanı sığorta müqaviləsinin bağlanması anında hesablanan bazar dəyəridir.
- Müəssisənin balansında olan və onun ləğvi prosesində reallaşan NV-nin dəyəridir.
- Ehtiyatını işləyən və silinən NV - nin və həmçinin qəzalar, təbii fəlakətlər və digər xarici təsirlər nəticəsində aldığı zədələnmədən sonra bərpa edilməsi mümkün olmayan NV-nin dəyəridir.

90 İxrac edən ölkələrdən Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə (idxal yerinə) qədər çatdırma xərclərini (nəqlətmə dəyəri, yükləmə-boşaltma məsrəfləri, sığorta məbləği) həmçinin nəqliyyat vəsaitlərinin alınması üçün komission haqqı istisna olmaqla alıcının komissiyona və brokerə verdiyi haqq xərclərini nəzərə almaqla NV - nin dəyəridir. Bu Avtonəqliyyat vasitələrinin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə olunan hansı dəyər növüdür ?

- məhdudlaşdırılmış bazarda nəqliyyat vasitəsinin dəyəri
- nəqliyyat vasitəsinin util dəyəri
- nəqliyyat vasitəsinin gömrük dəyəri
- nəqliyyat vasitəsinin sığorta dəyəri
- nəqliyyat vasitəsinin konstruksiyaasının dəyişməsinə sərf olunmuş dəyəri

91 Tam rəqabət sahələrində tipik firma

- bütün cavablar doğrudur
- o halda çox məhsul sata bilər ki, qiymət aşağı salınsın
- yeni firmaların sahəyə daxil olmasına müəyyən dərəcədə nəzarət edə bilər
- məhsulun bazar qiymətinə verilmiş qiymət kimi baxır
- digər firmalara nisbətən nadir məhsul satır

92 Oliqopolistlər arasında qeyri-qiymət rəqabəti metodu deyil -

- dizayn və qablaşdırma
- məhsulun keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması
- qiymətin differensiallaşdırılması
- məhsulun differensiallaşdırılması
- reklam işinin təşkili

93 İnhisarçı mənfəətinin maksimumlaşdırılması şərti hansıdır?

- $AR=MR-P$
- $MR=AR+P$
- $MR=AR-P$
- $MR=AR=P$
- $MR=AR \square P$

94 Dünya kapitalist bazarında eyni əmtəələrə müxtəlif qiymətlərin yaranmasına zəmin yaradan hallara daxildir (səhv cavabı göstərin)

- ticarətdə müxtəlif hökumət və yarımhökumət təşkilatlarının iştirakı
- xarici bazarların inhisarlaşması və bazarların bölgüsü haqqında razılaşma
- konsemlər və kartellər trestlər vasitəsilə ayrı-ayrı ölkələrin daxili bazarlarının inhisarlaşması
- beynəlxalq trestlər vasitəsilə ayrı-ayrı ölkələrin daxili bazarlarının inhisarlaşması
- dünya bazarında hökmranlıq edən, yüksək iqtisadi inkişafa malik ölkələrin qəbul etdiyi razılaşması

95 Müasir beynəlxalq ticarətdə qiymətlər çoxluğu neçə amillə müəyyən edilir:

- 6
- 2
- 5
- 3
- 4

96 Beynəlxalq ticarətdə qiymətlər çoxluğu

- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif və adi müntəzəm kommersiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən müxtəlif keyfiyyətli əmtəələrə görə eyni, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommersiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən müxtəlif keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommersiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommersiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə eynivə adi müntəzəm kommersiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır

97 İxrac qiymətlərinin hesablanması üçün başlanğıc bazası aşağıdakılardan hansıdır?

- transfert qiymətləri.
- müqavilə qiymətləri;
- “qapalı” bazarların qiymətləri
- daxili bazar qiymətləri;
- “azad” bazarların qiymətləri;

98 Dünya bazarında tələb və təklif qanununun təsiri nəyin vasitəsilə təzahür edilir?

- beynəlxalq əmək bölgüsü
- istehsalçı və istehlakçılar arasında münasibət vasitəsilə;
- məhsulların istehlak və mübadilə dəyərləri arasındakı münasibət vasitəsilə;
- dünya qiymətlərində istehlak dəyərinin uçotu vasitəsilə;
- dünya bazarında rəqabət faktoru vasitəsilə;

99 Aşağıdakılardan hansı dünya qiymətlərinin internasional dəyərdən uzaqlaşmasına səbəb olan faktorlara aid deyil?

- beynəlxalq əmək bölgüsü.
- valyuta kurslarının qeyri-sabitliyi;
- inflyasiya;
- beynəlxalq bazarda monopoliya hökmranlığı;
- məhsulun istehlak dəyəri;

100 Dünya ticarətin inkişafına kömək edən təşkilat hansılardır?

- Beynəlxalq Yenidənqurma və inkişaf Bankı.
- Ümumdünya Ticarət Təşkilatı
- Beynəlxalq Valyuta Fondu
- Avropa iqtisadi Birliyi
- Neft ixracatı ölkələrinin təşkilatı

101 Dünya ticarətinin inkişafının aparıcı qüvvəsi nədir?

- Proteksionizm siyasəti.
- Müqayisəli üstünlük prinsipi;
- Beynəlxalq inteqrasiya prosesi;
- Beynəlxalq əmək bölgüsü;

Dünya bazarına dəyər qanununun təsiri;

102 Bu şərtə görə satıcı idxal ölkəsində razılaşıdırılan məntəqəyə əmtəəni çatdırdığı anda özünün öhdəliyini yerinə yetirmiş hesab edir.

- DDP
 FCA
 FOB
 CIF
 CPT

103 Bu şərtə görə satıcı razılaşıdırılmış təyinat limanında daşınması zamanı gömrük rüsumlarından təmizlənmiş (gömrük rüsumları ödənməmiş) əmtəəni alıcının öhdəsinə təhvil verdiyi andan özünün öhdəliyini yerinə yetirmiş hesab edir

- DDP
 DEQ
 DES
 DDU
 DAF

104 Bu şərtə görə əmtəə göndəriş üçün rüsumlardan təmizləndikdən sonra sərhədə, göstərilən yerə və ya məntəqəyə, ancaq qəbul edən ölkənin gömrük sərhədinə gələnə qədər əmtəənin göndərişi üzrə satıcının məsuliyyəti yerinə yetirilmiş hesab olunur.

- DES
 FCA
 DDU
 DAF
 DEQ

105 Bu şərtə görə satıcı CPT şərtinə uyğun öhdəlikləri yerinə yetirir və əlavə olaraq satıcı daşıma zamanı əmtəənin zədələnməsi və ya zay olması ilə bağlı risklərin nəqliyyat sığortalanmasını təmin edir.

- FCA
 EXW
 FOB
 DAF
 CIP

106 Bu şərtə görə satıcı göstərilən təyinat yerinə qədər əmtəəni daşımağa görə fraxt ödəyir. əmtəənin (ANV - ni) yük daşıyana təhvil verdikdən sonra xərclərin istənilən artımı ilə bağlı risklərə görə öhdəlik satıcıdan alıcıya keçir.

- DAF
 FCA
 CPT
 CIP
 EXW

107 Bu şərtə görə CFR şərtində verilən öhdəlikləri və daşıma zamanı əmtəənin zədələnmələrdən və ya zay olmadan risklərin dəniz sığortalanmasını təmin edir. Satıcı sığorta müqaviləsini bağlayır və sığortaedənə sığorta mükafatı ödəyir.

- CIF
 EXW
 FCA
 FOB
 CPT

108 Bu şərtə görə satıcı göstərilən təyinat limanına əmtənin təchizatı üçün lazım olan məsrəfləri və fraxtı ödəməlidir. Lakin, gəminin yük yerinə əmtəə yükləndikdən sonra əmtənin zədələnməsi və ya zay olması ilə bağlı olan risklər, həmçinin istənilən məsrəfin artması ilə bağlı risklər satıcıdan alıcıya keçir, əmtənin daşınması üçün gömrük rüsumlarının ödənilməsi satıcının öhdəsinə düşür.

- EXW
- CFR
- FOB
- FCA
- CIF

109 şərtə görə satıcı limanda əmtəə daşıyan gəmini boşaltmaya təhvil verdiyi andan özünün öhdəliyini bitmiş hesab edir. Bu andan əmtənin zədələnməsi və ya zay olması ilə bağlı bütün risklər və məsrəflər alıcının üzərinə düşür.

- CFR
- DEQ
- CIF
- FAS
- FOB

110 Tam rəqabət sahəsi üçün uzunmüddətli bazar təklifi əyrisinə təsir göstərir

- sahədə firmaların sayı
- yuxarıda sadalanan bütün amillər
- hazır məhsula qiymətlər
- sahədə firmaların ölçüsü
- amillərin qiymətləri

111 İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmənin qiymətləri:

- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətlərinin plan səviyyəsini göstərir
- beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin qiymətlərinin plan səviyyəsini göstərir
- sövdələşmə bağlanarkə, bir qayda olaraq, sabit qiymətlərin plan səviyyəsini göstərir
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər plan səviyyəsini göstərir
- sövdələşmə bağlanarkə, bir qayda olaraq, aşağı düşən qiymətlərin plan səviyyəsini göstərir

112 Bu qiymətlər əmtəə bircalarında ticarəti həyata keçirilən əmtəələrin qiymətlərini müəyyən edir:

- bircada təyin edilən qiymətlər
- idxal-ixrac qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər

113 Bu qiymətlər tərəflərin razılığına görə təyin edilir və bir qayda olaraq, müxtəlif ölkələrin hökumətlərarası ticarət müqavilələri və razılaşmaları əsasında müəyyən edilir

- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- bircada təyin edilən qiymətlər

114 Bu qiymətlər özündə FOB qiymətlərindən başqa sığorta və yüklərin idxalçı və ya ixracatçı ölkələrin sərhədlərinə qədər daşınması xərclərini birləşdirir:

- DDP ixrac qiymətləri
- SİF idxal qiymətləri

- EXW ixrac qiymətləri
- FAC ixrac qiymətləri
- DDU idxal qiymətləri

115 Bu qiymətlər üzrə, ixracatçı firma idxalçıya əmtəəni ya qiymətə gəmiyə qədər nəqliyyat xərclərini daxil etməklə, ya da gəmiyə yükləmə xərclərini daxil etməklə satır

- EXW və ya DDU ixrac qiymətləri
- FAC və ya FOB ixrac qiymətləri
- FAC və ya SİF ixrac qiymətləri
- CİF və ya SİF ixrac qiymətləri
- SİF və ya FOB ixrac qiymətləri

116 Dünya bazarında xarici ticarət fəaliyyətinin həyata keçirərkən neçə növ qiymət növlərindən istifadə olunur:

- 5
- 4
- 3
- 2
- 6

117 Bu şərtə görə satıcı idxal ölkəsində razılaşdırılmış məntəqəyə əmtəənin çatdırıldığı andan özünün öhdəliyini yerinə yetirmiş hesab edir. Satıcı əmtəəyə düşən bütün məsrəflər və risklərlə əlaqəli ödənişləri, gömrük rəsmiləşdirmələrinin yerinə yetirilməsi ilə əlaqəli bütün məsrəfləri və riskləri öhdəsinə götürməlidir.

- DAF
- DEQ
- DDP
- DES
- DDU

118 Bu şərtə görə liman körpüsündə təchizat (təhvil vermək) şərtinə görə satıcı razılaşdırılmış təyinat limanının körpüsündə (priçalda və pristanda) daşınması zamanı gömrük rüsumlarından təmizlənmiş əmtəənin alıcının öhdəsinə təhvil verdiyi andan təchizat üzrə özünün öhdəliyini yerinə yetirilmiş hesab edir.

- DAF
- DEQ
- DES
- DDP
- DDU

119 Sorğu qiymətləri hansı bazarlarda tətbiq olunur? (səhv cavabı seçin)

- qara metallar bazarı
- neft və neft məhsulları bazarlarda
- kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
- kimyəvi mallar bazarlarda
- ayrı-ayrı əlvan metal növləri bazarı

120 Qapalı bazar qiymətlərinə daxildir: (səhv cavabı seçin)

- imtiyazlı razılaşma qiymətləri
- firmadaxili ticarət qiymətləri
- ticarət təşkilatlarının qiymətləri
- regional iqtisadi qruplaşmaların qiymətləri
- prefensial razılaşma qiymətləri

121 Azad bazar qiymətlərinə daxildir: (səhv cavabı seçin)

- regional iqtisadi qruplaşmaların qiymətləri
- ticarət təşkilatlarının qiymətləri
- hərracların qiymətləri
- birjalarnn qiymətləri
- əmtələrin satışı təşkil olunan yerlərdə formalaşan qiymətlər

122 əmələ gəlməsi xarakterinə görə şərti olaraq dünya qiymətlərinin neçə növü fərqlənir:

- 5
- 6
- 2
- 3
- 4

123 İxrac və ya idxal qiymətlərindən gömrük rüsumları və vergilər həcmində fərqlənirlər:

- beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri
- İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşməlin qiymətləri
- bircalarında ticarəti həyata keçirilən əmtələrin qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən daxili topdansatış qiymətləri
- bircalarında ticarəti həyata keçirilən əmtələrin daxili topdansatış qiymətləri

124 Verilmiş fikirlərdən biri dünya bazar qiymətlərinin öyrənilməsinin başlıca şərtidir:

- idxal-ixrac qiymətlərinin orta kəmiyyətinin müəyyən edilməsi
- qiymət indekslərinin orta kəmiyyətinin işlənilib hazırlanması
- proqnozların qiymətləndirilməsi
- proqnozun işlənilib hazırlanması
- qiymət indekslərinin işlənilib hazırlanması

125 Beynəlxalq tarif və fraxtlar nəyi ifadə edir?

- Nəqliyyat məhsulunun bazar qiymətini
- Nəqliyyat məhsulunun beynəlxalq dəyərini
- Daşıma qiymətlərini
- Nəqliyyat məhsullarının milli dəyərini
- Nəqliyyat məhsulunun istehsalına sərf olunan ictimai zəruri xərcləri

126 FOB və FAS şərtlərində qiymətlər fərqləndirilir

- Bazar şərtləri ilə
- Ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər
- Nəqlətmə xərclərinin kəmiyyəti qədər
- Ödəniş şərtləri ilə
- Gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər

127 Dünya təcrübəsində məhsulun gömrük dəyərini müəyyən olunması metodlarının sayı nə qədərdir?

- on iki
- altı
- on
- üç
- beş

128 Gömrük rüsumlarının tətbiq edilməsi hansı məqsədləri güdür?

- daxili bazarda qiymətlərin aşağı düşməsi
- xarici iqtisadi əlaqələrin genişlənməsi
- dövlət büdcəsinin artması

- daxili bazarın daxili rəqabətdən qorunması
- xarici bazarların zəbt edilməsi

129 Gömrük tarifinin tətbiq edilməsi nəyə gətirib çıxarır?

- istehlakçı və istehsalçıların rifah səviyyəsinin dəyişməsinə
- idxal qiymətlərinin artmasına və yerli malların qiymətlərinin aşağı düşməsinə
- idxal və yerli malların qiymətlərinin artmasına
- yerli istehsalçıların qazancına və məhsul istehlakçılarının itkisinə
- bütünlükdə yerli məhsulların istehsalçı və istehlakçılarının itkisinə

130 Fraxt nədir?

- çay nəqliyyatı tarifləri
- dəmiryolu nəqliyyatı tarifləri
- avtomobil nəqliyyatı tarifləri
- su nəqliyyatı tarifləri
- hava neqliyyatının tarifləri

131 Dəmiryolu nəqliyyatında tariflər differensiallaşdırılırmır

- daşıma məsafəsinə və sürətinə
- göndərişlərin növlərinə
- vaqonların yükləmə qabiliyyətindən istifadə dərəcəsinə görə
- vaqonların tiplərinə görə
- boşdayanma vaxtına

132 Dəmiryola nəqliyyatında tətbiq olunan tarif növü deyil:

- differensial tariflər
- ümumi tariflər
- yerli tariflər
- akkord tariflər
- müstəsna tariflər

133 Aşağıdakılardan hansı nəqliyyat tarifinin növü deyil-

- tariflər.
- mütərəqqi tariflər
- differensial tariflər
- mütənasib tariflər
- akkord tariflər

134 Dünya təcrübəsində məhsulun gömrük dəyərinin müəyyən olunması metodlarının sayı nə qədərdir?

- on iki
- on
- üç
- beş
- altı

135 Inhisarçı məhsuluna tələb əyrisi

- üfqi xətt sayılır
- mənfi mailliyə malikdir
- müsbət mailliyə malikdir
- şaquli xətt sayılır
- cavablardan heç biri doğru deyil

136 Aşağıda verilən mülahizələrdən hansı səhvdir

- hamısı doğrudur
- inhisarçı həmişə qiyməti son hədd xərcləri kəmiyyətindən yuxarı təyin edir
- inhisarçı üçün həmişə son hədd gəliri qiymətdən yuxarıdır
- inhisar özündə natamam rəqabətin son halını birləşdirir
- bazar üzərində hakimiyətə malik firmalar tez-tez qiymət ayrı-seçkiliyi təcürbəsinə müraciət edirlər

137 Kurno modelində nəzərdə tutulur ki:

- oliqopolistlərdən hər biri qərar qəbul edərkən buna digər oliqopolistlərin reaksiya vermək imkanını nəzərə alır
- bütün variantlar yalnızdır
- mükəmməl rəqiblərdən hər biri istehsal həcmi haqqında qərar qəbul edərkən hesab edirlər ki, o, məhsulun qiymətində əks olunmayacaqdır
- duopolistlərdən hər biri istehsalın həcmi haqqında qərar qəbul edərkən, hesab edir ki, o, digər duopolistin məhsul buraxılışı həcminə təsir göstərmir
- inhisarçı rəqiblərdən hər biri son hədd xərclərindən yuxarı qiymətlər üzrə resursları əldə edir

138 Prefensial qiymətləri müəyyən edilir:

- Qərbi Avropa dövlətləri arasında inteqrasiya prosesləri nəticəsində daha üstünlüyə malik olan ölkələrin razılaşmalarına görə
- müəyyən əmtələrin göndərilməsi haqqında hökumətlərarası razılaşmalara görə
- "Azad" bazarda müəyyən əmtəə növlərinə uyğun təyin edilən qiymətlərə görə
- "Qapalı" bazarda müəyyən əmtəə növlərinə uyğun təyin edilən qiymətlərə görə
- beynəlxalq inhisarlar çərçivəsində əmtəə və xidmətlərin mübadiləsi zamanı razılaşmalara görə

139 Aşağıdakı amillərdən hansı dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir etmir?

- Yığım və istehlakın nisbəti
- Valyuta bazarının vəziyyəti
- Dünyada hərbi-siyasi vəziyyət
- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti

140 Hansı amillər dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir edir?

- Bütün variantlar doğrudur
- Dünyada hərbi-siyasi vəziyyət
- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti
- Valyuta bazarının vəziyyəti

141 Göstərilən amillərdən hansı dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir edir?

- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- İctimai-zəruri əmək məsrəflərinin dəyişməsi, daha doğrusu, beynəlxalq mübadilə sferasında dövr edən əmtələrin dəyərinin dəyişməsi
- Bütün variantlar doğrudur
- Valyuta bazarının vəziyyəti
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti

142 Verilənlərdən hansı qiymətlərin dünya bazarında proqnozlaşdırılması zamanı nəzərə alınan diversifikasiyanın izahıdır?

- Bir iri şirkətin müəyyən sahəyə aid olan istehsalının xüsusi çəkisinin bir yerə toplanmasıdır;
- Müəyyən sahədə iri şirkətlərin payının artmasıdır
- Qiyməti aşağı salmaq cəhdidir.
- Böyük şirkətlərin əsas sahəyə münasibətdə istehsalın və ya tədavülün növbəti pilləsi kimi çıxış edən digər sahələrdə genişlənməsi.

- Başqa sahədə olan iri şirkətlərin əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində olmayan həmin şirkətlərin başqa sahələrə daxil olmasıdır;

143 Aşağıdakı kriteriyalardan hansı dünya bazarında qiymətlərin proqnozlaşdırılmasında müxtəlif strukturları təyin edir?

- firmaların bazarda ekspansiyası;
 ölçü, xarakter, kapitalın təmərküzləşməsi və ixtisaslaşma dərəcəsi
 üfiqi və şaquli inteqrasiyasının dərəcəsi.
 müəyyən inhisar quruluşunun məhsulunun xüsusi çəkisi;
 diversifikasiya dərəcəsi;

144 Göstərilən metodlardan biri dünya bazarında maşın və avadanlıqların qiymətinin proqnozlaşdırılmasında istifadə olunur:

- "Parametrik"
 "Delfi"
 "Sorgu"
 Müqayisəli satışılar"
 Analoqiya"

145 Verilənlərdən biri xarici ticarətin müqavilə qiymətidir:

- preyskurant qiymətləri
 pərakəndə satış qiyməti
 faktiki sövdələşmə qiymətləri
 proqnoz qiymətləri;
 nəşr edilən sorgu qiymətləri

146 Nəqliyyat xərclərinin differensiallaşdırılması daha yüksəkdir?

- boru-kəmərlər
 dəniz nəqliyyatında
 çay və hava nəqliyyatında
 avtomobil nəqliyyatında
 hava nəqliyyatında

147 Dəmiryol nəqliyyat növlərinə aid deyildir:

- avtomobil nəqliyyatında səmişinlərin və yüklərin daşınması tarifləri
 nəqliyyatda poçtların daşınması tarifləri
 nəqliyyatda yük baqajlarının daşınması
 nəqliyyatda səmişinlərin daşınması tarifləri
 nəqliyyatda baqajların daşınması tarifləri

148 Hava nəqliyyatı tariflərinə aid edilmir:

- hava gəmilərinə xidmət tarifləri
 hava limanları rayonlarında hava gəmilərinə xidmətə görə aeronaviqasiya xidməti tarifləri
 hava nəqliyyatı ilə poçtların daşınma tarifləri
 hava limanlarında səmişinlərə xidmət tarifləri
 hava nəqliyyatında yüklərin daşınma tarifləri

149 Hökumətin qərarlarına görə hansı nəqliyyat tarifləri tənzimlənilir:

- dəniz nəqliyyatı tarifləri
 dəmiryol nəqliyyatı tarifləri
 daxili avia xətlərlə səmişinlərin və yüklərin daşınması
 dəmiryol nəqliyyatında səmişinlərin daşınması tarifləri

- taksilərlə səmişlərin daşınması tarifləri

150 Nəqliyyat məsrəflərinin differensiallaşdırılması hansı nəqliyyat vasitəsində özünü biruzə verir:

- hava və dəniz nəqliyyatında
 su və avtomobil nəqliyyatında
 cavablar doğru deyildir
 avtomobil nəqliyyatında
 dəmiryol nəqliyyatında

151 Kapitalist bazarının regional qiymətlərinə xasdır:

- onlar "Azad" bazar qiymətindən yüksək olur
 onlar "Qapalı" bazar qiymətindən yüksək olur
 onlar "Azad" bazar qiymətindən aşağı olur
 onlar "Qapalı" bazar qiymətinə bərabər olur
 onlar "Qapalı" bazar qiymətindən aşağı olur

152 Hansı qiymət indekslərini BMT-nin statistikasını dünya ticarətində istifadə edir?

- Bütün cavablar doğrudur
 Dünyanın hazır məmulat ixracının 88%-ni əhatə edən 11 ölkənin xarici ticarət statistikasının məlumatları üzrə sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri
 Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
 Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri
 Əlvan metallara ixrac qiymətləri indeksləri

153 Adətən qiymətlər sırasından nə zaman istifadə olunur?

- tələb və ya təklif qiymət indekslərinin hesablanmasında
 ixrac və ya idxal qiymət indekslərinin hesablanmasında
 ayrı-ayrı ölkələrin ümumi qiymət indekslərinin hesablanmasında
 əmtəələrin çeşid və miqdar nomenklaturasının hesablanmasında
 ümumi dünya bazarında orta qiymət indekslərinin hesablanmasında

154 Bazar şəraitindən asılı olaraq dünya qiymətləri haqqındakı hökmlərdən biri yanlışdır:

- bütün cavablar doğrudur
 müvafiq valyuta reciminin mövcudluğu şəraitində xammalın əsas ixracatçıları sayılan inkişaf etməkdə olan ölkələrdən daşınan xammalın qiymətləridir
 beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmənin qiymətləridir
 əsas ixracatçı ölkələrin sərbəst döner valyutasında ifadə olunan ixrac qiymətləridir
 iri Qərbi Avropa bazarlarının idxal qiymətləridir

155 Aşağıdakılardan hansı qiymətlərin müəyyən edilməsinin parametrik metoduna aiddir?

- bu metodların çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirə bilmir
 bu metodların üstünlüyü ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir
 bu metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir
 bu metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki, bu tədqiqatlar əsasında alınmış qiymət bazarda qiymətlərin formalaşması şərtlərini real əks etdirir
 metodların xərclərin kalkulyasiyası metodlarından çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, müəyyən parametrlər əsasında formalaşmış qiymət real bazar qiymətini əks etdirir

156 Qeyd olunanlardan hansı dünya qiymətlərinin proqnozlaşdırılması metodlarına aiddir?

- korelyasiya-reqresiya metodu
 iqtisadi-riyazi metodlar, ekstrapolyasiya və ekspert qiymətləndirmələr metodları, parametrik metodlar;

- ekstrapolyasiya metodu, reqressiya analizi metodu, orta xərclər metodu, ekspert qiymətləndirmələr metodları;
- ekspert qiymətləndirmələr metodları, bal ilə qiymət qoyma metodu, xüsusi göstəricilər metodu, aqreqat metodu
- ekstrapolyasiya, ekspert qiymətləndirmələr, iqtisadi-riyazi metodlar və bu metodların müxtəlif uyğunluğu.

157 Verilənlərdən birinin əsasında müasir beynəlxalq ticarətdə qiymət dinamikasının proqnozlaşdırılmasını həyata keçirmək mümkündür:

- bazara çıxarılan məhsulun rəqabətqabiliyyətliliyinin dinamikasını öyrənmək əsasında
- bazar konyunkturunun dinamikasını öyrənmək əsasında
- konkret əmtəə qruplarının real qiymət dinamikasını öyrənmək əsasında
- bütün əmtəə qruplarının real qiymət dinamikasını öyrənmək əsasında
- bazarda tələb və təklif arasında nisbət dinamikasını öyrənmək əsasında

158 Fikirlərdən biri dünya ticarətində qiymətlər indeksini ifadə edir:

- istehlak və pərakəndə satış qiymət indeksləri
- Mudi, FT, Fayneşnl Tayms, Dou-Cons, Nikkey, Reyter indeksləridir;
- bu, Dou-Cons, FT, Nikkey, Standart end Pure indeksləridir;
- bu, məhsullara olan ixrac qiymətlərinin ümumi indeksləri, xammala və ərzaqlara olan ixrac qiymətlərinin indeksləri, xüsusi ixrac qiymətlərinin indeksləridir;
- Dou-Cons, sənaye məhsullarına olan xüsusi ixrac qiymətlərinin indeksləridir, məhsullara olan ixrac qiymətlərinin ümumi indeksləridir, Mudi, Reyter indeksləridir;

159 Səmişin dəmiryolu nəqliyyatı tarifləri aşağıdakılardan birindən asılı deyil:

- bütün cavablar düzgün deyil
- şəhər kənarı daşımalarından
- yerli rabitədən
- məsafənin uzaqlığından
- mənfəət kütləsindən

160 Dəmiryol nəqliyyatı müəssisələri üzrə orta tarif dərəcəsi müəyyən etmək üçün aşağıdakı göstərici tələb olunmur

- bütün variantlar doğrudur
- nəqliyyat məhsulunun həcmi
- daşınma xərcləri
- mənfəət kütləsi
- daşınma məsafəsi

161 Azərbaycan Respublikasında qiymətləri və tarifləri tənzimləyən orqan hansıdır?

- İctimai Təşkilatlar
- Dövlət Sosial Müdafiə Fondu
- Gömrük Komitəsi
- Vergilər Nazirliyi
- Tarif Şurası

162 Avtomobil nəqliyyatı üzrə yük tariflərinin differensiasiyası aşağıdakı növlərdən biri üzrə aparılır:

- Fraxt üzrə
- müstəsna tariflər üzrə
- yüklərin xırda göndərişlərlə daşınması üzrə
- işəməzd
- vaxtamuzd

163 Tariflə dərəcələrinin qurşaqlar üzrə məcmuusu aşağıdakılardan birini formalaşdırır:

- səmişin sxemini
- nəqliyyat sxemini

- dəmiryol sxemini
- tarif sxemini
- yük sxemini

164 Nəqliyyat xidmətinin maya dəyərinin hesablanması zamanı aşağıdakı göstəricini uçota almaq lazım deyil:

- bütün cavablar düzgün deyil
- məsafə
- 1 ton yükün 1 km məsafəyə daşınmasına çəkilən xərclər
- 1 ton yükə düşən başlanğıc son əməliyyatlara çəkilən məsrəflər
- mənfəətin kütləsi

165 Hərəkət xərcləri asılıdır

- su nəqliyyatı ilə baqajın səmişlərin və yüklərin daşınmasından
- avtomobil nəqliyyatı baqajı və səmişlərin daşınmasından
- səmişlərin və dəmiryolu nəqliyyatı baqajının daşınmasından
- daşıma məsafəsindən
- yerli avia xətlərdə baqajın və səmişlərin daşınmasından

166 Yükdaşımalarına çəkilən məsrəflər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Yükləmə - boşaltma işlərinə çəkilən məsrəflər
- başlanğıc - yekunlaşdırma əməliyyatlarına və yükün nəql edilməsinə çəkilən məsrəflər
- yüklərin nəql edilməsinə çəkilən məsrəflər
- başlanğıc yekunlaşdırma əməliyyatlarına çəkilən məsrəflər
- səmişlərin və baqajın daşınmasına çəkilən məsrəflər

167 Dünya bazar qiymətlərinin öyrənilməsində başlıca şərti hansıdır:

- təhlil edilən müddətdə bazarda kəmiyyət ölçü vahidlərində qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- faiz və ya kəmiyyət ölçü vahidlərində verilmiş anda qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- təhlil edilən müddətdə baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi də daxil olmaqla faiz və ya kəmiyyət ölçü vahidlərində verilmiş anda qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- təhlil edilən müddətdə baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi
- təhlil edilən müddətdə bazarda və ölkələrin iqtisadi mühitində baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi

168 Hərəkət əməliyyatlarına aşağıdakı məsrəflər daxil edilmir:

- rabitə üzrə
- yükləmə – boşaltma işləri
- yükün hərəkəti üzrə
- rabitə yollarının məzmunu üzrə
- enerji təsərrüfatının məzmunu üzrə

169 Nəqliyyat tarifləri özündə aşağıdakı tarifləri əks etdirir.

- səmişin və yerli aviaxətlə yükdaşımalar
- səmişin və dəmiryolu nəqliyyatında yükdaşımalar
- səmişin və ictimai nəqliyyatın bütün növlərində yükdaşımalar
- səmişin və avtomobil nəqliyyatı ilə yükdaşımalar
- səmişin və yükdaşımalarını

170 Bunlar nəyin formalarıdır: müttəfiq, birbaşa və tranzit.

- Beynəlxalq hava nəqliyyatı daşınmaları formaları
- Xətt gəmiçiliyi çərçivəsində beynəlxalq su daşımalarının
- Beynəlxalq fraxt bazarlarının

- Beynəlxalq avtomobil daşımalarının
- Beynəlxalq dəmiryol tariflərinin

171 Dünya bazar qiymətlərinin öyrənilməsində başlıca şərti hansıdır:

- proqnozun işlənilib hazırlanması
- proqnozların qiymətləndirilməsi
- qiymət indekslərinin orta kəmiyyətinin işlənilib hazırlanması
- idxal-ixrac qiymətlərinin orta kəmiyyətinin müəyyən edilməsi
- qiymət indekslərinin işlənilib hazırlanması

172 Dünya iqtisadiyyatında və ticarətində inkişaf templərini və struktur irəliləmələri modelləşdirərkən istinad edilir:

- MDB və AİB-in tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- BMT-nin statistikasına üzrə dünya qiymət indekslərinə
- TEGOVA-nın tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- Son bir il ərzində istifadə edilən dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- YEK və YUNKTAD-ın tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına

173 FOB və SIF şərtlərində qiymətlər fərqləndirilir

- bazar şərtləri ilə.
- ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər;
- nəqliyə xərclərinin kəmiyyəti qədər;
- ödəniş şərtləri ilə;
- gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər;

174 Beynəlxalq ticarət təcrübəsinə əsasən dünya qiyməti hansı əlamət əsasında xarakterizə olunur: (səhv cavabı seçin)

- sövdələşmələr xüsusi deyil, kommersiya xarakteri daşmalıdır
- beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır
- sövdələşmələr azad döner valyutaya görə bağlanmalıdır
- sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır
- müvafiq valyuta reciminin mövcudluğu şəraitində xammalın əsas ixracatçıları sayılan inkişaf etməkdə olan ölkələrdən daşınan xammalın qiymətləri sabit olmalıdır

175 Daxili bazardakı satış qiymətlərindən fərqli olaraq, ixrac qiymətlərinə aşağıkılardan hansı daxildir?

- kalkulyasiya edilmiş mənfəət;
- başlanğıc maya dəyəri;
- nəqliyyat xərcləri.
- gömrük rüsumları.
- başqa ölkəyə çatdırılma ilə əlaqədar əlavə xərclər;

176 Konkret bazar şəraitindən asılı olaraq dünya qiymətləri sayılır: (səhv cavabı seçin)

- müvafiq valyuta reciminin mövcudluğu şəraitində xammalın əsas ixracatçıları sayılan inkişaf etməkdə olan ölkələrdən daşınan xammalın qiymətləri
- beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri
- bütün cavablar doğrudur
- əsas ixracatçı ölkələrin sərbəst döner valyutasında ifadə olunan ixrac qiymətləri
- iri Qərbi Avropa bazarlarının idxal qiymətləri

177 Beynəlxalq ticarət təcrübəsinə əsasən dünya qiyməti neçə əlamət əsasında xarakterizə olunur:

- 4
- 6
- 3

- 5
 2

178 Dəqiq müəyyən edilmiş xarakteristikaya malik olan, tipi və növü üzrə ən mühüm malgöndərən firmaların ixrac qiymətləri başa düşülür .Bu zaman hansı bazarın məhsulunun dünya qiyməti nəzərdə tutulur?

- tikinti məhsulları bazarı
 istehsal texniki təyinatlı məhsullar bazarı
 neft və neft məhsulları bazarı
 maşın və avadanlıqlar bazarı
 qara və əlvan metallar bazarı

179 Dünya qiymətlərinə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- daxili topdansatış qiymətləri
 FAC, FOB və CIF qiymətləri;
 müqavilə qiymətləri;
 birca məzənnəsi, hərrac və torq qiymətləri;
 iri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmə qiymətləri;

180 Təcrübədə güzəştlərin neçə növü tətbiq edilir:

- 6
 3
 4
 5
 2

181 Dünya təcrübəsinə görə hansı məqsəd üçün aşağı qiymətlər strategiyası tətbiq edilmir?

- yüksək mənfəət əldə etmək
 Ümumi satış həcmi artırmaq
 Gəlirlərin səviyyəsi
 İstehsalı tam gücü ilə işlətmək
 İflasa uğramaq

182 Aşağıdakılardan hansını yüksək qiymət strategiyası təmin edir?

- yüksək xərcləri
 tələbin yüksəlməsini
 artıq pul ödəmələrini
 yeni texnologiyanın tətbiqini
 yüksək mənfəəti

183 Göstərilən məqsədlərdən biri üçün aşağı qiymət strategiyası tətbiq edilmir:

- Gəlirlərin səviyyəsi
 İflasa uğramaq
 yüksək mənfəət əldə etmək
 İstehsalı tam gücü ilə işlətmək
 Ümumi satış həcmi artırmaq

184 Aşağıda verilənlərdən hansı yüksək qiymət strategiyası əsasında təmin olunur?

- tələbin yüksəlməsini
 yeni texnologiyanın tətbiqini
 artıq pul ödəmələrini
 yüksək mənfəəti

- yüksək xərcləri

185 konyukturaya təsir edən daimi fəaliyyət göstərməyən qeyri tsiklik amillərə aid deyil:

- dövlət-inhisarçı tənzimləmə
 kortəbii hadisələr;
 möhtəkirlilik amilləri;
 daxili və beynəlxalq siyasi böhranlar
 sosial ziddiyyətlər;

186 konyukturaya təsir edən daimi fəaliyyət göstərən amillərə aşağıdakılar aid edilir:

- Bütün variantlar doğrudur
 inflyasiya;
 elmi-texniki tərəqqi;
 istehsal və kapitalın təmərüzəşməsi;
 dövlət-inhisarçı tənzimləmə;

187 Konyukturanın xarakterik cəhəti hansıdır?

- Konyukturanın əsas cəhəti onun müstəsna ziddiyyətliliyidir.
 Onun əsas cəhəti qeyri-daimiliyi, dəyişkənliyi və tez-tez tərəddüd etməsidir
 Konyukturanın əsas cəhəti ictimai kapitalın təkrar istehsalı prosesində yaranan ziddiyyətlərin vahidliyidir.
 Bütün variantlar doğrudur
 Konyukturanın əsas cəhəti onun qeyri-bərabərliyi.

188 Nəqliyyat xidmətlərinin aşağıdakı növlərindən birinə tariflər tənzimlənmir

- limanlarda yükləmə-boşaltma işləri
 yerli nəqliyyat müəssisələri tərəfindən göstərilən xidmətlər
 bütün cavablar düzgün deyil
 yüklərin daşınması, dəmiryol nəqliyyatında yükləmə-boşaltma işləri
 səmişinlərin, baqajın, yük baqajının və dəmiryol nəqliyyatlarında poçt daşınmaları

189 Dəmir yol tarifləri yüklərin daşınma göndəriş növlərinə görə aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

- bütün cavablar düzgün deyil
 vaqonlar üzrə, ümumi, yerli və müstəsna
 vaqonlar, konteyner, aztonajlı və xırda göndəriş tarifləri
 yerli, konteyner və aztonajlı
 ümumi, yerli və müstəsna

190 Çay nəqliyyatı ilə yüklərin daşınması tarifləri aşağıdakı yük növlərindən və göndəriş növlərindən biri üzrə differensasiya olunmur:

- müstəsna
 xırda
 gəmi
 konteyner
 yığma

191 Dünya qiymətlərinin formalaşmasına təsir edir dövlət-inhisar tənzimlənməsi amili əsasən hansı dövrlərdə qiymətlərin dinamika və nisbətində daha böyük dəyişikliklərə səbəb olmuşdur?

- 70 - ci illərin ortalarında və 80-ci illərin ortalarında
 80 - ci illərin ortalarında və 90-cı illərin ortalarında
 70 - ci illərin əvvəllərində və 80-ci illərin sonlarında
 70 - ci illərin sonlarında və 90-cı illərin ortalarında
 70 - ci illərin ortalarında və 80-ci illərin sonlarında

192 Dünya qiymətlərinin formalaşmasına təsir edir amillər içərisində hansılar xüsusi rola malikdir?

- dəyər və valyuta-maliyyə amili
- dəyər və konyunktura amili
- konyunktura və dövlət-inhisar tənzimlənməsi amili
- dövlət-inhisar tənzimlənməsi və siyasi amil
- valyuta-maliyyə və siyasi amil

193 İctimai-zəruri əmək məsrəflərinin dəyişməsi, daha doğrusu, beynəlxalq mübadilə sferasında dövr edən əmtəələrin dəyərinin dəyişməsi dedikdə hansı amil nəzərə alınır?

- siyasi amil
- dövlət-inhisar tənzimlənməsi amili
- dəyər amili
- valyuta-maliyyə amili
- konyunktura amili

194 Dünya qiymətlərinin formalaşmasına neçə əsas amil təsir edir?

- 4
- 2
- 3
- 5
- 6

195 Təcrübədə güzəştlərin hansı növü tətbiq edilir: (səhv cavabı seçin)

- preyskurant qiymətlərindən ümumi güzəştlər
- əmtəə alqısında nəğd hesablaşmalara görə, miqdarına və ya seriyalılığa görə
- sifarişlərinə satıcıların xüsusilə maraqlı olduğu imtiyazlı alıcı kateqoriyaları üçün xüsusi güzəştlər
- əmtəənin miqdarın, çeşidinə və ixracatçı ölkənin iqtisadi gücünə görə tətbiq olunan güzəştlər
- satış üzrə daimi nümayəndələrə və ya vasitəçilərə güzəştlər

196 Dünya ölkələrində inflyasiya proseslərinin qeyri-bərabərliyi və bu ölkələrin müxtəlif məhsullarla beynəlxalq əmək bölgüsündə qeyri – bərabər iştirakı:

- qiymətlərin müxtəlif artım tempələrini şərtləndirir
- qiymətlərin azalma tempini şərtləndirir
- qiymətlərin azalma tempinin qarşının alınmasını şərtləndirir
- qiymətlərin dəyişmə tempinə nəzarəti şərtləndirir
- qiymətlərin artma tempini şərtləndirir

197 Hansı hallarda aşağı qiymətlər strategiyası tətbiq edilir?

- cavablar doğrudur
- xarici bazara daxil olmaq halında
- daxili bazarda öz payını artırmağın mümkün halında
- kütləvi bazara çıxarmaq halında
- ümumi satış həcmi artırmaq halında

198 İxrac kalkulyasiyasını daxili kalkulyasiyadan fərqləndirən xərc növü deyil-

- reklam xərcləri
- tədavül xərcləri
- maliyyələşmə xərcləri
- sığorta xərcləri
- daşınma xərcləri

199 İxrac kalkulyasiyasını daxili kalkulyasiyadan fərqləndirən xərc növü deyil-

- maliyyələşmə xərcləri
- tədavül xərcləri
- reklam xərcləri
- daşınma xərcləri
- sığorta xərcləri

200 Dünya bazar qiymətlərinin əsasını nı təşkil edir?

- beynəlmiləl dəyər
- beynəlxalq dəyər
- milli dəyər
- istehsal qiyməti
- istehlak dəyəri

201 Dünya qiymətlərini xarakterizə edən əlamət deyil-

- sazişlərin kommersiya xarakteri daşması
- iri daimi sazişlərin qiymətləri olması
- idxal-ixrac əməliyyatlarının sərbəst rejimdə aparılması
- sazişlərin idxal və ya ixracyönümlü olması
- sazişlərin qismən dönərli valyuta ilə aparılması

202 Qiymətəmələgətirən amillərə aid deyildir

- əlavə dəyər vergisi
- istehsal xərcləri
- tədavül xərcləri
- resursların qiymətləri
- investisiyanın həcmi

203 Tələbin elastikliyinə təsir etmir:

- məhsuldan istifadə olunması imkanlarının müxtəlifliyi
- əvəzedici məhsulların olması
- vaxt amili
- məhsulun əldə olunmasının təcili olması
- firmanın mikromühiti

204 Qiymətin bazar konyunkturasının təsiri altında formalaşması hansı amilin təsiri altında baş verir?

- taktiki amil
- strateji
- təbii amil
- demoqrafik amil
- iqtisadi amil

205 əmtəə konyunkturası göstəricilərinin ümumi sxemi aşağıdakı kimi ola bilər:

- Fond birjası.
- Hazır məmulat ehtiyatlarının hərəkəti.
- Xarici ticarət – müəyyən əmtəənin ixracının və idxalının fiziki və dəyər ifadəsində həcmi (ölkələr və valyuta zonaları üzrə), ticarət və siyasi tədbirlər və s.
- Pul-kredit sferası.
- Hökumətin, sənayenin, alıcıların, satıcıların anbarlarında və yolda olan əmtəə ehtiyatları;

206 əmtəə konyunkturası göstəricilərinin ümumi sxemi aşağıdakı kimi ola bilər:

- Hazır məmulat ehtiyatlarının hərəkəti.
- Ölkələr və firmalar üzrə bütövlükdə əmtəə istehsalı;

- Hökumətin, sənayenin, alıcıların, satıcıların anbarlarında və yolda olan əmtəə ehtiyatları;
- Ölkələr, sahələr və firmalar üzrə bütövlükdə əmtəə istehlakı.
- Səhmdar kapitalın dividendləri;

207 konyukturaya təsir edən daimi fəaliyyət göstərməyən qeyri tsiklik amillərə aid deyil:

- daxili və beynəlxalq siyasi böhranlar.
- elmi-texniki tərəqqi;
- sosial ziddiyyətlər;
- kortəbii hadisələr;
- möhtəkirlilik amilləri;

208 Qiymətlər sırası istifadə olunur:

- ümumi dünya bazarında orta qiymət indekslərinin hesablanmasında
- ayrı-ayrı ölkələrin ümumi qiymət indekslərinin hesablanmasında
- əmtələrin çeşid və miqdar nomenklaturasının hesablanmasında
- ixrac və ya idxal qiymət indekslərinin hesablanmasında
- tələb və ya təklif qiymət indekslərinin hesablanmasında

209 Beynəlxalq ticarət üçün səciyyəvi olan böyük miqdarda qiymətlər sırasına malikdir:

- İVC-nin statistikas
- BMT-nin statistikas
- AİB-in statistikas
- MDB-nin statistikas
- ABŞ-ın statistikas

210 Aşağıdakı amillərdən hansı hazır məmulatın qiymətlərinin yüksəlməsinə kömək edir? (səhv cavabı seçin)

- gömrük əlavələrinin tətbiqi
- xammalın qiymətinin artması
- yanacaqın qiymətinin artması
- əmək haqqı məsrəflərinin artımı
- inflyasiya artımı

211 Aşağıdakılardan hansı diversifikasiyanın məzmununu ifadə edir?

- İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür:
- İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur
- Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür:

212 Aşağıdakı qiymət indekslərindən hansı BMT-nin statistikasına daxildir?

- Sənaye məmulatları üzrə xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri
- Bütün variantlar doğrudur
- Bir tərəfdən sənaye cəhətdən inkişaf etmiş kapitalist ölkələri, digər tərəfdən inkişaf etməkdə olan ölkələr tərəfindən aparılan xammal və ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri

213 Hansı qiymət indeksi BMT-nin statistikasına daxil deyildir?

- Sənaye məmulatları üzrə xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri

- Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri
- Əlvan metallar üzrə idxal qiymətləri indeksləri
- Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri.
- Bir tərəfdən sənaye cəhətdən inkişaf etmiş kapitalist ölkələri, digər tərəfdən inkişaf etməkdə olan ölkələr tərəfindən aparılan xammal və ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri

214 Aşağıda qeyd olunan hökmlərdən hansı yanlıştır?

- Dövlət tənzimlənməsi tədbirləri dünya qiymətlərinin dinamikasına bilavasitə təsir göstərir
- Dünya qiymətlərinin artma meylinə malik olmasının əsas amili idxal-ixrac proseslərinin kəskin surətdə güclənməsidir
- Dünya qiymətlərinin formalaşmasına və hərəkətinə təsir edən başlıca amil istehsal xərcləri sayılır
- Tələb və təklif arasındakı nisbətlərin qiymətlərə təsir miqyası rəqabətdən asılıdır
- Rəqabət nə qədər güclü və bazar nə qədər azad olsa, onda həmin amilin qiymətə təsiri bir o qədər əhəmiyyətli olar

215 Yanacaq-enerji kompleksində qiymətlərə bu amilin təsiri nəzərə alınmır

- İEOÖ daxili bazar qiymətləri
- energetika müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi üzrə dövlət tədbirləri
- tələb və təklif balansı
- xərclər.
- dünya bazar qiymətləri

216 Aşağıdakılardan hansı idxal-ixrac güzəştlərinin həcminə təsir etmir?

- daxili iqtisadi və siyasi vəziyyət
- təsbit olunmuş qiymətlər
- istehsalın inhisarlaşması dərəcəsi
- əmtəə bazarının konyunkturasi
- təchizatçı firmanın maliyyə vəziyyəti

217 İxrac qiymətlərinin tərkibinə aşağıdakı xərclər daxil edilmir

- satıcının ölkəsində idxal gömrük xərcləri
- sığorta xərcləri
- vasitəçilərin mükafatlandırılması üçün komissiyon yığımlar
- nəqliyyat xərcləri
- risklərin örtülməsi üçün ehtiyatlar

218 Aşağıdakılardan hansı Net-bek qiymətlərinin hesablanması bazası kimi çıxış edir?

- neft birjalığında sövdələşmə qiymətləri
- "azad" bazarda birdəfəlik sövdələşmə qiymətləri
- OPEK-ə daxil olmayan ixracatçıların rəsmi sorğu qiymətləri
- OPEK-in rəsmi satış qiymətləri;
- neft məhsullarının qiymətləri

219 Neftin qiymətinin hesablanması formulundan istifadə:

- bunlardan heç biri
- OPEK-in üzv-ölkələrinə qiymətlərə təzyiq göstərərək ixracı genişləndirməyə imkan verir
- İxracatçı və idxalçılar arasında uzunmüddətli münasibətlərin bərpa olunmasına yardım edir
- Bazarda qeyri-sabit vəziyyət şərtləri daxilində minimal riskin mənfəətin "səmərəli" norması ilə uyğunlaşmasını təmin edir
- Yuxarıda qeyd olunan 3 amilin hamısını birləşdirməyə imkan verir

220 Aşağıdakı qiymətlərdən hansı daha aşağı səviyyəyə malikdir

- FOT
- FOB

- KAF
- SIF
- FAS

221 Aşağıdakılardan hansı kənd təsərrüfatı sahələrində qiymətlərin müəyyən edilməsi metoduna aid deyildir:

- xərclərin ümumi həcmində əsas məhsullar üzrə xərclərin müəyyən edilməsi
- xərclərin ümumi həcmində qarışıq məhsullar üzrə xərclərin xüsusi çəkisinin müəyyənəndirilməsi
- məhsulun şərti məhsul kimi qəbul edildiyi və digər növlərin müəyyən olunmuş əmsallarla qiymətləndirilməsi
- ümumi dəyərdən müəyyən edilmiş qiymətlərlə əlavə məhsulun dəyərinin çıxılması
- ümumi dəyərdə əlavə məhsulun dəyərinin müəyyən edilməsi

222 Dünya bazar qiymətinin növüdür-

- müqavilə qiymətlər
- kontrakt qiymətləri
- təsbit edilən qiymətlər
- franko – anbar qiymətləri
- bazis qiymətlər

223 Bu əmtəə qrupu üçün bir qayda olaraq təklifin tələbə uyğunlaşması tempinə bilavasitə təsir göstərən hazırlanmanın uzun iş müddətliyi xarakterikdir:

- Qeyri-üzvi xammal və emaledici sənayenin məhsulu
- Uzunmüddətli istifadə olunan əmtəələr
- Yaşayış üçün zəruri vasitələr
- Xammal və yarımfabrikatlar
- İstehsal alətləri

224 Qiymətləri müəyyən olunan əmtəələrin keyfiyyət xarakteristikası ilə tanış olmaq lazımdır:

- əmtəələrin bazara çıxarılması zamanı
- qiymətlərin təhlilinə keçməzdən əvvəl
- əmtəənin texniki-iqtisadi parametrlərini qiymətləndirməzdən əvvəl
- qiymətlərin təhlilinə zamanı
- qiymətlərin proqnozlaşdırılmasına keçməzdən əvvəl

225 Dünya bazar qiymətlərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir:

- məhsulun mübadilə sferası
- məhsulun istehsal sferası
- pul-kredit sferası
- ictimai-sosial sfera
- məhsulun reallaşması sferası

226 Sterling zonasının qiymətlərini əks etdirir və 21 əmtəəni əhatə edir

- Paskal indeksi
- Dou-Cons indeksi
- Reyter indeksi
- Mudi indeksi
- Piqu indeksi

227 BMT-nin beynəlxalq ticarətdə dərc etdiyi qiymət indekslərinin çatışmazlıqlarına daxildir:

- beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- faktiki sövdələşmə şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- əlvan metallara ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir

- xammal və ərzağın ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir

228 BMT-nin statistikasına dünya ticarətində hansı qiymət indekslərini müntəzəm istifadə edir? (səhv cavabı seçin)

- əlvan metallara ixrac qiymətləri indeksləri
 ümumi dünya bazarında məhsullara hesablanan orta qiymət indeksləri
 xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
 dünyanın hazır məmulat ixracının 88%-ni əhatə edən 11 ölkənin xarici ticarət statistikasının məlumatları üzrə sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri
 beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri

229 BMT-nin statistikasına dünya ticarətində hansı qiymət indekslərini müntəzəm istifadə edir?

- Bütün cavablar doğrudur
 Dünyanın hazır məmulat ixracının 88%-ni əhatə edən 11 ölkənin xarici ticarət statistikasının məlumatları üzrə sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri
 Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
 Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri
 Əlvan metallara ixrac qiymətləri indeksləri

230 Qiymət sıralarının ümumi miqdarı nə qədərdir?

- 59 əmtəə üzrə 450 sıra
 54 əmtəə üzrə 424 sıra
 45 əmtəə üzrə 277 sıra
 49 əmtəə üzrə 424 sıra
 53 əmtəə üzrə 450 sıra

231 Dünya bazar qiyməti növü

- pilləli qiymət
 tender
 iri firmaların təklif qiymətləri
 sürüşkən qiyməti
 mövsümi qiymət

232 Aşağıdakılardan hansı aqrar-sənaye sistemi məhsullarının qiymət sistemində aid deyil?

- sərbəst qiymətlər
 transfert qiymətləri
 birja qiymətləri
 birja qiymətləri
 müqavilə qiymətləri

233 Kənd təsərrüfatında istehsalçıların nominal müdafiə əmsalı necə hesablanır?

- məhsulun daxili qiymətinə ixrac əlavələri daxil edilir
 əmtəənin daxili qiymətindən xarici qiyməti çıxılır
 məhsulun daxili qiymətinə gömrük rüsumları əlavə edilir
 məhsulun xarici qiymətindən vergi və rüsumlar çıxılır
 məhsulun xarici qiyməti daxili qiymətinə bölünür

234 FOB və SIF qiymətləri bir-birindən fərqlənir-

- sığorta xərclərinin kəmiyyəti qədər
 ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər
 bazar şərtləri ilə
 gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər
 ödəniş şərtləri ilə

235 Sponto güzəşti nədir?

- İxrac güzəştidir
- Mövsüm güzəştidir
- Sorğu qiymətləri ilə birgə ümumi güzəştdir
- Nağd hesablaşma hesabına güzəştdir
- Məhsulun sınaq partiyalarına olan xüsusi güzəştdir

236 İxrac-idxal qiymətlərinin kalkulyasiyasının formal sxemi daxili qiymətlərin hesablanması zamanı istifadə edilən sxemdən nə ilə fərqlənir?

- sığorta xərcləri
- satıcıların və nümayəndələrin komisiyon mükafatlandırılması
- idxal gömrük xərcləri
- nəqliyyat xərcləri
- maliyyələşdirmə xərcləri

237 Daxili qiymətlərindən fərqli olaraq aşağıkılardan hansı ixrac qiymətlərinə daxildir?

- kalkulyasiya edilmiş mənfəət
- nəqliyyat xərcləri
- gömrük rüsumları
- gömrük tarifləri
- başlanğıc maya dəyəri

238 Kommersiya düzəlişləri hansı şərtlər hesabına müqavilə qiymətlərinə daxil edilir?

- satış üzrə başqa vasitəçiləri olan istehsalçılar hesabına
- ödəmə şərtləri
- firmadan əvvəllər alınmış köhnə əmtəənin qaytarılması şərtləri hesabına
- məhsulun sifariş edilməsi şərtləri
- məhsulun çatdırılması şərtləri

239 Bu qrup əmtəələrin istehsalının həcm və quruluşu ölkələrdən asılı olaraq çox geniş diapozonda tərəddüd edir

- Qeyri-üzvi xammal və emaledici sənayenin məhsulu
- Uzunmüddətli istifadə olunan əmtəələr
- İstehsal alətləri
- Yaşayış üçün zəruri vasitələr
- Xammal və yarımfabrikatlar

240 Dünya ticarətində qiymətlər indeksi nə deməkdir?

- istehlak və pərakəndə satış qiymət indeksləri
- bu, məhsullara olan ixrac qiymətlərinin ümumi indeksləri, xammala və ərzaqlara olan ixrac qiymətlərinin indeksləri, xüsusi ixrac qiymətlərinin indeksləridir;
- bu, Dou-Cons, FT, Nikkey, Standart end Pure indeksləridir;
- Mudi, FT, Fayneşnl Tayms, Dou-Cons, Nikkey, Reyter indeksləridir;
- Dou-Cons, sənaye məhsullarına olan xüsusi ixrac qiymətlərinin indeksləridir, məhsullara olan ixrac qiymətlərinin ümumi indeksləridir, Mudi, Reyter indeksləridir;

241 Dəyər, konyunktura, valyuta-maliyyə, siyasi, dövlət-inhisar tənziplənməsi – bunlar nədir?

- inflyasiya proseslərinin güclənməsinə kömək edən amillər;
- daxili bazarın qiymət əmələgətirici amilləri;
- defilyasiya proseslərinin güclənməsinə kömək edən amillər
- qiymətlərin dinamikasını müəyyən edən dünya bazarının qiymət əmələgətirici amilləri.
- dünya qiymətlərinin dinamikasını müəyyən edən iqtisadi amillər;

242 Xarici ticarətin idarəetmə və tənzimlənməsinin iqtisadi alətlərini seç:

- Bərabərləşmiş sərhəd vergi tutulması;
- İdxal və ixracın qadağan olunması və məhdudlaşdırılması;
- Gömrük rüsumları və yığımları;
- İdxal və ixracın liseziyalaşdırılması;
- Daxili istehsalçılara subsidiyaların verilməsi.

243 Dünya bazarında maşın və avadanlıqların qiymətinin proqnozlaşdırılmasında hansı metoddan istifadə edilir?

- “Sorgu”
- “Delfi”
- “Parametrik”
- “Analoqiya”
- “Müqayisəli satışlar”

244 Dünya bazarında qara metalların qiyməti hansı amillərin təsiri altında formalaşır?

- dünya bazarını formalaşdıran tələb-təklif amili
- Ümumi Bazar ölkələrinin ixrac qiymətləri
- ölkədəki və dünya ölkələri üzrə siyasi amillər
- dünya bazarında mövcud olan inflyasiya amilləri
- dünya bazarını formalaşdıran konyuktura amili

245 Dünya bazarında neftin qiymətinə hansı amillər təsir edir?

- inflyasiya amilləri
- iqtisadi amillər
- siyasi amillər
- hüquqi amillər
- hərbi amillər

246 Dünya qiymət əmələ gəlməsinin əsasını təşkil edir:

- dəyər qanunu
- tələb və təklif qanunu
- faydalılıq qanunu
- ədalətlik qanunu
- pul tədavülü qanunu

247 Qiymətlərin proqnozunun hazırlanmasını mürəkkəbləşdirən və çətinləşdirən xüsusiyyətlərə aiddir:

- proqnozların hazırlanmasında bütün amillərin qiymətə təsiri nəzərə alınmır
- proqnozların hazırlanmasında yalnız birinci dərəcəli amillərin qiymətə təsiri nəzərə alınır
- Proqnozun tərtib edilməsi zamanı istifadə olunan müxtəlif iqtisadi amillər həmişə lazımı dərəcədə böyük bir dəqiqliklə təsvir edilmir və gecikdirilməklə nəşr olunur
- ayrı-ayrı məhsulların istehsalın üzrə istifadə olunan məlumatlar çox vaxt ümumi qiyməti formalaşdırma bilmir
- ayrı-ayrı sahələr üzrə məlumatlar çox vaxt firmalar tərəfindən kommersiya sirri kimi saxlanılır

248 Qiymətlərin proqnozunun hazırlanmasını mürəkkəbləşdirən və çətinləşdirən xüsusiyyətlərə aiddir:

- dünya bazarının konyukturu haqqında məlumatlar həmişə kifayət qədər tam və dəqiq olmur
- Əmtəənin istehsalı haqqında kəmiyyət və dəyər məlumatları həmişə kifayət qədər tam və dəqiq olmur
- Əmtəənin reallaşması haqqında kəmiyyət və dəyər məlumatları həmişə kifayət qədər tam və dolğun olur
- Əmtəənin reallaşması haqqında kəmiyyət və dəyər məlumatları həmişə kifayət qədər tam və dəqiq olmur
- Əmtəənin istehsalı-reallaşması haqqında məlumatlar həmişə kifayət qədər tam və dəqiq olmur

249 Qiymət proqnozunun vəzifəsini aşağıdakı kimi ifadə etmək olar:

- proqnozlaşdırılan dövr üçün, verilmiş əmtənin rəqabət qabiliyyətlilik təsirini əks etdirən bir sıra digər göstəricilərin nəzərdə tutulan dəyişiklikliyi əsasında qiymətlərin hərəkətinin qiymətləndirilməsi
- proqnozlaşdırılan dövr üçün, verilmiş bazara dəyər və konyuktura xarakterli müxtəlif amillərin təsirini əks etdirən bir sıra digər göstəricilərin nəzərdə tutulan dəyişiklikliyi əsasında qiymətlərin hərəkətinin qiymətləndirilməsi
- proqnozlaşdırılan dövr üçün, verilmiş bazara tələb və təklif xarakterli müxtəlif amillərin təsirini əks etdirən bir sıra digər göstəricilərin nəzərdə tutulan dəyişiklikliyi əsasında qiymətlərin hərəkətinin qiymətləndirilməsi
- proqnozlaşdırılan dövr üçün, verilmiş bazara tsiklik və qeyri-tsiklik xarakterli müxtəlif amillərin təsirini əks etdirən bir sıra digər göstəricilərin nəzərdə tutulan dəyişiklikliyi əsasında qiymətlərin hərəkətinin qiymətləndirilməsi
- proqnozlaşdırılan dövr üçün, verilmiş hərbi-siyasi və dövlət tənzimlənməsi xarakterli müxtəlif amillərin təsirini əks etdirən bir sıra digər göstəricilərin nəzərdə tutulan dəyişiklikliyi əsasında qiymətlərin hərəkətinin qiymətləndirilməsi

250 Qiymət dinamikasının proqnozu bağlıdır:

- dünya üzrə inflyasiya proseslərinin təhlili ilə
- bazar konyukturunun proqnozu ilə
- ümumi qiymət indekslərinin təhlili ilə
- tələb və təklifin nisbəti ilə
- bazara çıxarılan məhsulun dinamikasının proqnozu ilə

251 Verilənlərdən hansı oliqopolistik bazarda müəssisələrin davranışı modelinə aiddir?

- sadələşmənin hamısı.
- «qaydalar üzrə oyun»;
- müəssisələrin sövdələşmələri;
- koordinasiya edilməyən oliqopolya

252 Aşağıdakı göstəricilərdən hansı dünya əmtə bazarının konyunkturasının öyrənilməsinə aid deyildir?

- Maliyyə – kredit sahələrinin göstəriciləri.
- Xarici ticarət göstəriciləri;
- Daxili əmtə dövriyyəsinin göstəriciləri;
- Material istehsalı sahəsinin göstəriciləri
- Ölkənin Milli gəlirinin və alıcılıq qabiliyyətinin səviyyəsinin dinamika göstəriciləri.

253 Qeyd olunanlardan hansı xarici ticarət sövdələşməsi iştirakçısının hesablaşma qiymətinə aid edilir?

- istehlakçıların əmtəni almağı arzuladıqları qiymət
- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin yüksək həddi
- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin aşağı astanası
- sövdələşmə iştirakçısının əmtəni satmağı (almağı) arzuladığı qiymət
- sövdələşmə iştirakçıları arasında müqavilə qiyməti

254 Dünya bazarında xarici ticarət fəaliyyətini həyata keçirərkən aşağıdakı əsas qiymət növlərindən istifadə olunur:

- Bütün variantlar doğrudur
- Kontrakt qiymətləri;
- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri.
- İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmələrin qiymətləri.
- Birjada təyin edilən qiymətlər, hərəqlərin və ticarət təşkilatlarının qiymətləri;

255 İxrac və idxal qiymətlərinin kalkulyasiyasının formal sxemi aşağıdakılardan hansı aid edilməklə daxili qiymətlərin hesablanması zamanı istifadə edilən sxemdən fərqlənir?

- Sığorta xərcləri və gözlənilməz risklərin örtülməsi üçün zəruri olan ehtiyatlar.
- Qablaşdırmaya çəkilən xərclər, nəqliyyat xərcləri;
- Alıcının ölkəsində idxal gömrük xərcləri;
- Satıcıların və nümayəndələrin komissiyon mükafatlandırılması;

- Maliyyələşdirmə xərcləri;

256 Kredit şərtlərinə görə qiymətin müəyyən olunması qiymətdə aşağıdakılardan hansının nəzərə alınır?

- Müqavilənin ümumi məbləğinin kreditləşən hissəsinin payı ilə;
 əmtəyə görə nağd ödənişlərlə müqayisədə alıcının kreditlə əldə etdiyi əmlak;
 borc alanlar üçün bank faizinin orta kəmiyyəti;
 kredit təsiri əmsalı;
 Borc alanlar üçün bank faizinin orta həcmi ilə;

257 Aşağıdakı hallardan hansında dünya bazarının daxili qiymət əmələ gəlməyə təsiri daha böyük olar?

- Ölkə istehsalına rəqabət qabiliyyətliliyi artdıqda.
 Dünya bazarlarından milli bazarların ayrılması səviyyəsi az olduqda;
 Ticarət-siyasi recim güclü olduqda;
 İstehsalın təmərküzləşməsi və inhisar səviyyəsi yüksək olduqda;
 Müəyyən əmtəənin idxal və ixracını ölkədə onun istehsal və istehlakına ümumi həcmində payı əhəmiyyətli dərəcədə artdıqda;

258 Müasir beynəlxalq ticarətdə qiymətlərin dinamikasının proqnozlaşdırılması mümkündür:

- bazara çıxarılan məhsulun rəqabətqabiliyyətliliyinin dinamikasını öyrənmək əsasında
 bazar konyunkturunun dinamikasını öyrənmək əsasında
 konkret əmtəə qruplarının real qiymət dinamikasını öyrənmək əsasında
 bütün əmtəə qruplarının real qiymət dinamikasını öyrənmək əsasında
 bazarda tələb və təklif arasında nisbətənin dinamikasını öyrənmək əsasında

259 Müasir beynəlxalq ticarətdə qiymətlər çoxluğu aşağıdakı amillərlə müəyyən edilir:

- Bütün variantlar doğrudur
 qeyri-kommersiya və digər xüsusi əməliyyatlarla;
 hökumət təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən dövlət-inhisar tədbirləri ilə (ticarət-siyasi və valyuta);
 bazarlar üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;
 alıcıların kateqoriyaları üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;

260 Müasir beynəlxalq ticarətdə qiymətlər çoxluğu aşağıdakı amillərlə müəyyən edilmir:

- ayrı-ayrı ölkələrin investisiya siyasəti ilə .
 qeyri-kommersiya və digər xüsusi əməliyyatlarla;
 hökumət təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən dövlət-inhisar tədbirləri ilə (ticarət-siyasi və valyuta);
 bazarlar üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;
 alıcıların kateqoriyaları üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;

261 Franko qiyməti asılıdır –

- tələbin həcmindən
 təchizat-göndəriş şərtlərindən
 əmtəənin növündən
 bazar iştirakçılarının sayından
 təklifin həcmindən

262 Aşağıda göstərilən amillərdən hansı İnkişaf etmiş kapitalist ölkələrinin daxili bazarlarında qiymətlərin hərəkət səviyyəsinin yüksəldilməsinə, o cümlədən aşağı salınmasına təsir etmir?

- dünya bazarının konyukturu
 qismən qiymətlərin hərəkətinin yerli xarakteri
 yaranan tərəddüdlərin amplitudu
 qiymətlərin çoxluğu
 bir neçə qiymətin nisbi sabitliyi

263 Göstərilən əlamətlərdən biri dünya qiymətlərini xarakterizə etmir:

- idxal-ixrac əməliyyatlarının sərbəst rejimdə aparılması
- sazişlərin qismən dönərli valyuta ilə aparılması
- sazişlərin kommersiya xarakteri daşması
- iri daimi sazişlərin qiymətləri olması
- sazişlərin idxal və ya ixracı ilə əlaqəli olması

264 Dünya qiymətini xarakterizə edən aşağıdakı əsas əlaməti ayırmaq olar:

- Bütün variantlar doğrudur.
- Sövdələşmələr azad dönər valyutaya görə bağlanmalıdır;
- Həmin sövdələşmələr xüsusi deyil, kommersiya xarakteri daşmalıdır;
- Beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır;
- Sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır;

265 Regional qiymətlər haqqında qeyd olunanlardan biri doğrudur:

- Bütün variantlar doğrudur.
- regional qiymətlər «azad» bazar qiymətindən yüksək olurlar;
- regional qiymətlər Asiya ölkələri arasında taxıl, şəkər və bəzi digər məhsul növləri üzrə ticarətdə fəaliyyət göstərir;
- regional qiymətlərə bu və ya digər qruplaşmadan olan ölkələr arasında təşəkkül tapmış münasibətlər böyük təsir göstərir;
- regional qiymətlərin köməyi ilə region çərçivəsində bütün əmtəələrin istehsalının stimullaşdırılması həyata keçirilir;

266 Regional qiymətlər haqqında qeyd olunanlardan biri yanlışdır

- regional qiymətlər «azad» bazar qiymətindən yüksək olurlar.
- regional qiymətlər «azad» bazar qiymətindən yüksək olurlar;
- regional qiymətlər AİB ölkələri arasında taxıl, şəkər və bəzi digər məhsul növləri üzrə ticarətdə fəaliyyət göstərir;
- regional qiymətlərə bu və ya digər qruplaşmadan olan ölkələr arasında təşəkkül tapmış münasibətlər böyük təsir göstərir;
- regional qiymətlərin köməyi ilə region çərçivəsində bəzi əmtəələrin istehsalının stimullaşdırılması həyata keçirilir;

267 Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- «Qapalı» bazar qiymətlərinə firmadaxili ticarət qiymətlərini, regional iqtisadi qruplaşmaların qiymətlərini və xüsusi preferensial (imtiyazlı) razılaşma qiymətlərini aid etmək olar.
- Firmadaxili ticarət qiymətləri beynəlxalq inhisarlar çərçivəsində əmtəə və xidmətlərin mübadiləsi zamanı geniş inkişaf tapmışdır.
- «Azad» bazar qiymətlərinə firmadaxili ticarət qiymətlərini, regional iqtisadi qruplaşmaların qiymətlərini və xüsusi preferensial (imtiyazlı) razılaşma qiymətlərini aid etmək olar.
- «Azad» bazar qiymətləri rəqabət şəraitindən və tələblə təklif arasında obyektiv şəkildə yaranan nisbətlərdən asılı olaraq formalaşır.
- «Qapalı» bazar qiymətləri çatıcılar və alıcılar arasında müəyyən spesifik münasibətlərdə formalaşır.

268 Dünya bazarında xarici ticarət fəaliyyətini həyata keçirərkən aşağıdakı qiymət növlərindən istifadə olunmur:

- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili pərakəndə satış qiymətləri
- Kontrakt qiymətləri;
- Beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri
- A) İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmələrin qiymətləri.
- Birgəda təyin edilən qiymətlər, hərəqlərin və ticarət təşkilatlarının qiymətləri;

269 Verilənlərdən hansı üfüqi inteqrasiyaya aiddir?

- İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavi pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür:

- İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur
- Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür:

270 Verilənlərdən hansı şaquli inteqrasiyaya aiddir?

- İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur
- Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür:
- İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür:

271 Dünya təcrübəsinə əsasən dünya qiyməti verilən hansı əlamət əsasında xarakterizə olunmur:

- sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır
- sövdələşmələr azad döner valyutaya görə bağlanmalıdır
- müvafiq valyuta reciminin mövcudluğu şəraitində xammalın əsas ixracatçıları sayılan inkişaf etməkdə olan ölkələrdən daşınan xammalın qiymətləri sabit olmalıdır
- sövdələşmələr xüsusi deyil, kommersiya xarakteri daşmalıdır
- beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır

272 Göstərilən hallardan birində dünya bazarının daxili qiymət əmələ gəlməsinə təsiri daha yüksəkdir?

- istehsalın təmərküzləşməsi və inhisar səviyyəsi yüksək olduqda
- ticarət-siyasi rejim güclü olduqda
- ölkədə istehsal və istehlakın ümumi həcmində əmtənin idxal və ixracının payı artdıqda
- dünya bazarlarından milli bazarların ayrılması səviyyəsi az olduqda
- yerli istehsal məhsullarının rəqabət qabiliyyətliliyi artdıqda

273 Qiymət bu amillərdən asılı deyildir:

- bazarın seqmentləşdirilməsi imkanı
- firmanın məqsədləri
- keyfiyyətin fərqləri
- firmanın istehsal gücü
- rəqabətin olması ehtimalı

274 Hansı halda dünya bazarının daxili qiymət əmələ gəlməyə təsiri daha yüksəkdir?

- istehsalın təmərküzləşməsi və inhisar səviyyəsi yüksək olduqda
- ticarət-siyasi rejim güclü olduqda
- dünya bazarlarından milli bazarların ayrılması səviyyəsi az olduqda
- ölkədə istehsal və istehlakın ümumi həcmində əmtənin idxal və ixracının payı artdıqda
- yerli istehsal məhsullarının rəqabət qabiliyyətliliyi artdıqda

275 İxrac qiymətlərinin hesablanmasında ilkin baza hansıdır?

- topdansatış qiymətlər
- sərbəst qiymətlər
- "qapalı" bazar qiymətləri
- daxili bazar qiymətləri
- "azad" bazar qiymətləri

276 Danışıqlar prosesində əldə edilən güzəştlərin miqdarı aşağıdakı amillə müəyyən edilmir:

- inhisarçı şirkətlərin rəqabət strategiyaları ilə.
- ayrı-ayrı ölkələrdə qəbul edilmiş ticarət ənənələri ilə;
- malgöndərənin istehsal güclərinin yüklənməsi ilə;
- konyunkturanın vəziyyəti ilə;
- satıcı və alıcı arasındakı münasibətlərin xarakteri ilə

277 Danışıqlar prosesində əldə edilən güzəştlərin miqdarı aşağıdakı amillə müəyyən edilir:

- Bütün variantlar doğrudur
- ayrı-ayrı ölkələrdə qəbul edilmiş ticarət ənənələri ilə
- malgöndərənin istehsal güclərinin yüklənməsi ilə
- konyunkturanın vəziyyəti ilə
- satıcı və alıcı arasındakı münasibətlərin xarakteri ilə

278 Beynəlxalq təcrübədə güzəştlərin aşağıdakı növü tətbiq edilmir:

- kompensasiya güzəştləri .
- diler güzəştləri
- preyskurant qiymətlərindən ümumi güzəştlər
- əmtəə alqısında nəğd hesablaşmalara görə, miqdarına və ya seriyalılığa görə;
- mövsümi güzəştlər;

279 Müasir təcrübədə güzəştlərin aşağıdakı əsas növləri tətbiq edilir:

- Bütün variantlar doğrudur.
- diler güzəştləri;
- preyskurant qiymətlərindən ümumi güzəştlər;
- əmtəə alqısında nəğd hesablaşmalara görə, miqdarına və ya seriyalılığa görə;
- xüsusi güzəştlər;

280 Dünya qiymətini xarakterizə edən əlamətlərdən biri yanlışıdır:

- Həmin sövdələşmələr kommersionadəyil, xüsusi xarakter daşmalıdır;
- Sövdələşmələr azad döner valyutaya görə bağlanmalıdır;
- Həmin sövdələşmələr xüsusi deyil, kommersiona xarakteri daşmalıdır;
- Beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır;
- Sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır;

281 Dünya qiymətini xarakterizə edən aşağıdakı əsas əlaməti ayırmaq olar:

- Sövdələşmələr yalnız ixrac istiqamətli olmalıdır;
- Həmin sövdələşmələr kommersiona deyil, xüsusi xarakter daşmalıdır;
- İxrac və ya idxal əməliyyatları elə bir şəraitdə baş verməlidir ki, istənilən satıcı (alıcı) bu bazarda sövdələşməni başa vura bilsin.
- İxrac və ya idxal əməliyyatları azad rejiminə malik bazarlarda baş verməlidir,
- İxrac və ya idxal əməliyyatları elə azad rejimli bazarlarda baş verməlidir ki, istənilən satıcı (alıcı) bu bazarda sövdələşməni başa vura bilsin.

282 Qiymətlərin proqnozunun hazırlanmasını mürəkkəbləşdirən və çətinləşdirən xüsusiyyətlərə aiddir:

- proqnozların hazırlanmasında yalnız birinci dərəcəli amillərin qiymətə təsiri nəzərə alınır
- ayrı-ayrı sahələr üzrə məlumatlar çox vaxt köhnə və müqayisəyə gəlməyən olur
- ayrı-ayrı məhsulların istehsalın üzrə istifadə olunan məlumatlar çox vaxt ümumi qiyməti formalaşdırma bilmir
- ayrı-ayrı sahələr üzrə məlumatlar çox vaxt firmalar tərəfindən kommersiona sirri kimi saxlanılır
- proqnozların hazırlanmasında bütün amillərin qiymətə təsiri nəzərə alınmır

283 Xarici ticarətin müqavilə qiymətləri aşağıdakılardan hansıdır?

- preyskurant qiymətləri
- proqnoz qiymətləri;

- faktiki sövdələşmə qiymətləri;
- pərakəndə satış qiyməti;
- nəşr edilən sorğu qiymətləri

284 Qiymətlərin dünya bazarında proqnozlaşdırılmas zamanı nəzərə alınan diversifikasiya nədir?

- Qiyməti aşağı salmaq cəhdidir.
- Başqa sahədə olan iri şirkətlərin əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində olmayan həmin şirkətlərin başqa sahələrə daxil olmasıdır;
- Bir iri şirkətin müəyyən sahəyə aid olan istehsalının xüsusi çəkisinin bir yerə toplanmasıdır;
- Müəyyən sahədə iri şirkətlərin payının artmasıdır;
- Böyük şirkətlərin əsas sahəyə münasibətdə istehsalın və ya tədavülün növbəti pilləsi kimi çıxış edən digər sahələrdə genişlənməsi.

285 Dünya bazarın qiymətlərin proqnozlaşdırılması zamanı müxtəlif strukturları təyin edilmə kriteriyaları aşağıdakılardan hansıdır?

- Üfiqi və şaquli inteqrasiyasının dərəcəsi.
- diversifikasiya dərəcəsi;
- firmaların bazarda ekspansiyası;
- ölçü, xarakter, kapitalın təmərküzləşməsi və ixtisaslaşma dərəcəsi;
- Müəyyən inhisar quruluşunun məhsulunun xüsusi çəkisi;

286 Dünya qiymətlərinin dinamikasının proqnozlaşdırılması metodlarına aşağıdakılardan hansı aiddir?

- korelyasiya-reqressiya metodu
- iqtisadi-riyazi metodlar, ekstrapolyasiya və ekspert qiymətləndirmələr metodları, parametrik metodlar;
- ekstrapolyasiya metodu, reqressiya analizi metodu, orta xərclər metodu, ekspert qiymətləndirmələr metodları;
- ekspert qiymətləndirmələr metodları, bal ilə qiymət qoyma metodu, xüsusi göstəricilər metodu, aqreqat metodu;
- ekstrapolyasiya, ekspert qiymətləndirmələr, iqtisadi-riyazi metodlar və bu metodların müxtəlif uyğunluğu.

287 Xammal əmtələri üzrə dünya bazarlarının proqnozlaşdırılması üçün tövsiyə olunan metod?

- başlıca komponentlər metodu
- seqmentli reqressiya metodu
- riyazi modellər
- çoxamilli statistik metodlar
- çoxaddımlı reqressiya təhlili metodu

288 Qiymət konyunkturunu proqnozlaşdırmaq üçün hansı metodlardan istifadə olunur? (səhv cavabı seçin)

- xüsusi parametrik metodlardan
- seqmentli reqressiya metodundan
- çoxaddımlı reqressiya təhlili metodundan
- çoxamilli statistik metodlardan
- başlıca komponentlər metodlarından

289 Hansı növ qiymətlər xarici ticarətin müqavilə qiymətləridir?

- kontrakt qiymətləri
- proqnoz qiymətləri
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- pərakəndə satış qiyməti
- nəşr edilən sorğu qiymətləri

290 Bütün nəqliyyat xərclərinin məhsulun alıcısı tərəfindən ödənilməsi hansı beynəlxalq terminə əsaslanır?

- franko-liman terminalı
- franko-göndərmə stansiyası
- franko-təyinat stansiyası

- franko-anbar istehlakçı
- franko-təchizatçının anbarı

291 Neçənci ildən etibarən beynəlxalq kommertiya terminləri tətbiq olunmağa başlamışdır?

- 2000-ci ildən
- 1965-ci ildən
- 1940-cı ildən
- 1936-cı ildən
- 1990-cı ildən

292 Aşağıdakı qiymətlərdən hansı əmtəə birjalarında əmtəələrin qiymətlərini müəyyən edir?

- idxal-ixrac qiymətləri
- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər
- birjada təyin edilən kotirovkalar
- kontrakt qiymətləri

293 Göstərilən qiymətlərdən hansı müxtəlif ölkələrin hökumətlərarası ticarət müqavilələri əsasında müəyyən edilir?

- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər
- birjada təyin edilən qiymətlər
- faktiki sövdələşmə qiymətləri

294 Aşağıdakı qiymətlərdən hansı tərəflərin razılığına görə təyin edilir?

- ölkələrin beynəlxalq sövdələşmə qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən qiymətlər
- birjada təyin edilən qiymətlər
- faktiki sövdələşmə qiymətləri

295 Dünya təcrübəsində FOB və SİF qiymətləri fərqlənirlər:

- bazar şərtləri ilə
- ödəniş şərtləri ilə
- sığorta xərclərinin kəmiyyəti qədər
- ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər
- gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər

296 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətlərinin növünə aiddir?

- müqavilə qiymətlər
- kontrakt qiymətləri
- təsbit edilən qiymətlər
- franko – anbar qiymətləri
- bazis qiymətlər

297 Bazar quruluşu növünün müəyyən edilməsi üçün təsnifləşdirmənin əsas parametri aşağıdakılardan biridir:

- İstehsal güclərindən istifadənin səviyyəsi.
- istehsal xərcləri üzrə fəaliyyət proqramının yerinə yetirilməsi səviyyəsi
- Bütün variantlar səhvdir

- sahədə əsas məhsul kütləsini istehsal edən iri inhisar birliklərinin nəzarət etdiyi kapitalın ölçüsü və təmərküzləşmə dərəcəsi;
- əsas fondlardan istifadənin səviyyəsi

298 Bazar quruluşu növünün müəyyən edilməsi üçün təsnifləşdirmənin əsas parametri aşağıdakıdır

- Bütün variantlar doğrudur
- İstehsal proqramının xarakteri, ixtisaslaşma dərəcəsi
- həmin inhisar strukturunun bazarda reallaşdırdığı məhsulun xüsusi çəkisi
- sahədə əsas məhsul kütləsini istehsal edən iri inhisar birliklərinin nəzarət etdiyi kapitalın ölçüsü və təmərküzləşmə dərəcəsi
- ETT-nin nəailiyyətlərindən istifadənin səviyyəsi

299 Söylənən fikirlərdən hansı doğrudur?

- Bütün variantlar doğrudur
- Şaquli inteqrasiya dedikdə, iri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür;
- Üfüqi inteqrasiya dedikdə, müəyyən sahədə kiçik şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha az xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür;
- Oliqopolitiya dedikdə, elə bir vəziyyət başa düşülür ki, bu zaman iqtisadiyyatın hər hansı sahəsində hökmranlığı bir neçə inhisar deyil, bir inhisar ələ keçirir;
- Diversifikasiya dedikdə, iri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.

300 Söylənən fikirlərdən hansı yanlıştır?

- Şaquli inteqrasiya dedikdə, müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür
- Şaquli inteqrasiya dedikdə, iri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür;
- Üfüqi inteqrasiya dedikdə, müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür;
- Oliqopolitiya dedikdə, elə bir vəziyyət başa düşülür ki, bu zaman iqtisadiyyatın hər hansı sahəsində hökmranlığı bir inhisar deyil, bir neçə inhisar ələ keçirir;
- Diversifikasiya dedikdə, iri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə soxulması nəzərdə tutulur.

301 Tənzimlənən qiymətlər aiddir

- təsbit edilən qiymət sistemində
- sənaye məhsulunun qiyməti sistemində
- auksion qiymətləri sistemində
- mövsümi qiymətlər sistemində
- netto qiymətləri sistemində

302 Bazar qiymətinin formalaşması şəraitində

- tələb qiyməti təklif qiymətinə bərabərdir
- təklifin həcmi tələbin həcmindən
- tələbin həcmi təklifin həcmindən aşağıdır
- tələbin həcmi təklifin həcmi üstələyir
- bazarda tarazlıq vəziyyəti mövcuddur

303 xətti tələb əyrisinə malik inhisarçı üçün ümumi gəlirin artması zamanı son hədd gəlirinin kəmiyyəti

- müsbətdir, lakin sıfıra yaxınlaşır
- sıfıra bərabərdir
- müsbətdir, lakin azalır
- müsbətdir və artır
- mənfidir, lakin sıfıra yaxınlaşır

304 Hansı halda rəqib firmanın tarazlıq şərti optimal buraxılış həcmi sayılır?

- dəyişən xərclər tədricən artır
- qiymət uzunmüddətli orta sabit xərclərə bərabərdir
- qiymət uzunmüddətli son hədd xərclərinə bərabərdir
- istehsal həcmi bir vahid artırmaqla mənfəəti yüksəltmək olar
- sabit xərclər minimaldır

305 Xarici ticarətin müqavilə qiymətləri aşağıdakılardan hansıdır?

- nəşr edilən sorğu qiymətləri
- kontrakt qiymətləri
- pərakəndə satış qiyməti
- faktiki sövdələşmə qiymətləri
- proqnoz qiymətləri

306 xarici ticarət sövdələşməsi iştirakçısının hesablaşma qiyməti

- istehlakçıların əmtəəni almağı arzuladıqları qiymət
- sövdələşmə iştirakçısının əmtəəni satmağı (almağı) arzuladığı qiymət
- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin aşağı astanası
- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin yüksək həddi
- sövdələşmə iştirakçıları arasında müqavilə qiyməti

307 Qiymətlərin müəyyən edilməsində aşağıdakı məqsəd tipik xarakter daşımır:

- Maliyyələşdirmə mənbəyinin müəyyən olunması.
- Müəyyən mənfəət faizinin qazanılması
- Nəzərdə tutulan bazar payına nail olunması və onun saxlanması və onun saxlanması
- Rəqabət şəraitinə uyğunlaşma
- Buraxılan məhsulun müəyyən nomenklaturasının təmin edilməsi

308 Sərnişin daşıma tariflərinin əsasında nə durur?

- bu tariflər bazar tarazlığını yaradır
- bu tariflər pərakəndə ticarətə aid edilir
- bu tariflər topdansatış ticarətə aid edilir
- bu tariflər yükdaşımalarda tariflərinin dinamikasını verir
- bu tariflər inflyasiya vəziyyətini müəyyən edir

309 Hansı beynəlxalq kommertiya termininə görə bütün nəqliyyat xərclərini məhsulun alıcısı ödəyir?

- franko-liman terminalı
- franko-anbar istehlakçı
- franko-təyinat stansiyası
- franko-göndərmə stansiyası
- franko-təchizatçının anbarı

310 Beynəlxalq kommertiya terminləri (inkoterms) şərtlərinə hansı ildən tətbiq olunmağa başlamışdır?

- 1940-cı ildən
- 1936-cı ildən
- 2000-ci ildən
- 1990-cı ildən
- 1965-ci ildən

311 Fraxt nədir?

- Heç biri.

- Əsasən qeyri inhisarçı gəmiçilikdə trampovlu gəmi sahibləri tərəfindən daşınma haqqının forması;
- Avtomobil nəqliyyatında beynəlxalq tariflərdir.
- Hava nəqliyyatında beynəlxalq tarifləri;
- Beynəlxalq dəmiryol tariflərinin daha geniş yayılmış formalarıdır;

312 Qiymətlərin ölçü vahidi, bazis qiymətləri, valyuta qiymətləri, qiymətlərin təsbit olunma yolu və qiymətlərin səviyyəsi – bunlar nədir?

- əmək məhsuldarlığı göstəricisidir
- rəqabət qabiliyyətliliyin göstəriciləridir.
- dünya ticarət bazarı konyukturasının struktur elementləridir;
- dünya bazarı həcmnin göstəriciləridir;
- alqı-satqı müqaviləsinin əsas elementləridir;

313 Dünya əmtəə bazarının konyukturasının öyrənilmə göstəricilərinə aid deyildir?

- Daxili əmtəə dövriyyəsinin göstəriciləri;
- Material istehsalı sahəsinin göstəriciləri;
- Maliyyə – kredit sahələrinin göstəriciləri.
- Ölkənin Milli gəlirinin və alıcılıq qabiliyyətinin səviyyəsinin dinamika göstəriciləri.
- Xarici ticarət göstəriciləri;

314 Söylənilən fikirlərdən hansı doğrudur?

- İstehsalın vahid qiyməti və vahid orta mənfəət həm yüksək inhisar qiyməti və yüksək inhisar mənfəətinin, həm də aşağı inhisar qiymətinin və azaldılmış mənfəətin əsası sayılır;
- istehsal qiymətindən inhisar qiymətinin kənarlaşması o vaxt böyük olaçaqdır ki, inhisar daha sabit və daha güclü olsun;
- Bütün variantlar doğrudur
- inhisarçı bazar şəraitində dəyər qanunu inhisarçı qiymət qanunu kimi çıxış edir;
- İnhisar qiyməti özlüyündə dəyərdən kənarlaşmanı əks etdirmir, ancaq dəyərin özünün növ dəyişməsinin nəticəsidir, dəyər qanunun inhisarçı bazar şəraitində özünəməxsus təzahürüdür

315 Bazar quruluşu növünün müəyyən edilməsi üçün təsnifləşdirmənin əsas parametri aşağıdakıdır:

- qiymətəmələgəlmənin prinsipləri;
- Bütün variantlar doğrudur
- ETT-nin nəailiyyətlərindən istifadənin səviyyəsi
- ixtisaslaşmadərəcəsi;
- A) marketinq sisteminin inkişaf dərəcəsi

316 Dəniz və çay nəqliyyatında tariflərə təsir edən istismar xüsusiyyəti deyildir:

- gəminin yükdaşıma qabiliyyəti
- üzən dəniz və çay nəqliyyatının kənara çıxardığı suyun həcmi
- yüklənmənin texniki-istismar keyfiyyət norması
- yükün yerləşdirilməsi
- dedveyt – tam yük qaldıra bilmə

317 Hava nəqliyyatının yükdaşıma göstəricilərini xarakterizə etmir:

- daşımaların maya dəyərinin yüksək olması
- daşımaların müntəzəmliyinə nəzarət olunması
- daşımaların uzaqlığının qeyri-məhdudluğu
- daşımaların çox yüksək sürətliliyi
- buraxılış qabiliyyətinin aşağı olması

318 Çay nəqliyyatında yükdaşıma göstəricilərini xarakterizə etmir:

- liman terminalının tələb olunmaması

- buraxılış qabiliyyətinin yüksək olması
- daşımaların maya dəyərinin aşağı olması
- daşımaların sürətinin aşağı olması
- daşımaların həcmnin böyük olmaması

319 Dəmir yolu nəqliyyatında yükdaşıma göstəricilərini xarakterizə etmir:

- buraxılış qabiliyyətinin yüksək olması
- daşımaların müntəzəmliyinin stabilliyi
- daşımaların sürətinin yüksək olması
- daşımaların maya dəyərinin aşağı olması
- daşımaların uzaqlığının qeyri məhdudluğu

320 Yükdaşıma tariflərinin indeksi əsasında nə durur?

- bu əsasdan istehlak qiymətləri indeksi hesablanır
- bu indeks təklifin qiymətini müəyyən edir
- bu indeks tələbin qiymətini müəyyən edir
- bu indeksin köməyi ilə bazar tarazlığı hesablanır
- yükdaşımalarına tariflər indeksi yükdaşımalarına tariflərin dinamikasını verir

321 Yükdaşıma nəqliyyat tarifləri hansı ticarət sferasına aid olunur?

- nəqliyyat tarifləri vasitəçilərin qiymətidir
- bu tariflər bazar tarazlığı vəziyyətinə aid edilir
- bu tariflər topdansatış ticarəti sferasına aid olunur
- bu tariflər pərakəndə ticarətə aid edilir
- nəqliyyat tarifləri istehsalçının qiymətidir

322 Aşağıdakıların hansı nəqliyyat xidmətləri bazarında nəqləməyə xərclərin uçota alınmasına uyğun olaraq satıcı tərəfindən müəyyən olunan franko növünə aid edilmir?

- franko-anbar istehlakçı bütün nəql olunma xərclərini təchizatçı ödəyir
- franko-təchizatçının anbarı bütün nəqliyyat xərclərini məhsulun alıcısı ödəyir
- franko məsrəflər
- franko-göndərmə stansiyası
- franko-təyinat stansiyası

323 Qiymətlər çoxluğu beynəlxalq ticarətdə nəyi ifadə edir?

- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif və adi müntəzəm kommərsiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommərsiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən müxtəlif keyfiyyətli əmtəələrə görə müxtəlif, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommərsiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən müxtəlif keyfiyyətli əmtəələrə görə eyni, rəsmi şəkildə mətbuatda dərc olunan adi müntəzəm kommərsiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır
- beynəlxalq ticarət mərkəzində bərabər şərtlərlə göndərilən eyni keyfiyyətli əmtəələrə görə eyni və adi müntəzəm kommərsiya sövdələşmələri qiymətlərinin təsir göstərməsi halıdır

324 Verilən fikirlərdən hansı orta bazar qiymətləri əsasında qiymətlərin müəyyənləşdirilməsidir?

- bütün variantlar yalnızdır.
- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin cəmindən ibarət olur
- Bazarda rəqabət aparan malların qiyməti xərcini ödəmə müddəti və ya mənfəət norması (istehsal təyinatlı məhsullar üçün) ilə, illik istismar xərcləri və müəyyən olunmuş müddət ərzində istismar xərclərinin (istehlak təyinatlı məhsullar üçün) müqayisəsi əsasında müəyyənləşdirilir
- Müxtəlif mənbələrdən alınan və bir-biri ilə rəqabət aparan materialların istifadə edildiyi təqdirdə təchizatçı və istifadəçilərin, müvafiq istehsal sahələrinin vəziyyəti, müvafiq əmtəə konyunkturasının öyrənilməsi əsasında orta bazar qiymətləri tapılır

- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin fərqindən ibarət olur

325 Bazarın reaksiyasının təhlili hansı məlumatları verməlidir

- Bütün variantlar doğrudur
 maksimum tələbi təmin edən xarici görünüş və qablaşdırma haqqında
 bazarın tələblərinə cavab verən məmullatın malik olduğu parametrləri haqqında
 alıcıların tələbatları və vərdisləri haqqında
 məhsulun texniki-iqtisadi göstəriciləri haqqında;

326 Bazarın inhisarlaşdırılması aşağıdakı formada həyata keçirilə bilməz:

- satış və informasiya sisteminə nəzarətin aradan qaldırılması
 satış və informasiya sisteminə nəzarət
 kooperativləşdirilmənin və ixtisaslaşdırılmanın forma və vasitələrinə nəzarət
 rəqabət aparən şirkətlər üzərində maliyyə nəzarətinin qoyulması nəticəsində xarici əlaqələndirici mərkəzin yaranması
 inhisar vasitəsilə ictimai əmək bölgüsünün strukturunda əsas mövqelərə nəzarət

327 Bazarın inhisarlaşdırılması aşağıdakı formada həyata keçirilə bilər:

- istehsalçılarla alıcılar arasında formal və qeyri formal razılaşmalar;
 rəqabət aparən şirkətlər üzərində maliyyə nəzarətinin qoyulması nəticəsində xarici əlaqələndirici mərkəzin yaranması
 Bütün variantlar doğrudur
 rəqiblərin birləşməsi və satıcı yaxud alıcı inhisarçının meydana çıxması
 inhisar vasitəsilə ictimai əmək bölgüsünün strukturunda əsas mövqelərə nəzarət

328 Məhsulun diferensiallaşdırılması istehlakçının hansı yönündə söylərini əks etdirir?

- Bütün variantlar doğrudur
 istehlakçının öz məhsulunun dəstini nadir dəst kimi təqdim etmək;
 qiymətlərin müəyyən edilməsində müəyyən sərbəstlik əldə etmək
 tələbin nisbətən az elastik edilməsi
 alıcıya tez-tez nadir dəst adı altında adi şeylərin təklif edilməsi.

329 İstehlak dəyəri göstəriciləri nəyin mühüm vasitəsi kimi çıxış edir?

- Bütün variantlar doğrudur
 məhsulların faktiki surətdə qarşılıqlı əvəz olunmazlığının təmin edilməsinin;
 rəqabət mübarizəsinin;
 yüksək mənfəət əldə edilməsinin
 faydalı səmərəlilik vahidinə qiymətlərin aşağı salınmasının

330 Məhsul üzrə rəqabətə aşağıdakılar üzrə mübarizə aiddir:

- istehlakçılara xidmət
 istehlakçı;
 reklam ;
 satış şəbəkəsi
 məhsulun diferensiallaşdırılması

331 Məhsul üzrə rəqabətə aşağıdakılar üzrə mübarizə aiddir

- Bütün variantlar doğrudur
 keyfiyyət
 etibarlılıq,
 istehlak xassələrinin yaxşılaşdırılması
 məhsulun diferensiallaşdırılması

332 Qiymət rəqabəti haqqında qeyd olunanlardan hansı yanlıştır?

- Qiymət rəqabət dövründə qiymət güzəştlərindən istifadə olunur
- rəqiblərin məhv edilməsinə və vahid inhisar əsasında "normal" qiymətlərin ardıcıl olaraq bərpa edilməsinə yönəldilir
- Qiymət rəqabəti öz əmtəələrinin reallaşdırılması həcmnin artırılması hesabına investisiya həcmnin artırılmasıdır
- Qiymət rəqabəti çox vaxt gizli xarakter daşıyır
- Son illərdə qiymət rəqabəti beynəlxalq polad, toxuculuq, kimya və kənd təsərrüfatı məhsulları, elektronika bazarlarını əhatə etmişdir.

333 Müdaxilə qiymətləri və yaxud kəsir qiymətləri metodları nə zaman seçilir?

- satışın həcmi hesabına öz xərclərini gec ödəsin
- bahalaşma üçün mürəkkəbli kəsb etsin
- Bütün variantlar doğrudur
- Bu siyasət o vaxt seçilir ki, məhsul nadir xassələrə və xarakteristikalara malik olmasın
- Bu siyasət o vaxt seçilir ki, məhsul nadir xassələrə və xarakteristikalara malik olsun

334 Söylənilən fikirlərdən hansı yanlıştır?

- "Müdaxilə qiymətləri" və yaxud "kəsir qiymətləri" metodları zamanı firma çalışır ki, satışın həcmi hesabına öz xərclərini tezliklə ödəsin və müvafiq mənfəəti təmin etsin.
- İstehsalçı elə yeni məhsula yüksək qiymət qoyur ki, həmin məhsul hər hansı nadir xassələrə malik olmaqla digər qalan əmtəələrdən keyfiyyətcə fərqli funksiyalar yerinə yetirir.
- "Müdaxilə qiymətləri" və yaxud "kəsir qiymətləri" metodları yeni məhsullara nisbətən aşağı qiymətlər qoyulmasını nəzərdə tutur.
- "Müdaxilə qiymətləri" və yaxud "kəsir qiymətləri" metodları yeni məhsullara nisbətən yüksək qiymətlər qoyulmasını nəzərdə tutur
- "Müdaxilə qiymətləri" və yaxud "kəsir qiymətləri" metodları zamanı firma çalışır ki, daha geniş bazara malik olsun, aparıcı mövqə tutsun

335 Qiymətəmələgəlmənin bu və ya digər metodunun seçilməsi qabaqcadan hansı şərtləri müəyyən etmir?

- Bütün variantlar doğrudur
- firmanın maliyyə vəziyyəti
- istehsalçı dairəsi
- istehlakçı dairəsi
- istehsal xərcləri və gözlənilən mənfəətin kəmiyyəti

336 Qiymətəmələgəlmənin bu və ya digər metodunun seçilməsi qabaqcadan hansı şərtləri müəyyən edir?

- Bütün variantlar doğrudur
- əmtəənin xarakteristikası
- rəqabət şərtləri
- əmtəə əvəzləyicilərin mövcudluğu və yaxud yaranma təhlükəsi
- yeni əmtəənin bazarda hakimliyinin gözlənilən davamlılığı

337 Söylənilən fikirlərdən hansı doğrudur?

- yüksək inhisar qiymətləri yüksək inhisar mənfəətini təmin edən istehsal qiymətlərinin gələcək modifikasiyasıdır
- İnhisar qiymətlərinin əsas xüsusiyyətləri, onların konyuktura dəyşmələrinə görə böyük sabitliyə və möhkəmliyə malik olmasından ibarətdir
- qeyri-inhisar müəssisələri tələbin azalmasına cavab olaraq ilk əvvəl qiymətin aşağı salınması ilə başlayır, bu zaman istehsalı sabit saxlamağa çalışır
- inhisar qiymətləri bazar konyukturundan asılı olaraq kənarlaşmaların daha az tezliyinə və dərinliyinə malik olurlar
- Bütün variantlar doğrudur

338 ABŞ-da dövlət tərəfindən qiymətlərin neçə faizinə nəzarət olunur?

- 25%-30%
- 15%-20%

- 10%-15%
- 5%-10%
- 20%-25%

339 Beynəlxalq səviyyədə məhsulun gömrük dəyərinin müəyyən olunmasının neçə metodu var?

- on iki
- altı
- beş
- üç
- on

340 Nə zaman qiymətlərin dondurulması səmərəli hesab edilir?

- bütün variantlar doğrudur
- yüksək inflyasiya zamanı
- uzunmüddətli dövrdə
- qısamüddətli dövrdə
- mülayim inflyasiya zamanı

341 Proqnozun hazırlanması üçün ilkin məlumatlara xas olan hansı çatışmamazlıqları qeyd etmək olar:

- Bütün variantlar doğrudur
- Ayrı-ayrı sahələr üzrə məlumatlar çox vaxt köhnə və müqayisəyə gəlməyən olur
- Proqnozun tərtib edilməsi zamanı istifadə olunan müxtəlif iqtisadi amillər həmişə lazımı dərəcədə böyük bir dəqiqliklə təsvir edilmir və gecikdirilməklə nəşr olunur;
- Əmtənin reallaşması haqqında kəmiyyət və dəyər məlumatları həmişə kifayət qədər tam və dəqiq olmur
- proqnozların tərtib edilməsi zamanı firma və korporasiyaların informasiyaları çox vaxt həqiqəti əks etdirmir

342 BMT-nin statistikasına daxil olan qiymət indeksi hansıdır

- Bütün variantlar doğrudur
- Bir tərəfdən sənaye cəhətdən inkişaf etmiş kapitalist ölkələri, digər tərəfdən inkişaf etməkdə olan ölkələr tərəfindən aparılan xammal və ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri
- Sənaye məmulatları üzrə xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri

343 BMT-nin statistikasına daxil olmayan qiymət indeksi hansıdır

- Əlvan metallar üzrə idxal qiymətləri indeksləri
- Bir tərəfdən sənaye cəhətdən inkişaf etmiş kapitalist ölkələri, digər tərəfdən inkişaf etməkdə olan ölkələr tərəfindən aparılan xammal və ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Xammala və ayrı-ayrı əmtəə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri.
- Beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtəələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri.
- Sənaye məmulatları üzrə xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri

344 Aşağıdakı hökmlərdən hansı doğru deyil?

- Dünya qiymətlərinin artma meylinə malik olmasının əsas amili idxal-ixrac proseslərinin kəskin surətdə güclənməsidir
- Rəqabət nə qədər güclü və bazar nə qədər azad olsa, onda həmin amilin qiymətə təsiri bir o qədər əhəmiyyətli olar
- Tələb və təklif arasındakı nisbətlərin qiymətlərə təsir miqyası rəqabətdən asılıdır
- Dünya qiymətlərinin formalaşmasına və hərəkətinə təsir edən başlıca amil istehsal xərcləri sayılır
- Dövlət tənzimlənməsi tədbirləri dünya qiymətlərinin dinamikasına bilavasitə təsir göstərir

345 Dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir etməyən amil aşağıdakılardan hansıdır

- Yığılma və istehlakın nisbəti
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti

- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- Dünyada hərbi-siyasi vəziyyət
- Valyuta bazarının vəziyyəti

346 Dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir edən amil hansıdır

- Bütün variantlar doğrudur
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti
- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- Dünyada hərbi-siyasi vəziyyət
- Valyuta bazarının vəziyyəti

347 Dünya qiymətlərinin dinamikasına təsir edən amil aşağıdakılardan hansıdır

- Bütün variantlar doğrudur
- Beynəlxalq ticarət sahəsində kapitalist dövlətlərinin iqtisadi siyasəti
- Tələb və təklif nisbətlərinin dəyişməsi
- İctimai-zəruri əmək məsrəflərinin dəyişməsi, daha doğrusu, beynəlxalq mübadilə sferasında dövr edən əmtələrin dəyərinin dəyişməsi
- Valyuta bazarının vəziyyəti

348 Beynəlxalq kommersiya terminlərinə görə Free on board (... named port of shipment) şərti nəyi bildirir?

- daşınma haqqı ödənilmişdir (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə) ...dək
- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyärtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- sərbəst gəminin göyärtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- dəyəri, sığortalanma və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)

349 Beynəlxalq təcrübədə qəbul olunmuş Free along side ship (... named port of ... shipment) nəyi bildirir?

- sərəhdə kimi ... (şərtləndirilmiş məntəqəyə qədər) çatdırılmışdır
- sərbəst gəminin göyärtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- daşınma haqqı və sığortalanma... (... sərbəstləndirilmiş təyinat yerinə)...dək ödənilmişdir

350 Beynəlxalq təcrübədə qəbul olunmuş Free carrier (... named point) nəyi bildirir?

- nəqliyyat sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyärtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- sərbəst gəminin göyärtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- dəyəri, sığortalanma və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)

351 Beynəlxalq təcrübədə qəbul olunmuş nəyi EX Work (...named point) bildirir?

- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyärtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- sərbəst gəminin göyärtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)

352 Bazis şərtlərini nəzərə almaqla qiymətlərin qruplaşdırılması hansı sənədin bazasında tətbiq olunur?

- bu hüquqi sənədlərin hamısı bazis şərtlərinin nəzərə alınması
- bu Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları əsasında tətbiq olunur
- bu Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları əsasında tətbiq olunur
- bu Azərbaycan Respublikası Tarif (Qiymət) Şurası tərəfindən təsdiq olunmuş qərarların bazasında tətbiq olunur

- bu qaydalar «Inkoterm 2000» sənədinin bazasında tətbiq olunur

353 Bazis şərtləri nədir?

- satışıla əlaqədar nəqliyyat və gömrük xərclərinin satıcı tərəfindən ödənilməsidir
 məhsulların gömrük rüsumları tətbiq edilməsi şərti ilə ixracatı nəzərdə tutulu
 nəqliyyat, yükləmə, boşaltma, məhsulun sığortalanması və əmtəələrin dövlət sərhəddini keçdiyi zaman gömrük sənədləşdirilməsi xərclərinin qiymətdə əks olunması şərtləri nəzərdə tutulur
 məhsulun sığortalanması şərti ilə idxal və ixracı nəzərdə tutulur
 alışla bağlı bütün xərclərin alıcının öz üzərinə götürməsi şərti başa düşülür

354 əhali üçün xidmətə qiymət indekslərinin əhəmiyyəti və mahiyyəti nədir?

- bu indeks əsasında xidmət sferası tənzimlənir
 bu istehlak xidmətlərini tələb və təklifinin bazar tarazlığının müəyyən olunmasına imkan verir
 yuxarıda göstərilənlərin hər biri doğrudur
 yerli və regional təşkilatlar tərəfindən xidmət sferası tənzimlənir
 istehlak xidmətləri sferasında inflyasiyanın səviyyəsi qiymətləndirilir

355 Aşağıdakılardan hansı bazar iqtisadiyyatı olan ölkələrdə qiymətlərin dövlət tənzimlənməsini düzgün izah edir?

- qiymətlərin təsbit olunmasıdır
 qanunverici, inzibati və büdcə-maliyyə tədbirlərinin köməyi ilə, bütünlükdə sistemin sabit inkişafına imkan yaratmaq yolu ilə dövlətin qiymətlərə təsir etmək təşəbbüsüdür;
 inhisarın maraqlarının qorunması tədbiridir
 nəzarət tədbiridir
 iqtisadiyyatda dağıdıcı nəticələrə gətirib çıxarmayan inhisar və rəqabətin bu cür münasibətinin təmin olunması alətidir.

356 Bazarda əmtəyə tələb təklifdən yüksək olarsa:

- “rəqabətli bazar” formalaşacaq
 “azad bazar” formalaşacaq
 “satıcı bazarı” formalaşacaq
 “alıcı bazarı” formalaşacaq
 “qapalı bazarı” formalaşacaq

357 İnkişaf etmiş kapitalist ölkələrinin daxili bazarlarında qiymətlərin hərəkətini onların səviyyəsinin yüksəldilməsinə, eləcə də aşağı salınmasına təsir edən amillər çoxluğuna aiddir: (səhv cavabı seçin)

- dünya bazarının konyukturu
 qismən qiymətlərin hərəkətinin yerli xarakteri
 yaranan tərəddüdlərin amplitudu
 qiymətlərin çoxluğu
 bir neçə qiymətin nisbi sabitliyi

358 Qiymət əmələ gətirən əsas amillərə aiddir: (səhv cavabı seçin)

- pul sferasının vəziyyəti
 tələb və təklifin nisbəti
 siyasi mühit
 ictimai istehsal qiyməti
 qiymətlərin birbaşa tənzimlənməsi

359 Beynəlxalq təcrübədə franko-zavod və yaxud zavoddan (. şərtləndirilmiş mətəqədə) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilir:

- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
 çay nəqliyyatı

- dəmir yolu nəqliyyatı
- dəniz nəqliyyatı
- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü

360 Beynəlxalq Kommersiya termini olan cəmi ilə (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə) çatdırılmışdır şərti ilə idxal-ixrac əməliyyatlarında hansı tarif (qiymət) növü formalaşır?

- DE qiymətləri
- FAS qiymətləri
- FOB qiymətləri
- FCA qiymətləri
- DDU qiymətləri

361 Inkoterms-2000 şərti olan rüsumlar ödənilməklə körpüyə çatdırılmışdır (... şərtləndirilmiş təyinat məntəqəsinə) hansı tarif (qiymət) növü əmələ gəlir?

- EXC qiymətləri
- DDU qiymətləri
- DE qiymətləri
- DEQ qiymətləri
- DDP qiymətləri

362 Beynəlxalq kommersiya termini olan rüsumlar ödənilməklə (... şərtləndirilmiş təyinat məntəqəsinə) çatdırılmışdır şərti ilə idxal-ixrac əməliyyatlarında hansı qiymət (tarif) əmələ gəlir?

- SIF qiymətləri
- FOB qiymətləri
- DDU qiymətləri
- FCA qiymətləri
- FAS qiymətləri

363 Beynəlxalq kommersiya termini olan rüsumlar ödənilməklə (... şərtləndirilmiş təyinat məntəqəsinə) çatdırılmışdır şərti ilə kontraktlarda hansı qiymət növündən istifadə olunur?

- DDP qiymətləri
- DDU qiymətləri
- FAS qiymətləri
- FOB qiymətləri
- DE qiymətləri

364 Beynəlxalq kommersiya terminlərinə görə Cost, Insurance and Freight (... named port of destination) şərti nəyi bildirir?

- daşınma haqqı və sığortalanma (... sərbəstləndirilmiş təyinat yerinə) dək ödənilmişdir
- göndərilən məhsulun dəyəri, sığortalanması və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) qiymətdə əks olunmuşdur.
- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyərtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- daşınma haqqı ödənilmişdir (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə) dək

365 Beynəlxalq kommersiya terminlərinə görə Cost and Freight (... named port of destination) şərti nəyi bildirir?

- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyərtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- sərbəst gəminin göyərtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)

366 Dünya qiymətlərinin internasional dəyərdən uzaqlaşmasına səbəb olan faktorlara aşağıdakılardan hansı aid edilmir?

- beynəlxalq əmək bölgüsü.
- valyuta kurslarının qeyri-sabitliyi;
- inflyasiya;
- beynəlxalq bazarda monopoliya hökmranlığı
- məhsulun istehlak dəyəri

367 Hansı təşkilat dünya ticarətin inkişafına yardım edir?

- Beynəlxalq Yenidənqurma və inkişaf Bankı.
- Ümumdünya Ticarət Təşkilatı
- Beynəlxalq Valyuta Fondu
- Avropa iqtisadi Birliyi
- Neft ixracatı ölkələrinin təşkilatı

368 Verilənlərdən hansı qiymətlərin iqtisadi tənzimləmə metoduna aid edilmir:

- dövlət preyskurant qiymətlərinin tətbiq olunması.
- amortizasiya normalarının qoyulması;
- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti;
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi
- torpaq rentasının tənzimlənməsi

369 Aşağıdakılardan hansı Qərbi Avropa ölkələrində qiymətlərin əmələgəlməsinə təsirin dolayı metodlarına aid edilmir:

- kredit sisteminin tənzimlənməsi.
- pul tədavülü
- vergi sistemi;
- dövlət tədarükü
- qiymətlərin təsbit olunması;

370 Aşağıdakı hökmlərdən biri istehsal beynəlmiləl qiymətinə aiddir?

- beynəlxalq ticarət əmtəələrin mübadiləsini tənzimləyir
- dünya bazarında formalaşmasının əsasını beynəlmiləl dəyər təşkil edir
- dünya qiymətlərinin dünya bazarında pulla ifadəsidir
- dünya qiymətinin ilkin əsasıdır
- bəzi hallarda milli istehsal qiymətinə uyğun gəlir

371 İnkişaf etmiş ölkələrdə inflyasiya proseslərinin qeyri-bərabərliyi və müxtəlif məhsullarla beynəlxalq əmək bölgüsündə qeyri – bərabər iştirakı nəyi şərtləndirir?

- qiymətlərin azalma tempinin qarşının alınmasını şərtləndirir
- qiymətlərin müxtəlif artım templərini şərtləndirir
- qiymətlərin artma tempini şərtləndirir
- qiymətlərin azalma tempini şərtləndirir
- qiymətlərin dəyişmə tempinə nəzarəti şərtləndirir

372 Aşağıdakılardan hansı qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin birbaşa metoduna aiddir?

- Dövlət tədarükünün həyata keçirilməsi.
- Pul tədavülü və kreditin tənzimlənməsi.
- Dövlət xərclərinin tənzimlənməsi
- Valyuta məzənnələrinin tənzimlənməsi.
- Rentabellik normativlərinin hədlərinin müəyyən edilməsi.

373 Verilənlərdən hansı dövlətin qiyməti birbaşa tənzimlənməsinə aid deyildir?

- valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi
- müəyyən vaxt ərzində qiymət artımına müəyyən həddin tətbiq edilməsi
- qeydə alınmış qiymətlərin və tariflərin tətbiq edilməsi
- ümumi qiymətlərin dondurulması
- rentabellik normasının təyin edilməsi

374 Bazarda əmtəyə təklif tələbdən yüksək olarsa:

- "azad bazar" formalaşacaq
- "alıcı bazarı" formalaşacaq
- "rəqabətli bazar" formalaşacaq
- "qapalı bazarı" formalaşacaq
- "satıcı bazarı" formalaşacaq

375 Qiymətlərin qruplaşdırılması hansı sənədin bazasında tətbiq olunur? (bazis şərtləri nəzərə alınmaqla)

- bu hüquqi sənədlərin hamısı bazis şərtlərinin nəzərə alınması
- bu Azərbaycan Respublikası Tarif (Qiymət) Şurası tərəfindən təsdiq olunmuş qərarların bazasında tətbiq olunur
- bu Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları əsasında tətbiq olunur
- bu Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları əsasında tətbiq olunur
- bu qaydalar «İnkoterms 2000» sənədinin bazasında tətbiq olunur

376 Qiymətlər çoxluğu hansı amillərlə beynəlxalq ticarətdə müəyyən edilmir?

- ayrı-ayrı ölkələrin investisiya siyasəti ilə .
- bazarlar üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;
- hökumət təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən dövlət-inhisar tədbirləri ilə (ticarət-siyasi və valyuta);
- qeyri-kommersiya və digər xüsusi əməliyyatlarla;
- alıcıların kateqoriyaları üzrə differensiallaşan qiymətlər sistemini həyata keçirən inhisarın siyasəti ilə;

377 Qiymətlərin tənzimlənməsi bağlı verilən fikirlərdən hansı doğru deyil?

- Norveçdə işə ədalətsiz (çox yüksək) qiymətlərin qoyulması haqqında istənilən razılışmalar qanunla qadağan edilmişdir.
- Yaponiyada dövlətin müvafiq nazirliklər şirkətlərin iştirakı ilə qiymətlərin minimum səviyyəsini müəyyən edirlər
- Bütün variantlar yanlıştır.
- İsveçdə hər il təhvil verilən südün müəyyən həcmi (kvota) nəzərdə tutulur və südü təhvil verənlərə möhkəm qiymət üçün zəmanət verilir.
- İsveçdə hökuməti kənd təsərrüfatı siyasəti çərçivəsində qiymətlərin kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının rentabelliğini təmin edəcək səviyyədə saxlanmasını nəzərdə tutur.

378 Aşağıdakılardan hansı proteksionizm siyasətinə aid deyil?

- kompensasiya rüsumları, daxili vergilər və yığımların tətbiqi köməyi ilə həyata keçirilir
- gömrük və qeyri-gömrük tarif yaradılması köməyi ilə həyata keçirilir
- birbaşa və dolaylı idxal məhdudiyyətlərinin bərqərar edilməsi köməyi ilə həyata keçirilir
- valyuta məhdudiyyətləri tətbiqi köməyi ilə həyata keçirilir
- əmək beynəlxalq bölgüsündə beynəlxalq ticarətin hər bir üzvünün payının qiymətləndirilməsi köməyi ilə həyata keçirilir

379 Proteksionizm siyasətinə aid olan fikirlərdən hansı yanlıştır?

- daxili bazarı xarici bazarın mümkün mənfəətlərindən qorumaq üçün nəzərdə tutulur
- dövlətin iqtisadi siyasət formalarından biridir
- xarici ticarətin tənzimlənməsi üçün tədbirlər məcbusudur
- beynəlxalq ticarətdə hər bir iştirakçının payını müəyyən edir
- Beynəlxalq əmək bölgüsü və dünya ticarətində dövlətin mövqeyini gücləndirmək məqsədi güdür

380 İnkişaf etmiş kapitalist ölkələrinin bazarı üçün xarakterikdir:

- “rəqabətli bazar” formalaşacaq
- “qapalı bazar” formalaşacaq
- “saticı bazarı” formalaşacaq
- “azad bazar” formalaşacaq
- “alıcı bazarı” formalaşacaq

381 Müasir beynəlxalq bazar üçün xarakterikdir:

- “rəqabətli bazar” formalaşacaq
- “alıcı bazarı” formalaşacaq
- “saticı bazarı” formalaşacaq
- “azad bazar” formalaşacaq
- “qapalı bazarı” formalaşacaq

382 Beynəlxalq təcrübədə sərbəst gəminin göyərtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə alqı-satqı kontraktının əsas bazis şərtinin qəbul olunmuş adı:

- EXW
- KAF
- FAS
- CIF
- FCA

383 Beynəlxalq təcrübədə sərbəst gəminin göyərtəsi boyunca (şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilmir:

- yuxarıda göstərilən cavabların heç biri doğru deyildir
- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla dəmir yolu nəqliyyatına
- «F» qrupu su nəqliyyatı istisna olmaqla digər nəqliyyat növlərinə
- hava nəqliyyatı
- avtomobil nəqliyyatı

384 Beynəlxalq təcrübədə sərbəst gəminin göyərtəsi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növlərinə aid edilir:

- «C» qrupu su nəqliyyatı
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «F» qrupu su nəqliyyatı

385 Beynəlxalq təcrübədə nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilmir:

- yuxarıdakı cavablar doğru deyildir
- avtomobil nəqliyyatı
- hava nəqliyyatı
- dəniz nəqliyyatı
- çay nəqliyyatı

386 Beynəlxalq təcrübədə nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə) şərti ilə alqı-satqı kontraktının əsas bazis şərtinin qəbul olunmuş adı:

- KAF
- EXW
- FAS
- FCA

FOB

387 Beynəlxalq təcrübədə franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə) şərti ilə alqı-satqı kontraktını əsas bazis şərtinin qəbul olunmuş adı:

- FCA
 EXW
 CFR (KAF)
 FOB
 FAS

388 Beynəlxalq təcrübədə franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilmir:

- cavabların heç biri doğru deyildir
 dəniz nəqliyyatı
 dəmir yolu nəqliyyatı
 çay nəqliyyatı
 avtomobil nəqliyyatı

389 Beynəlxalq təcrübədə nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilir:

- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
 «F» qrupu su nəqliyyatı
 «C» qrupu su nəqliyyatı
 «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
 «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü

390 Beynəlxalq təcrübədə məhsulun gömrük dəyərinin müəyyən olunmasının neçə metodu var?

- 3
 10
 12
 6
 5

391 Eyni bir məhsul bir neçə təyinatla malik ola bilər, ancaq satışın daha faydalı olması üçün o elə qiymətləndirilməlidir ki, təyinatla uyğun olsun:

- Müxtəlif təyinatlı məhsulların orta qiymətləri
 Qiymətlərin psixoloji həddləri
 Müxtəlif dərəcəli məhsullara qiymət şkalası
 Qiymətəmələgəlmənin məhsulun təyinatına istiqamətliliyi
 Bazar dəyəri və onun ətrafında tərəddüd edən bazar qiymətləri

392 Qiymətlərin müəyyən edilməsində alıcının nəzərə alınmalı olan digər qavrayışdır:

- Müxtəlif dərəcəli məhsullara qiymət şkalası
 Bazar dəyəri və onun ətrafında tərəddüd edən bazar qiymətləri
 Müxtəlif təyinatlı məhsulların orta qiymətləri
 Qiymətlərin psixoloji həddləri
 Qiymətəmələgəlmənin məhsulun təyinatına istiqamətliliyi

393 Xüsusi bir qiymət kəmiyyəti olub, bu həddə qiymətlərin səviyyəsindən asılı olaraq satış həcmi kəskin surətdə arta və yaxud da azala bilər:

- Müxtəlif dərəcəli məhsullara qiymət şkalası
 Qiymətlərin psixoloji həddləri

- Qiymətəmələgəlmənin məhsulun təyinatına istiqamətliliyi
- Bazar dəyəri və onun ətrafında tərəddüd edən bazar qiymətləri
- Müxtəlif təyinatlı məhsulların orta qiymətləri

394 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərti olan dəyəri, sığortalanma və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) şərti ilə məhsulların idxal-ixracı hansı nəqliyyat növü ilə aparılır?

- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü ilə
- avtomobil nəqliyyatı ilə
- hava nəqliyyatı ilə
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü ilə
- «C» qrupu, su nəqliyyatı ilə

395 Beynəlxalq təcrübədə fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) şərti ilə alqı-satqı kontraktının əsas bazis şərtinin qəbul olunmuş adı:

- EXW
- FOB
- FAS
- FAS
- CFR (KAF)

396 Beynəlxalq təcrübədə fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növü ilə aparılır?

- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla hava nəqliyyatı ilə
- dəniz nəqliyyatı
- çay nəqliyyatı
- «F» qrupu su nəqliyyatı
- «C» qrupu su nəqliyyatından başqa digərləri ilə

397 Beynəlxalq kommersiya termini olan fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növlərinə aid edilir:

- «C» qrupu su nəqliyyatı
- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə
- «F» qrupu su nəqliyyatına
- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə

398 Beynəlxalq təcrübədə sərbəst gəminin göyärtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə alqı-satqı kontraktının əsas bazis şərtinin qəbul olunmuş adı:

- FOB
- EXW
- FCA
- FAS
- KAF

399 Beynəlxalq təcrübədə sərbəst gəminin göyärtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növünə aid edilmir:

- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə
- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə
- «D» qrupu dəniz nəqliyyatına
- «F» qrupu su nəqliyyatından başqa digər nəqliyyat növlərinə
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növünə

400 Beynəlxalq təcrübədə Free on board (... named port of shipment) sərbəst gəminin göyərtəsinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında) şərti ilə məhsulların göndərişi hansı nəqliyyat növlərinə aid edilir:

- «F» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «E» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü
- «F» qrupu su nəqliyyatı
- «C» qrupu su nəqliyyatı

401 Aşağıdakılardan hansı dünya bazarı haqqında deyilmiş fikri tamamlayır?

- dünya təsərrüfatının və dünya ticarətinin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- milli təsərrüfatların qarşılıqlı əlaqəli fəaliyyətinin, onlar arasında əməkdaşlığın nəticəsidir
- dünya ölkələri arasında yaranan ticarətin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- milli təsərrüfatlar arasında hərtərəfli əlaqəyə əsaslanan qarşılıqlı münasibətlər sistemidir
- bir-birilə beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında yaranan milli təsərrüfatların məcmusudur

402 Bazar qiymətinin formalaşması haqqında hökmlərdən hansı doğrudur?

- bazarda tarazlıq vəziyyəti mövcuddur
- tələbin həcmi təklifin həcmindən aşağıdır
- tələbin həcmi təklifin həcmi üstələyir
- təklifin həcmi tələbin həcmindən
- tələb qiyməti təklif qiymətinə bərabərdir

403 Aşağıdakı hansı xarici ticarətin tənzimlənməsinin iqtisadi alətləridir?

- İdxal və ixracın qadağan olunması və məhdudlaşdırılması;
- Gömrük rüsumları və yığımları
- Bərabərləşmiş sərhəd vergi tutulması;
- Daxili istehsalçılara subsidiyaların verilməsi.
- İdxal və ixracın liseziyalaşdırılması;

404 Aşağıda göstərilənlərdən hansı beynəlxalq ticarət əmtəələrinin mübadiləsinə tənzimləyir:

- istehlak qiymətləri ilə
- ixrac qiymətləri ilə
- müqavilə qiymətləri ilə
- əmtəələrin dəyərləri ilə
- istehsal qiymətləri ilə

405 Verilənlərdən hansı xarici ticarət sövdələşməsi iştirakçısının hesablaşma qiymətinin göstəricisidir?

- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin aşağı astanası
- sövdələşmə iştirakçısı üçün qiymətin yüksək həddi
- istehlakçıların əmtəəni almağı arzuladıqları qiymət
- sövdələşmə iştirakçısının əmtəəni satmağı (almağı) arzuladığı qiymət
- sövdələşmə iştirakçıları arasında müqavilə qiyməti

406 İnhisar bazar dəyəri əsaslanır.

- həqiqi istehsal şəraitinə
- real orta sahəvi istehsal şəraitinə
- orta istehsal şəraitinə
- tamamlanan istehsal şəraitinə
- əlverişsiz istehsal şəraitinə

407 , tələb və təklif arasında təxmini uyğunluq şəraiti formalaşır

- “Adi şərait”də
- “Satıcı bazar”ında
- “Azad bazar”da
- “Qapalı bazar”da
- “Alıcı bazar”nda

408 Sahədaxili rəqabət prosesində formalaşır:

- Müxtəlif təyinatlı məhsulların orta qiymətləri
- Qiymətəmələgəlmənin məhsulun təyinatına istiqamətliliyi
- Qiymətlərin psixoloji həddləri
- Müxtəlif dərəcəli məhsullara qiymət şkalası
- Bazar dəyəri və onun ətrafında tərəddüd edən bazar qiymətləri

409 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərtlərindən olan sərhəddə kimi ... (... şərtləndirilmiş məntəqəyə qədər) çatdırılmışdır beynəlxalq kommertiya termini ilə məhsulların idxal-ixracı zamanı hansı nəqliyyat tarifləri formalaşır?

- ancaq hava nəqliyyatı tarifləri
- «D» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü tarifləri
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü tarifləri
- ancaq avtomobil nəqliyyatı tarifləri
- ancaq dəmiryol nəqliyyatı tarifləri

410 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərtlərindən olan daşınma haqqı və sığortalama... (... sərbəstləşdirilmiş təyinat yerinə)...dək ödənilmişdir beynəlxalq kommertiya termini ilə məhsulların idxal-ixracı zamanı hansı nəqliyyat tarifləri formalaşır?

- ancaq hava nəqliyyatı tarifləri
- ancaq dəmiryolu nəqliyyatı tarifləri
- ancaq su nəqliyyatı tarifləri
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növləri tarifləri
- ancaq boru-kəməri nəqliyyatı tarifləri

411 Inkoterms-2000 Beynəlxalq Kommertiya termini olan daşınma haqqı ödənilmişdir (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə)...dək şərtinin adı hansıdır?

- CPT
- CIP
- DAF
- FOB
- FAS

412 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərti olan daşınma haqqı ödənilmişdir (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə)...dək şərti ilə əmtələrin idxal-ixracı zamanı hansı nəqliyyat tarifləri vasitələri ilə aparılır?

- ancaq boru-kəməri ilə nəqliyyatı
- ancaq hava nəqliyyatı tarifləri
- «C» qrupu Intermodel daşımalar da daxil olmaqla istənilən nəqliyyat növü ilə
- ancaq avtomobil nəqliyyatı ilə
- ancaq dəmiryolu nəqliyyatı ilə

413 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərti olan daşınma haqqı ödənilmişdir (... şərtləndirilmiş təyinat yerinə)...dək şərti ilə məhsulların idxal-ixracı zamanı hansı nəqliyyat tarifləri formalaşır?

- ancaq hava nəqliyyatı tarifləri
- ancaq dəmiryolu nəqliyyatı tarifləri

- bütün nəqliyyat növləri tarifləri
- ancaq dəniz nəqliyyatı tarifləri
- ancaq çay nəqliyyatı tarifləri

414 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktının əsas bazis şərti olan dəyəri, sığortalanma və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) adı:

- CIF
- EXW
- FCA
- FOB
- KAF

415 Inkoterms-2000 alqı-satqı kontraktlarının əsas bazis şərti olan dəyəri, sığortalanma və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi) şərti ilə məhsulların göndərişi zamanı hansı nəqliyyat tarifləri əmələ gəlmişdir:

- dəniz və çay nəqliyyatı tarifləri
- «C» qrupu üzrə su nəqliyyatı tarifləri
- dəniz nəqliyyatı tarifləri
- çay nəqliyyatı tarifləri
- avtomobil nəqliyyatı tarifləri

416 Dünya iqtisadiyyatında və ticarətində inkişaf templərini və struktur irəliləmələri modelləşdirərkən istinad edilir:

- MDB və AİB-in tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- Son bir il ərzində istifadə edilən dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- TEGOVA-nın tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına
- BMT-nin statistikası üzrə dünya qiymət indekslərinə
- YEK və YUNKTAD-ın tərtib etdikləri dünya qiymətlərinin proqnozlarına

417 Hansı qiymətlər ixrac və ya idxal qiymətlərindən gömrük rüsumları və vergilər həcmində fərqlənilir?

- İri firmaların təklif qiymətləri və faktiki sövdələşmənin qiymətləri
- birjalarında ticarəti həyata keçirilən əmtələrin qiymətləri
- ticarət təşkilatları tərəfindən təyin edilən daxili topdansatış qiymətləri
- beynəlxalq sövdələşmələrdə iştirak edən ölkələrin daxili topdansatış qiymətləri
- birjalarında ticarəti həyata keçirilən əmtələrin daxili topdansatış qiymətləri

418 Verilənlərdən hansı BMT-nin dərc etdiyi qiymət indekslərinin çatışmazlıqlarına aiddir:

- beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtələrin ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- faktiki sövdələşmə şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- əlvan metallara ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir
- xammal və ərzağın ixrac şərtlərini kifayət dərəcədə əks etdirmir

419 Dünya ticarətində BMT-nin statistikası hansı qiymət indekslərindən istifadə etmir?

- əlvan metallara ixrac qiymətləri indeksləri
- ümumi dünya bazarında məhsullara hesablanan orta qiymət indeksləri
- xammal və ayrı-ayrı əmtə qruplarına bölünməklə ərzağın ixrac qiymətləri indeksləri
- Dünyanın hazır məmulat ixracının 88%-ni əhatə edən 11 ölkənin xarici ticarət statistikasının məlumatları üzrə sənaye məmulatlarına xüsusi ixrac qiymətləri indeksləri
- beynəlxalq ticarətdə iştirak edən əmtələrin ixrac qiymətlərinin məcmu indeksləri

420 Qeyd olunan fikirlərdən hansı doğru deyil?

- Məqsədli qiymətlər bazar qiymətlərinin səviyyəsini deyil, fermerlərin gəlirlərinin aşağı səviyyəsini müəyyən edir.
- Girov qiymətlərinin səviyyəsini dəyişməsi fermerlərin satışdan əldə etdikləri gəlirlərin səviyyəsini saxlanmasına (istehlakçılar hesabına) kömək edir;
- məqsədli qiymətləri bazar qiymətlərinin (qiymətlər vasitəsilə isə gəlirlərin), girov qiymətlər isə fermerlərin gəlirlərinin tənzimlənməsinin başlıca alətidirlər.
- girov qiymətləri bazar qiymətlərinin (qiymətlər vasitəsilə isə gəlirlərin), məqsədli qiymətlər isə fermerlərin gəlirlərinin tənzimlənməsinin başlıca alətidirlər
- Girov qiymətlərinin səviyyəsini dəyişməsi kənd təsərrüfatı məhsulları ixracının tənzimlənməsinə kömək edir.

421 Aşağıdakılardan hansı dempinq qiymətini xarakterizə edir?

- daxili və xarici bazar qiymətlərindən 10-15% aşağı olan qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 18%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 8%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 20%, dünya bazar qiymətindən 8% aşağı qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 18%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər

422 Göstərilən hökmlərdən biri yanlıştır?

- Dünya qiymətlərinin artma meylinə malik olmasının əsas amili idxal-ixrac proseslərinin kəskin surətdə güclənməsidir
- Rəqabət nə qədər güclü və bazar nə qədər azad olsa, onda həmin amilin qiymətə təsiri bir o qədər əhəmiyyətli olar
- Tələb və təklif arasındakı nisbətlərin qiymətlərə təsir miqyası rəqabətdən asılıdır
- Dünya qiymətlərinin formalaşmasına və hərəkətinə təsir edən başlıca amil istehsal xərcləri sayılır
- Dövlət tənzimlənməsi tədbirləri dünya qiymətlərinin dinamikasına bilavasitə təsir göstərir

423 Şirkətlər qiymətləri müəyyən edərkən nəzərə alırlar:

- istehsal-tədavül və ixrac xərclərini
- onlara təsir edən ikinci dərəcəli amilləri
- onlara təsir edən ən müxtəlif amilləri
- onlara təsir edən birinci dərəcəli amilləri
- rəqiblərin müəyyənləşdiriyi qiymətləri

424 Dəmiryol nəqliyyatında yüklərin daşınması zamanı xərclər fərqləndirilmir:

- təbii iqlim şəraitinə görə
- yol sahələrinin yükləmə gərginliyinə görə
- istifadə olunan lokomotivlərə görə
- yolların sahəsinə görə
- məsafədən asılılığa görə

425 Dəmiryol nəqliyyatında yükdaşımada baza tarifi kimi hansı göstərici əsas götürülür:

- düzgün cavab yoxdur
- yükdaşımanın maya dəyərinin bütün dəmiryolunda orta göstəricisi
- istifadə olunan lokomotiv yükdaşıma göstəricisi
- yolların sahəsi göstəricisi
- yol sahələrinin yükləmə gərginliyi göstəricisi

426 Məhsul göndərmənin franko-zavod bazis şərtləri qrupuna daxil olan bazis şərti deyildir:

- məhsulun vaxtında qəbul edilməməsi ilə əlaqədar olan bütün xərcləri və bərimələri ödəməyi
- franko-daşıyıcı (şərtləndirilmiş yer)
- dəyər, sığorta və fraxt (şərtləndirilmiş yer)
- dəyər və fraxt (şərtləndirilmiş təyinat limanı)
- sərəhəddə çatdırılmışdır (şərtləndirilmiş yerdə)

427 Franko gəminin göyörtəsi boyunca (FAS) göndərmə şərtində məhsulun qiymətinin tərkibinə aid deyildir:

- ixrac və gömrük rəsmiləşdirilməsi xərbləri, rüsumları və vergiləri
- məhsulun göndəriş limanına çatdırılması xərbləri
- məhsulun ticarət əlavələri (və ya güzəştləri)
- məhsulun dəyəri
- məhsulun göndəriş limanına boşaldılması xərbləri

428 Franko-təyinat qiymətlərinə hansı elementlər daxil edilmir:

- pərakəndə ticarət əlavələri
- təyinat məntəqəsinə qədər xərclər
- mənfəət
- maya dəyəri
- istehlak məntəqəsinə qədər xərclər

429 Məhsulgöndərmənin bazis şərtlərindən hansının tətbiq ediləcəyindən asılı olmayaraq satıcı aşağıdakı öhdəliklərdən birini yerinə yetirmir:

- alıcıya, istehlakçıya təmiz konosament və ya onu əvəz edən nəqliyyat sənədlərinin verilməsini
- məhsulun göndərişə hazırlığı və ya göndərmə vaxtının qeyri-müəyyənliyi
- məhsulun yoxlanması markalaşdırılması və sertifikatın alınması ilə əlaqədar olan xərclərin ödənilməsi
- məhsulgöndərmə müqaviləsinə (kontraktına) uyğun olaraq məhsulun göndərilməsi
- məhsulun qablaşdırılmamış halda göndərilməsini nəzərdə tutan bazis şərtləri istisna olmaqla məhsulun adi qablaşdırılmasının təmin edilməsi

430 Məhsul göndərmənin bazis şərtlərindən hansının tətbiq ediləcəyindən asılı olmayaraq satıcı aşağıdakı öhdəliklərdən birini yerinə yetirmir:

- məhsulgöndərmə müqaviləsindən (kontraktından) kənar olaraq məhsulların göndərilməsini təmin etmək
- alıcının xahişi ilə onun hesabına və riskinə məhsulun aparılması üçün zəruri olan sənədlərin alınmasında ona kömək göstərilməsini
- franko-zavod məhsulgöndərmə şərti istisna olmaqla, ixrac lisenziyasının alınması
- franko-zavod məhsulgöndərmə şərti istisna olmaqla, ixrac və gömrük rəsmiləşdirilməsi ilə əlaqədar olan xərclərin, rüsumların və vergilərin ödənilməsi
- bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq göndərilmiş məhsulun dəyərinin ödənilməsi üzrə hesablaşma sənədlərinin və invoysun hazırlanması və alıcıya təqdim edilməsi

431 Dünya bazarının daxili qiymət əmələ gəlməyə təsiri hansı hallarda yüksək olar?

- Ölkə istehsalına rəqabət qabiliyyətliliyi artdıqda.
- Dünya bazarlarından milli bazarların ayrılması səviyyəsi az olduqda;
- Ticarət-siyasi recim güclü olduqda;
- İstehsalın təmərküzləşməsi və inhisar səviyyəsi yüksək olduqda
- Müəyyən əmtəənin idxal və ixracını ölkədə onun istehsal və istehlakına ümumi həcmində payı əhəmiyyətli dərəcədə artdıqda;

432 V Beynəlxalq Valyuta Konfransı nə vaxt keçirilib:?

- 2000
- 1954
- 1980
- 1979
- 1990

433 Hansı şəhərdə IV Beynəlxalq Valyuta Konfransı keçirilib:?

- Argentina
- Yamayka
- İtaliya
- Braziliya
- Almaniya

434 Neçənci ildə II Beynəlxalq Valyuta Konfransı keçirilib?

- 1925
- 1923
- 1922
- 1921
- 1924

435 II Beynəlxalq Valyuta Konfransı hansı şəhərdə keçirilib?

- Kopenhagen
- Genuya
- Münhen
- Paris
- Afina

436 Neçənci ildə I Beynəlxalq Valyuta Konfransı keçirilib?

- 1871
- 1869
- 1868
- 1867
- 1870

437 Verilən şəhərlərdən hansında I Beynəlxalq Valyuta Konfransı keçirilib?

- 1869- Paris
- 1868- Münhen
- 1867 – Münhen
- 1867 – Paris
- 1868-London

438 Aşağıda göstərilən valyutalardan hansı daxili və beynəlxalq bazarlarda sabit və ya artan məzənnə ilə, yüksək alıcılıq qabiliyyətliliyi ilə xarakterizə olunur:

- milli valyuta
- tam dönərli valyuta
- əmtəə valyutası
- etibarlı valyuta
- möhkəm valyuta

439 Qızıl standartının tətbiq olunduğu ilk ölkə hansıdır?

- Toqo
- İtaliya
- Böyük Britaniya
- Almaniya
- Fransa

440 Beynəlxalq valyuta sisteminin neçə növü vardır:?

- 5
- 3
- 2
- 1
- 4

441 İri şirkətlərin qiymət təcrübəsinin təhlili qiymətməmələgəlmə prosesində aşağıdakı yanaşmalardan hansını ayırmışdılar: (səhv cavabı seçin)

- Konkret məhsul üçün alıcıların ödəməyə hazır olduqları qiymətlərin qoyulmasınə və istehlakçıya meyllik əsasında qiymətəmələgəlmə
- Şirkətin ümumi gəlirində məhsul vahidinin payını uçota alan və birbaşa istehsal xərclərinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Buraxılan məhsulun müəyyən nomenklaturasına əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Məcmu istehsal xərclərinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Rəqiblərin qiymət fəaliyyətinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə

442 Məhsul öz inkişafının ən yüksək nöqtəsinə çatdığı zaman qiymətlərin müəyyən edilməsində aşağıdakı məqsədlər tipik xarakter daşıyırlar: (səhv cavabı seçin)

- buraxılan məhsulun müəyyən nomenklaturasının təmin edilməsi
- rəqib firmaları aşağı qiymətlə sınıqıdıraraq bazardan çıxarmaq
- müəyyən mənfəət faizinin qazanılması
- nəzərdə tutulan bazar payına nail olunması və onun saxlanması
- rəqabət şəraitinə uyğunlaşma

443 Vaxtamuzd tariflər hansı halda tətbiq olunmur:

- cavablar doğru deyildir
- hər saat işə görə
- daşınma yolunu müəyyən etmək çətin olarsa
- daşınan yüklərin miqdarını müəyyən etmək çətinlik törədən zaman
- avtomobilin yük götürməsindən asılı olaraq hər gediş kilometrə görə

444 Avtomobil nəqliyyatında yük tarifləri növlərinə aid deyildir:

- cavablar doğru deyildir
- şəhərarası yüklərin daşınması tarifləri
- vaxtamuzd tariflər
- işəmuzd tariflər
- beynəlxalq yollarla yüklərin daşınması tarifləri

445 Firmalar qiymətləri müəyyən edərkən nəzərə alır: (səhv cavabı seçin)

- sifariş olunacaq avadanlığın dəyərinin kəmiyyətini
- istifadə edilən satış bazarları
- firmanın reklam mövqelərini
- müxtəlif mükafatlandırıcı proqramların kəmiyyətini
- göstərilən xidmət və zəmanətlərin kəmiyyətini

446 Avtomobil nəqliyyatında yükdaşıma üzrə tarifdən güzəştlər hansı məqsədlə tətbiq olunur?

- avtomobilin sürətindən istifadə əmsalının artırılması məqsədilə
- avtomobilin yükəgötürməsindən istifadə əmsalının artırılması məqsədilə
- mövəud nəqliyyatdan uzun müddət istifadə məqsədilə
- mənfəətliliyin təmin olunması məqsədilə
- cavablar doğru deyildir

447 Nəqliyyatın ayrı-ayrı növlərində daşımaların maya dəyəri daha yüksəkdir:

- cavablar doğru deyildir
- dəmir yol nəqliyyatında
- dəniz nəqliyyatında
- avtomobil nəqliyyatında
- çay nəqliyyatında

448 Kilometrə görə tariflər differensiallaşdırılır:

- cavablar doğru deyildir

- yolun keyfiyyətindən asılı olaraq
- avtomobilin yük götürməsinə asılı olaraq
- əmək haqqının səviyyəsinə görə
- ölkələrin inkişaf səviyyəsinə görə

449 Avtomobil nəqliyyatında daşımaların maya dəyərində birbaşa təsir göstərmir:

- avtobenzinin qiyməti
- əmək haqqının səviyyəsi
- sürücünün yaşı
- regional qiymətlərin müxtəlif səviyyələri
- dizel yanacaqının qiyməti

450 Avtomobil nəqliyyatında daxili yükdaşıma tarifləri müəyyənləşdirilir:

- Nazirliklər tərəfindən
- Qiymət (Tarif) Şurası tərəfindən
- avtonəqliyyat müəssisələri tərəfindən sərbəst şəkildə
- sifarişçi tərəfindən
- Gömrük Komitəsi tərəfindən

451 Aşağıdakı fikirlərdən hansı valyuta məzənnəsini xarakterizə edir:

- hər hansı bir ölkənin pul vahidinin başqa ölkələrin valyutası ilə ifadəsinin dəyəri
- valyuta birjalarında sövdələşmələrin bağlanması qaydası
- xarici valyutanın alınması və satılması
- inkişaf etmiş ölkələrin sərbəst dönerli valyutası
- dünya bazarlarında satılmış və ya alınmış əmtəənin dəyəri

452 Hansı hallarda tədiyyə balansının bütün maddələri üzrə azad valyuta mübadiləsinə icazə verilir?

- maliyyə valyutasının dönerliyində
- tam valyutanın dönerliliyində
- xarici valyutanın dönerliyində
- əmtəə valyutasının dönerliyində
- milli valyutanın dönerliyində

453 Hansı valyuta dönerliliyi bazar məzənnəsi üzrə digər ölkələrin valyutasının azad alqı-satqısı hesab edilir?

- tam valyutanın dönerliliyi
- maliyyə valyutasının dönerliyi
- milli valyutanın dönerliyi
- qismən valyutanın dönerliliyi
- xarici valyutanın dönerliyi

454 Hansı valyuta sistemi beynəlxalq valyutasisteminin üçüncü mərhələsinə aid edilir?

- Genüya valyuta sistemi, Paris valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi, Yamayka valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi, Avropa valyuta sistemi

455 Hansı valyuta sistemi beynəlxalq valyuta sisteminin ikinci mərhələsinə aiddir?

- Yamayka valyuta sistemi
- Bretton-Vuds valyuta sistemi
- Qızıl standartı valyuta sistemi.

«Üzən» valyuta sistemi

456 Hansı valyuta sistemi beynəlxalq valyuta sisteminin birinci mərhələsinə aid edilir

- Genuya valyuta sistemi, Paris valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi,
- Avropa valyuta sistemi, Yamayka valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi, Avropa valyuta sistemi

457 Konyunkturaya təsir edən daim fəaliyyət göstərməyən qeyri-tsiklik amil:

- Kortəbii hadisələr
- Elmi-texniki tərəqqi
- İstehsal və kapitalın təmərküzləşməsi
- İnflyasiya
- Əmtəələrin istehsalı və istehlakında mövsümlilik

458 Konyunkturaya təsir göstərən daimi fəaliyyət göstərən amil:

- Daxili və beynəlxalq siyasi böhran
- Sosial ziddiyyət
- Kortəbii hadisələr
- elmi texniki tərəqqi
- Möhtəkirlilik amilləri

459 Məcmu xərclər metodu dedikdə əsasən aşağıdakı yanaşma nəzərdə tutulur:

- Rəqiblərin qiymət fəaliyyətinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Birbaşa istehsal xərclərinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Konkret məhsul üçün alıcıların ödəməyə hazır olduqları qiymətlərin qoyulmasına əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Buraxılan məhsulun müəyyən nomenklaturasına əsaslanan qiymətəmələgəlmə
- Məcmu istehsal xərclərinə əsaslanan qiymətəmələgəlmə

460 Dəmir yolu ilə nəql olunan birinci sinif yüklərə hansı yüklər aid edilir?

- tikinti materialları və digər kütləvi yüklər
- xammallar və digər kütləvi yüklər
- materiallar
- avadanlıqlar
- maşınlar və mexanizmlər

461 Dəmiryolu ilə nəql olunan birinci sinif yüklərə aid edilir:

- nəqliyyat üzrə nəqletmə tərkibi 15% təşkil edərsə
- cavablar doğru deyildir
- nəqliyyat üzrə nəqletmə tərkibi 40% təşkil edərsə
- nəqliyyat üzrə nəqletmə tərkibi 70% təşkil edərsə
- nəqliyyat üzrə nəqletmə tərkibi 50% təşkil edərsə

462 Konteynerli göndərişlərə görə tariflər nə əsasdan hesablanılır?

- yüklərin sinifliliyini nəzərə almaqla
- əlavə xərblərin uçotu zəruriliyi ilə
- vaqonlu tarifləri əsas götürməklə
- konteynerin saxlanması xərbinin uçotu ilə
- konteynerin yükçötürməsindən tam istifadənin uçotu ilə hesablanılır

463 Dəmiryol nəqliyyatında yükdaşıma tarifləri hansı amillərdən asılı deyildir:

- daşımalara görə ödənişlərin əvvəlcədən aparılmasından
- vaqonun növü
- vaqonun mənsubluğundan
- göndərmə növündən
- daşımaların məsafəsindən

464 Dəmiryol nəqliyyatında tarif dərəcələri hansı amillərə görə hesablanılır:

- tona görə
- vaqona görə
- cavablar doğru deyildir
- ton-kilometrə görə
- vaqon-kilometrə görə

465 Sərnişinlərin daşınması və baqaqların avtomobil nəqliyyatı ilə regionlar arası daşıma tariflərinə məqsədlə tənzimlənilir:

- cavablar doğru deyildir
- daşımaların maya dəyərinin uçotu məqsədilə
- daşımalarda zəruri mənfəətin alınması məqsədilə
- daşımaların maya dəyərinin uçotu və zəruri mənfəətin alınması məqsədilə
- istehlakçı tələbinin ödənilməsi məqsədilə

466 Avtomobil nəqliyyatında hansı əlavə əməliyyatlara görə yığımlar alınır:

- cavablar doğru deyildir
- boşaltma işlərinə görə
- yükləmə işlərinə görə
- anbar xidmətlərinə görə
- yüklərin ekspeditorlaşmasına görə

467 Tədiyyə balansının bütün maddələri üzrə azad valyuta mübadiləsinə nə zaman icazə verilir:

- maliyyə valyutasının dönərliyində
- tam valyutanın dönərliyində
- xarici valyutanın dönərliyində
- əmtəə valyutasının dönərliyində
- milli valyutanın dönərliyində

468 Valyuta məzənnəsinin aşağı düşməsi ilə bağlı fikirlərdən hansı doğrudur?

- digər ölkələrin sahibkarlarına əlavə mənfəət qazanmağa imkan verir
- ixracatçılara «mənfəəti» adlandırılan əlavə mənfəət almağa imkan verir
- ölkələrə «mənfəəti» adlandırılan əlavə mənfəət almağa imkan verir
- ixracatçılara əlavə pul vəsaitlərinin sərf edilməsi kimi ziyan verir
- həmin ölkələri məcbur edir ki, əlavə pul vəsaitləri sərf etməklə məzənnənin yüksəldilməsini həyata keçirsinlər

469 Qiymətin bazar konyunkturasının təsiri altında formalaşması hansı amilin təsiri altında baş verir?

- Demografik amil
- Strateji
- Taktiki amil
- İqtisadi amil
- Təbii amil

470 Geniş mənada konyunktura:

- Hər şansı bir ölkənin vəziyyətini xarakterizə edir.
- Hadisələrin böhranı

- Təkrar istehsal prosesinə bilavasitə bazar ifadəsində baxır
- qarşılıqlı əlaqədə keçid vəziyyətlərinin şəraitini və əlaqələrin məcmusunu ifadə edir
- İctimai kapitalın təkrar istehsalı prosesində yaranan ziddiyyətlərin vahidliyini nümayiş etdirir

471 Bazar konyunkturası şəraitində məhsulun qiyməti hansı amilin təsiri altında formalaşır?

- Siyasi
- İqtisadi
- Demografik
- Strateji
- taktiki

472 Çay nəqliyyatı ilə yüklərin daşınması tarifləri bölünməsi aparılmır:

- sürətli daşımalara görə
- göndərmə növlərinə görə
- konteynerlərlə daşıma görə
- yığma və kiçik həcmli daşımalara görə
- yüklərin növlərinə görə

473 çay nəqliyyatına xarakterik deyildir:

- qiymətli yüklərin sürətli daşınması
- yüklərin daşınma preyskurantlarının olması
- böyük buraxılış qabiliyyəti
- daşımalarda maya dəyərinin aşağı olması
- az kapital qoyuluşu

474 Çay nəqliyyatının üstünlüyüdür:

- daşımalarda maya dəyərinin aşağı olması
- böyük buraxılış qabiliyyətinin olmaması
- cavablar düzgün deyildir
- yol şəbəkə sisteminin mövudluğu
- böyük kapital qoyuluşu

475 Çay nəqliyyatının üstünlüyüdür:

- daşımalarda maya dəyərinin yüksək səviyyəsi
- böyük buraxılış qabiliyyəti
- daşımalarda
- böyük kapital qoyuluşu
- yol şəbəkə sisteminin mövudluğu

476 Su nəqliyyatına xas deyildir:

- yol şəbəkə sisteminin mövudluğu
- məhdudlaşdırılmış yollarla həyata keçirilir
- vahid nəqliyyat sistemi yaratmır
- iş şəraitinin fərqliliyi
- xərclərin səviyyəsinin fərqliliyi

477 Dəmiryolu ilə nəql olunan üçün bəzi sinif yüklərə aid edilir:

- nəql etmə xərci 50% təşkil edərsə
- nəql etmə xərci 20% təşkil edərsə
- nəql etmə xərci 10% təşkil edərsə
- nəql etmə xərci 30% təşkil edərsə
- nəql etmə xərci 5% təşkil edərsə

478 Dəmiryolu ilə nəql olunan üçünü sinif yüklərə aid olunur:

- maşınlar
- avadanlıqlar
- xammallar
- qiymətli yüklər
- materiallar

479 Dəmir yolu ilə nəql olunan ikinı sinif yüklərə aid edilir:

- nəqletmə xərbləri 15% təşkil edərsə
- nəqletmə xərbləri 50% təşkil edərsə
- nəqletmə xərbləri 30% təşkil edərsə
- nəqletmə xərbləri 20% təşkil edərsə
- nəqletmə xərbləri 5-10% təşkil edərsə

480 Qiymətlərin istehsal xərcləri əsasında müəyyənləşdirilməsidir:

- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin cəmindən ibarət olur
- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin fərqindən ibarət olur
- Bazarda rəqabət aparan malların qiyməti xərcini ödəmə müddəti və ya mənfəət norması (istehsal təyinatlı məhsullar üçün) ilə, illik istismar xərcləri və müəyyən olunmuş müddət ərzində istismar xərclərinin (istehlak təyinatlı məhsullar üçün) müqayisəsi əsasında müəyyənləşdirilir
- Müxtəlif mənbələrdən alınan və bir-biri ilə rəqabət aparan materialların istifadə edildiyi təqdirdə təchizatçı və istifadəçilərin, müvafiq istehsal sahələrinin vəziyyəti, müvafiq əmtə konyunkturasının öyrənilməsi əsasında orta bazar qiymətləri tapılır
- bütün variantlar yalnızdır.

481 Su nəqliyyatında sənişinlərin daşınması üzrə tariflər fərqləndirilmir:

- dəniz limanlarına görə
- bərələrə görə
- yola salma növlərinə görə
- uzaq məsafəyə görə
- şəhərlərarası xətlərə

482 Su nəqliyyatında sənişindəşımə tarifləri sinifləşdirilir:

- cavablar doğru deyildir
- nəqliyyatın növünə görə
- gəmiçiliyə görə
- sənişinlərin sayına görə
- mövsümlüyə görə

483 Konteynerlə daşımələrdə tariflər müəyyən olunur:

- cavablar doğru deyildir
- konteyner hesabına görə
- gəminin modelinə görə
- göndərmənin maliyyə imkanlarına görə
- daşınan yükə görə

484 Hərəkət əməliyyatları dərəcələri differensiallaşdırılır:

- istismar xərclərinin qeyri-bərabərliyinə görə
- yüklərin növünə görə
- əmək haqqına görə
- maya dəyərinə görə
- hərəkətin sürətliyinə görə

485 Aşağıda verilən amillərdən biri dünya bazarında neftin qiymətinə təsir edir?

- inflyasiya amilləri
- hüquqi amillər
- siyasi amillər
- hərbi amillər
- iqtisadi amillər

486 İdxal, ixrac və əmtəə dövriyyəsi həcmi:?

- bütün variantlar yalnızdır.
- pul-kredit sferası göstəriciləridir
- maddi istehsal sferası göstəriciləridir
- daxili əmtəə dövriyyəsi göstəriciləridir
- xarici ticarət göstəriciləridir

487 Orta bazar qiymətləri əsasında qiymətlərin müəyyənləşdirilməsidir:?

- Bazarda rəqabət aparan malların qiyməti xərcini ödəmə müddəti və ya mənfəət norması (istehsal təyinatlı məhsullar üçün) ilə, illik istismar xərcləri və müəyyən olunmuş müddət ərzində istismar xərclərinin (istehlak təyinatlı məhsullar üçün) müqayisəsi əsasında müəyyənləşdirilir
- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin cəmindən ibarət olur
- bütün variantlar yalnızdır.
- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin fərqi ibarət olur
- Müxtəlif mənbələrdən alınan və bir-biri ilə rəqabət aparan materialların istifadə edildiyi təqdirdə təchizatçı və istifadəçilərin, müvafiq istehsal sahələrinin vəziyyəti, müvafiq əmtəə konyunkturasının öyrənilməsi əsasında orta bazar qiymətləri tapılır

488 Məhsulun istifadə olunmasının iqtisadi nəticələrinə görə qiymətlərin müəyyənləşdirilməsidir:

- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin fərqi ibarət olur
- Bazarda rəqabət aparan malların qiyməti xərcini ödəmə müddəti və ya mənfəət norması (istehsal təyinatlı məhsullar üçün) ilə, illik istismar xərcləri və müəyyən olunmuş müddət ərzində istismar xərclərinin (istehlak təyinatlı məhsullar üçün) müqayisəsi əsasında müəyyənləşdirilir
- Məhsulun ixrac qiyməti istehsal xərcləri ilə orta səviyyəli gəlirin cəmindən ibarət olur
- Müxtəlif mənbələrdən alınan və bir-biri ilə rəqabət aparan materialların istifadə edildiyi təqdirdə təchizatçı və istifadəçilərin, müvafiq istehsal sahələrinin vəziyyəti, müvafiq əmtəə konyunkturasının öyrənilməsi əsasında orta bazar qiymətləri tapılır
- bütün variantlar yalnızdır.

489 Dəniz nəqliyyatında kabotac üzmə tarifləri müəyyən olunur

- cavablar doğru deyildir
- dəyişkən əsaslarla
- çox dərəcələrlə
- iki dərəcəli əsaslarla
- vahid əsaslarla

490 Konteynerlərlə daşımalar zamanı ödəniş müəyyən olunur:

- cavablar doğru deyil
- akkord mükafatlı
- vaxta görə
- işə görə
- konteyner hesabı ilə

491 Çay nəqliyyatında tariflər dəyişdirilir:

- dövlət tənzimlənməsi ilə
- ictimai tənzimləmə ilə

- Nazirlər Kabineti tərəfindən
- cavablar doğru deyildir
- Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən

492 Göstərilən amillərdən hansının yanacaq-enerji kompleksində qiymətlərə təsiri nəzərə alınmır?

- İEOÖ daxili bazar qiymətləri
- xərclər.
- tələb və təklif balansı
- energetika müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi üzrə dövlət tədbirləri
- dünya bazar qiymətləri

493 Aşağıdakı amillərdən hansının yanacaq-enerji kompleksində qiymətlərə təsiri nəzərə alınmır?

- İEOÖ daxili bazar qiymətləri
- xərclər
- tələb və təklif balansı
- energetika müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsi üzrə dövlət tədbirləri
- dünya bazar qiymətləri

494 Neft və neft məhsullarının tariflərinin tərkib elementidir:

- torpaq vergisi
- mənfəət vergisi
- aksiz və əlavə dəyər vergisi
- mədən vergisi
- əmlak vergisi

495 Neft və neft məhsullarının tariflərinin tənzimləmə üsullarının tətbiq olunması üçün əsaslar:

- faktiki və proqnozlaşdırılan mənfəət
- əmtənin istehsal və satış xərcləri
- vergilər və digər ödənişlər
- əsas istehsal vasitələrinin dəyəri
- dövlət dotasiyaları və dövlət yardımı ilə bağlı digər tədbirlər

496 Hava nəqliyyatı ilə sərnişinlərin daşınması tarifləri nə əsasdan müəyyən olunur?

- aerobusun modelinə görə
- uçuş məsafəsinə görə
- cavablar doğrudur
- uçuş zamanı xidmətə görə
- yerləşməyə görə

497 Suqarışdıran gəmilərin nəqliyyat xətlərində sərnişinlərin daşıma tarifləri bölünür:

- cavablar doğrudur
- adi suvarma gəmilərin uzaqməsafəli xətləri üçün tariflər
- belə gəmilərin şəhərdaxili və şəhərlərarası xətləri üçün tariflər
- bərələrə xidmət göstərən gəmilər üçün tariflər
- yüksək komfortabelli gəmilər üçün tariflər

498 Su nəqliyyatında səfərin məqsədindən asılı olaraq tariflərin bölünmə növüdür:

- cavablar doğru deyildir
- məqsədyönlü tariflər
- su növləri tarifləri
- turist və ekskursiya tarifləri
- dəniz tarifləri

499 Su nəqliyyatında məqsədindən asılı olaraq tariflərin bölünməsinə aid deyildir:

- dəniz nəqliyyatı tarifləri
- çay nəqliyyatı tarifləri
- ekskursiya tarifləri
- hərəkətin fasiləsizliyi tarifləri
- turist tarifləri

500 Aşağıda verilənlərdən hansı neft bazarında birdəfəlik sövdələşmələrin qiymətlərinə aiddir?

- Azad bazar fəaliyyət göstərən və tələb və təklifin əlaqəsinin təsiri nəticəsində yaranan qiymətlərdir;
- İdxalçı-ölkələrdə neftin yenidən emal edilməsində müqavilə qiymətləridir;
- Neft bircalarında müəyyən edilir;
- OPEK-ə daxil olmayan ixracatçıların rəsmi sorğu qiymətləridir.
- Məhsul mübadiləsi razılaşmalarının qiymətləridir;

501 Beynəlxalq təcrübəyə əsasən OPEK-in rəsmi satış qiymətlərinin müəyyən edilməsi haqqında qeyd olunan fikirlərdən hansı doğrudur?

- OPEK qiymətlərinin səviyyəsindən asılı olaraq, OPEK-ə daxil olmayan ixracatçılar tərəfindən müəyyən edilir;
- Hasilat xərcləri və neft bazarının vəziyyətinə əsasən müəyyən edilir;
- Tələb və təklifin nisbətindən asılı olaraq müəyyən edilir.
- Müxtəlif formullarla hesablanır;
- OPEK-in qərarlarına müvafiq olaraq OPEK-in üzv ölkələrinin hökumətləri tərəfindən müəyyən edilir;

502 Avropa valyuta sistemi avropa vahidi olan EKYÜ-yə əsaslanır, Avropa valyuta sistemi qızıldan real ehtiyat aktivləri kimi istifadə edir - Bunlar hansı valyuta sisteminə xasdır:?

- Paris valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi
- Genuya valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi

503 Qızıl-deviz standartının yerinə SDR standartı tətbiq edildi, qızılın demonetazisiyası hüquqi cəhətdən sonna çatdırıldı, onun rəsmi qiyməti, qızıl paritetləri ləğv edildi, dolların qızıla mübadiləsi dayandırıldı, ölkələrə istənilən valyuta kursu rəşimini seçmək imkanı verildi. BVF-na dövlətlərarası valyuta tənzimləməsini sürətləndirmək, gücləndirmək həvalə olundu - Bunlar hansı valyuta sisteminə xasdır:?

- Yamayka valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Genuya valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi

504 Qızıl və iki rezerv valyuta-ABŞ dolları və funt sterlinqə əsaslanan qızıl-deviz standartı qəbul edildi, dünya valyuta sisteminin əsası kimi qızıldan istifadənin dörd formasını nəzərdə tuturdu – Bunlar hansı valyuta sisteminə xasdır:?

- Yamayka valyuta sistemi
- Genuya valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi

505 əsasını qızıl və devizlər-xarici valyutalar təşkil etmişdir, qızıl paritetləri saxlandı, Sərbəst enib-qalxan valyuta kursları rəşimi bərpa olundu, Valyuta tənzimlənməsi aktiv valyuta siyasəti, beynəlxalq konfranslar, müşavirələr formasında həyata keçirilirdi - Bunlar hansı valyuta sisteminə xasdır:?

- Avropa valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Genuya valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi

506 əsasını qızıl pul standartı təşkil etmişdir, .hər bir valyuta qızıl məzmununa malik idi, bazar tələb və təklifi nəzərə alınmaqla qızıl nöqtələr daxilində sərbəst üzən valyuta kursları recimi təşəkkül tapdı – Bunlar hansı valyuta sisteminə xasdır:?

- Paris valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Genuya valyuta sistemi

507 II Beynəlxalq Valyuta Konfransı nə vaxt və harda keçirilib keçirilib:?

- 1923 -Kopenhagen
- 1923- Afina
- 1922- Genuya
- 1922- Paris
- 1922- Münhen

508 I Beynəlxalq Valyuta Konfransı nə vaxt və harda keçirilib keçirilib

- 1869- Paris
- 1868-London
- 1867 – Paris
- 1867 – Münhen
- 1868- Münhen

509 Ölkə tam məşğulluğu təmin etmək üçün müstəqil daxili valyuta siyasəti yürüdə bilmir: - bu :?

- Qızıl standartı valyuta sisteminin çatışmazlığıdır
- « Üzən» valyuta sisteminin çatışmazlığıdır
- Bretton-Vuds valyuta sistemi (tənzimlənməsi valyuta məzənnəsi). çatışmazlığıdır
- Yamayka valyuta sisteminin çatışmazlığıdır
- bütün variantlar yalnışdır.

510 Hər ölkənin pulunun dəyərinin müəyyən çəkiddə saf müəyyən edilməsi, qızılın alqı-satqısı, ixrac və idxalın sərbəstləşməsidir- bu:?

- Qızıl standartı valyuta sistemi.
- Bretton-Vuds valyuta sistemi (tənzimlənməsi valyuta məzənnəsi).
- bütün variantlar yalnışdır.
- Yamayka valyuta sistemi
- «Üzən» valyuta sistemi

511 İlk dəfə qızıl standartı harda tətbiq olunub :?

- Toqo
- Almaniya
- Böyük Britaniya
- İtaliya
- Fransa

512 Beynəlxalq valyuta (məzənnə) sisteminin neçə növü vardır:?

- 2
- 2
- 3
- 4
- 1

513 Hansı şərtlər daxilində qara metalların sorğu qiymətləri müəyyən edilir?

- FOB – adi keyfiyyətli metala olan Qərbi-Avropa ölkələrinin sorğu bazis qiymətlərinin stansiyası.
- “CIF təyinat stansiyası”
- “KAF təyinat stansiyası”
- Rüşum daxil olmaqla, Franko-alıcı”
- “Franko göndərmə stansiyası”

514 Hansı növ qiymətlər Qərbi-Avropa ölkələrində qara metallarının ixrac qiymətləridir?

- bütün variantlar yalnızdır
- Dünya bazarına olan böyük təkliflərin qiymətləridir;
- Faktiki sövdələşmə qiymətləridir
- Böyük müqavilələrin qiymətləridir;
- Sorğu bazis qiymətləridir;

515 Beynəlxalq valyuta (məzənnə) sisteminin üçüncü mərhələsinə aiddir :?

- Genüya valyuta sistemi, Paris valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Yamayka valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi,
- Avropa valyuta sistemi, Yamayka valyuta sistemi
- Bretton – Vuds valyuta sistemi, Avropa valyuta sistemi

516 V Beynəlxalq Valyuta Konfransı nə vaxt keçirilib:?

- 1990
- 1980
- 1979
- 1954
- 2000

517 IV Beynəlxalq Valyuta Konfransı nə vaxt və harda keçirilib:?

- 1980-Argentina
- 1972 –İtaliya
- 1976 – Yamayka
- 1976 - Almaniya
- 1970- Braziliya

518 Beynəlxalq valyuta (məzənnə) sisteminin ikinci mərhələsinə aiddir :?

- bütün variantlar yalnızdır.
- Yamayka valyuta sistemi
- Qızıl standartı valyuta sistemi.
- Bretton-Vuds valyuta sistemi (tənzimlənməsi valyuta məzənnəsi).
- «Üzən» valyuta sistemi

519 Beynəlxalq valyuta (məzənnə) sisteminin birinci mərhələsinə aiddir :?

- Genüya valyuta sistemi, Paris valyuta sistemi
- Paris valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi
- Avropa valyuta sistemi, Yamayka valyuta sistemi

- Yamayka valyuta sistemi, Bretton – Vuds valyuta sistemi,
- Bretton – Vuds valyuta sistemi, Avropa valyuta sistemi

520 Aşağıda göstərilən amillərdən hansı dünya bazarında qara metalların qiymətinin formalaşmasına təsir göstərir?

- Ümumi Bazar ölkələrinin ixrac qiymətləri
- dünya bazarını formalaşdıran konyuktura amili
- dünya bazarını formalaşdıran tələb-təklif amili
- dünya bazarında mövcud olan inflyasiya amilləri
- ölkədəki və dünya ölkələri üzrə siyasi amillər

521 Beynəlxalq Valyuta Fondu cari beynəlxalq əməliyyatlar üzrə məhdudiyyətləri tənzimləməni həyata keçirirmi:

- bəli
- bütün variantlar yalnızdır
- xeyr
- qismən həyata keçiri
- istəsə həyata keçirə bilər

522 Avronun emitenti kimdir:

- Avropa Mərkəzi Bankı
- Biznes bank
- Beynəlxalq Valyuta Fondu
- Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf bankı
- bütün variantlar yalnızdır

523 Beynəlxalq Valyuta Fondunun nizamnaməsinin VIII maddəsinə qoşulan ölkələrdə qüvvədədir:

- xarici donərlilik
- bütün variantlar yalnızdır
- tam donərlilik
- cari beynəlxalq əməliyyatlar üzrə donərlilik (azad donərlilik)
- daxili donərlilik

524 Milli valyuta hansı formada buraxılır ?

- düzgün cavab göstərilməyib
- nağd və nağdsız formada
- yalnız nağdsız formada
- yalnız nağd formada
- cek formasında

525 Valyuta nizamlaşdırılması aləti deyildir:

- pul vəsaitlərinin daimi və fərdi ehtiyatlarının formalaşması qaydası və şərtlərini müəyyən etmək
- valyuta əməliyyatlarının aparılma qaydasının müəyyən edilməsi
- valyuta qanunçuluğuna riayət edilməsinə nəzarət
- düzgün cavab göstərilməyib
- Azərbaycanda rezidentlərin və qeyri-rezidentlərin valyuta əməliyyatlarının yoxlanılması

526 Dünya təcrübəsinə əsasən avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri ixrac ölkələrinin ilkin bazarında qiymətləndirilən avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri haqqında verilənlər olmur, lakin digər ölkələrin ilkin bazarında oxşar avtonəqliyyat vasitələrinin bazar dəyəri haqqında məlumatlar olduqda hansı metodla təyin edilir?

- Dolaylı, Birbaşa

- yalnız dolaylı metodla
- həm birbaşa həmdə hesablama metodu ilə
- Birbaşa
- Hesablama

527 Dünya ticarətində sürüşmə düsturu nə ilə müəyyən olunur?

- Kreditin faiz dərəcəsi;
- Qiymətdə material əmək ödənişi xərclərinin payı;
- Avadanlığın yekun qiyməti;
- Avadanlığın bazis qiyməti;
- Gömrük rüsumunun dərəcəsi.

528 Maşın və avadanlıqlara olan sürüşkən qiymətlər dünya ticarətində adətən nəyi nəzərə alaraq müəyyən edilir?

- Tələb və təklifi
- Maşın və avadanlıqların hazırlanması müddətində baş verən istehsal xərclərində dəyişiklikləri;
- Bağlanan sövdələşmə şərtlərini;
- Çatdırılma müddətləri.
- Dünya bazar qiymətlərini;

529 Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi nədən ötrü zəruridir?

- dövlətin pul-kredit siyasətinin reallaşması üçün;
- iqtisadi inkişafın sabitləşməsi üçün
- xarici iqtisadi əlaqələrin tənzimlənməsi üçün;
- oliqopolistlərin maraqlarının qorunması üçün.
- inhisarçı siyasətinin həll olunması üçün;

530 Bazar iqtisadiyyatı olan ölkələrdə qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi :

- qanunverici, inzibati və büdcə-maliyyə tədbirlərinin köməyi ilə, bütünlükdə sistemin sabit inkişafına imkan yaratmaq yolu ilə dövlətin qiymətlərə təsir etmək təşəbbüsüdür;
- qiymətlərin təsbit olunmasıdır
- iqtisadiyyatda dağıdıcı nəticələrə gətirib çıxarmayan inhisar və rəqabətin bu cür münasibətinin təmin olunması alətidir.
- nəzarət tədbiridir;
- inhisarın maraqlarının qorunması tədbiridir;

531 Qiymətlərin tənzimlənməsinin birbaşa metoduna aiddir:?

- pul tədavülü və kredit sisteminin tənzimlənməsi
- nəzarət yaxud istiqamətləndirilmiş qiymətlər
- amortizasiya normalarının qoyulması
- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi

532 Qiymətlərin tənzimlənməsinin birbaşa metoduna aiddir:?

- Məqsədli qiymətlər
- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi
- pul tədavülü və kredit sisteminin tənzimlənməsi
- amortizasiya normalarının qoyulması

533 Qiymətlərin tənzimlənməsinin birbaşa metoduna aiddir:?

- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti
- müdaxilə qiymətlər

- pul tədavülü və kredit sisteminin tənzimlənməsi
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi
- amortizasiya normalarının qoyulması

534 Qiymətlərin tənzimlənməsinin birbaşa metoduna aiddir:?

- amortizasiya normalarının qoyulması
- dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu siyasəti
- dövlət xərclərinin tənzimlənməsi
- pul tədavülü və kredit sisteminin tənzimlənməsi
- fermer qiymətlərinin tənzimlənməsi

535 Bu metodun köməyi ilə dövlət və təklif arasında tarazlığın əldə edilməsinə və saxlanılmasına, bununla da bütün iqtisadiyyat miqyasında qiymətlərin daha bərabər ölçüdə tədriclə artımına nail olmağa çalışır:

- müdaxilə qiymətləri metodu
- Birbaşa metod
- Dolaylı metod
- bütün variantlar doğrudur
- Həm birbaşa həm dolaylı metod

536 əmək haqqının indeksləşdirilməsinə neçə yanaşma mövcuddur:?

- 5
- 1
- 2
- 3
- 4

537 Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin dolaylı metodları hansılardır

- Sərbəst bazar qiymətlərinin dondurulması.
- Qiymətlərin dondurulması.
- Rentabellik normativlərinin hədlərinin müəyyən edilməsi.
- Təchizat – satış və ticarət əlavələrinin ölçülərinin hədlərinin müəyyən edilməsi.
- Vergilərin və vergi dərəcələrinin müəyyən edilməsi.

538 Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsinin birbaşa metodları hansılardır.

- Valyuta məzənnələrinin tənzimlənməsi.
- Rentabellik normativlərinin hədlərinin müəyyən edilməsi.
- Dövlət tədarükünün həyata keçirilməsi.
- Pul tədavülü və kreditin tənzimlənməsi.
- Dövlət xərclərinin tənzimlənməsi

539 Qiymətlərin tənzimlənməsi üsuludur(tam dolğun cavab)

- bütün variantlar yalnışdır.
- qiymətlərin son həddinin müəyyən edilməsi, qiymətlərin birdəfəlik yüksəlişi əmsalının müəyyən edilməsi
- qiymətlərin birdəfəlik yüksəlişi əmsalının müəyyən edilməsi, inhisar qiymətləri üzərində dövlət nəzarəti
- inhisar qiymətləri üzərində dövlət nəzarəti, qiymətlərin son həddinin müəyyən edilməsi
- qiymətlərin son həddinin müəyyən edilməsi, qiymətlərin birdəfəlik yüksəlişi əmsalının müəyyən edilməsi, inhisar qiymətləri üzərində dövlət nəzarəti,

540 Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi forması deyil

- gəlir siyasəti ilə tənzimləmə
- antiinhisar qanunvericiliyi ilə tənzimləmə
- istehsal və tədavül prosesində bilavasitə iştirak etməklə tənzimləmə

- pul tədavülü sferası vasitəsilə tənzimləmə
- antiinflasiya siyasəti ilə tənzimləmə

541 Dövlət tərəfindən qiymətlərin təsbit olunması üsulu deyil

- dövlət sektorunda qiymətlərə nəzarət
- qiymətlərin «dondurulması»
- inhisar qiymətlərinin təsbit olunması
- rentabellik səviyyəsinin təsbit olunması
- preyskurantların tətbiqi

542 Qiymətlərin dövlət tənzimlənməsi (tam cavab)

- heç biri doğru deyil
- antiinhisar xarakterli ola bilər;
- antiinflasiya xarakterli ola bilər;
- antiböhran xarakterli ola bilər;
- həm antiinflasiya xarakterli ola bilər; həm də antiböhran xarakterli ola bilər;

543 Qiymətlərin dolayı metodla tənzimlənməsinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- məhsul bazarlarının tələb və təklif balansına təsir etmək yolu ilə qiymətlərin tənzimlənməsi;
- məhsul mübadiləsi və istehsal sahəsində dövlətin bilvasitə iştirakı zamanı qiymətlərin tənzimlənməsi;
- fermer gəlirlərinin «qorunmasının» vergi, hədd və məqsədli qiymətlərin tətbiq olunması.
- gəlir siyasəti;
- antiinhisar qanunvericiliyi ilə manuplyasiya;

544 Royalti dərəcəsinin formalaşmasının korrekte edən amillərinə nə aid edilmir?

- İllik əlavə mənfəətin kəmiyyətini formalaşdıran amillər;
- Elmi-texniki tərəqqinin təsiri.
- Alternativ texnologiya tərəfindən rəqabət amilləri;
- İstehsal və kommersiya riskinin dərəcəsi amili;
- Alternativ texnologiya tərəfindən rəqabət amilləri;

545 Royalti dərəcəsi necə müəyyən edilir?

- Əldə olunmuş gəlirə əsaslanan ayrı-ayrı sövdələşmələrin dəyərlərinin vurulması ilə;
- İllik royalti məbləğinin dolayı vergilər və yığımlar çıxılmaqla xalis satışın illik dəyərinə nisbəti ilə;
- Hazırkı müddətə olan razılaşma fəaliyyəti dövrünə olan sahibkara ödənilmiş texnologiyalar, royaltinin ümumi məbləğinin hasilinin məbləği kimi;
- Pauşal toplam ilə.
- İllik royaltilərin toplanması ilə;

546 Royaltinin hesablanması ən geniş yayılmış metodu hansıdır?

- Lisenziyalı məhsulun satış dəyərindən faizlə;
- “Xərclər+mənfəət” metodu;
- Tam xərclər metodu;
- Ekstrapolyasiya metodu;
- Ümumi məhsul dövriyyəsi dəyərindən faizlə;

547 Dünya bazarında texnoloji biliklər digər əmtələrdən seçilir:

- Mənəvi köhnəlmənin yüksək tempi.
- İstehsalın ərazi bölgüsü;
- Texnoloji biliklərin yaranmasına əməyə istifadə olunan istehsal vasitələrinin dəyəri əlavə olunmur və bu biliklər tətbiq olunan müəssisənin son məhsulunun dəyərində daxil edilmir;
- Mənəvi köhnəlmənin aşağı tempi ilə;
- İstehsalın böyük serialılığı ilə;

548 əmək haqqının indeksləşdirilməsinin ikinci prinsipial yanaşması:?

- indeksləşdirmə əmək haqqının minimum həddi ilə məhdudlaşır.
- əmək haqqının tam indeksləşdirilməsini nəzərdə tutur
- indeksləşdirmə əmək haqqının maksimum həddi ilə məhdudlaşır.
- bütün variantlar yalnızdır
- əmək haqqının nizamlanması onun səviyyəsindən asılı olaraq həyata keçirilir, yəni minimum əmək haqqı artdıqda isə kompensasiya azalır.

549 əmək haqqının indeksləşdirilməsinin ikinci prinsipial yanaşması:?

- əmək haqqının tam indeksləşdirilməsini nəzərdə tutur
- indeksləşdirmə əmək haqqının minimum həddi ilə məhdudlaşır.
- bütün variantlar yalnızdır
- indeksləşdirmə əmək haqqının maksimum həddi ilə məhdudlaşır.
- əmək haqqının nizamlanması onun səviyyəsindən asılı olaraq həyata keçirilir, yəni minimum əmək haqqı artdıqda isə kompensasiya azalır.

550 əmək haqqının indeksləşdirilməsinin birinci prinsipial yanaşması:?

- indeksləşdirmə əmək haqqının maksimum həddi ilə məhdudlaşır.
- indeksləşdirmə əmək haqqının minimum həddi ilə məhdudlaşır.
- əmək haqqının tam indeksləşdirilməsini nəzərdə tutur
- bütün variantlar yalnızdır
- əmək haqqının nizamlanması onun səviyyəsindən asılı olaraq həyata keçirilir, yəni minimum əmək haqqı artdıqda isə kompensasiya azalır.

551 Adətən hansı bazarlarda sorğu qiymətləri tətbiq olunmur?

- kimyəvi mallar bazarlarında
- neft və neft məhsulları bazarlarında
- kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
- qara metallar bazarı
- ayrı-ayrı əlvan metal növləri bazarı

552 Texnologiyanın qiyməti nə ilə hesablanır?

- razılaşmanın fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində istehlakçıların gəlirlərindən illik ayırmalar ilə;
- Topdansaş qiymətləri və ticarət əlavələri ilə.
- mənfəət və vergi dərəcələrini, maya dəyərini ilə;
- texnologi biliklərin istehsalına çəkilən maddi və əmək xərclərinin dəyəri ilə;
- xərclənmiş resursların və mənfəətin dəyəri ilə;

553 Royalti nədir?

- Razılaşma fəaliyyəti müddəti ərzində texnologi bilik istehlakçılarının gəlirlərindən illik tutulmalardır;
- Vergi tutulmalarıdır;
- Kredit dərəcəsidir;
- İstehsal xərclərinə qənaətin ölçüsüdür.
- Məhsul həcmində yeni texnologiyanın istifadəsindən olan istehsal payıdır;

554 Nou-Hau bu:

- Qiymətdə nəqliyyat məsrəflərinin uçotu metodudur;
- Kommersiya əlavələrinin və güxəştlərinin formasıdır;
- Vergi növüdür;
- Texnologi biliklərin tətbiqinə müvəqqəti hüquqdur;
- Göstərilən xidmətlərin qiymətidir.

555 İxrac kalkulyasiyasının daxili kalkulyasiyadan fərqli xüsusiyyətinə aid deyil:

- Nəqliyyat xərcləri
- Reklam xərcləri
- Qablaşdırma məsrəfləri
- Əmtəənin sığorta məsrəfləri
- Maliyyələşmə xərcləri

556 Dünya bazarında yeni texnologiyanın yayılması halında:

- Faktiki əlavə mənfəət hesablaşma ilə müqayisədə artacaqdır;
- Tələb artacaqdır.
- İstehsalın tənəzzülü olacaqdır;
- Yeni əlavə mənfəətin bazarı tam tutmasının son həddi halında faktiki əlavə mənfəət həmçinin onun hesablaşma nisbəti kimi sıfıra yaxınlaşacaqdır;
- Faktiki əlavə mənfəət hesablaşma ilə müqayisədə azalacaqdır;

557 Texnoloji biliklərin dünya bazarında istehlakçısı uzunmüddətli vaxt dövründə ilkin əlavə mənfəətin səviyyəsinin saxlanması zamanətinə malikdir.

- Rəqabətli texnologiyaların üstün müqayisəsi və yaxud bərabər qiymətliliyini bazara təqdim etmə qabiliyyətinə malik bir neçə satıcıların mövcudluğu halında;
- Elmi texniki tərəqqinin sürətlənməsi şəraitində.
- Texnoloji biliklərin və işləmələrin alternativ növləri tərəfdən rəqabətin kəskinləşməsi;
- Ancaq texnologiyanın müəyyən bazarda istifadəsinə istisna hüququna malik olmaqla;
- Patentlərlə mühafizə olunmayan texnoloji qərarların və işləmələrin yüksək payında;

558 Dünya bazarında texnologiyanın alış məqsədyönlülüyü növbəti şərtlərin yerinə yetirilməsi ilə müəyyən olunur:

- Texnologiyanın qiyməti onun istehsalına sərf olunan xərclərə bərabər olmalıdır;
- Royaltinin həcmi texnologiyanın kommersiya mənimləməsinə xərclərin artımı ilə düz mütənəsbdir;
- Müəyyən bazarda texnologiyanın istifadə hüququna məxsusi sahiblik;
- Texnologiyanın qiyməti alternativ variantda kapital qoyuluşunun minimal fərqi və onun kommersiya çatdırılmasına texnologiyanın istehlakçı məsrəflərinə bərabər və yaxud artıq olmalıdır;
- Royalti dərəcələri dolayı vergilərin və yığımların çıxılması ilə xalis satışın illik dəyərinə bərabər olmalıdır.

559 OPEK-in rəsmi satış qiymətləri:

- Həsulat xərcləri və neft bazarının vəziyyətinə əsasən müəyyən edilir;
- OPEK qiymətlərinin səviyyəsindən asılı olaraq, OPEK-ə daxil olmayan ixracatçılar tərəfindən müəyyən edilir;
- OPEK-in qərarlarına müvafiq olaraq OPEK-in üzv ölkələrinin hökumətləri tərəfindən müəyyən edilir;
- Tələb və təklifin nisbətindən asılı olaraq müəyyən edilir.
- Müxtəlif formullarla hesablanır;

560 Pauşal məbləğ aşağıdakının əsasında müəyyən edilir

- İllik xalis satış dəyərindən faizlə hesablanmış illik royalti
- bütün variantlar yalnızdır.
- Əlavə mənfəət payını texnologiya istehlakçısının çevrilmiş əlavə mənfəətə vurmaqla
- t ilində ödənilməli olan royaltini t ili üçün diskontlaşdırma əmsalına vurmaqla;
- t ilində ehtimal olunan royaltinin diskontlaşdırma dəyərindən məbləği

561 Texnoloji biliklərin hüquqi qiyməti nədən asılıdır?

- Yeni texnologiyanın tətbiqi zamanı istehsal xərclərinə qənaətin ölçüsü;
- Rəqabətin dərəcəsi;
- İstehsalın (satışın) həcmindən;
- bütün variantlar yalnızdır
- Yeni texnologiyanın istifadəsi ilə məhsul həcmində istehsal payı

562 Aşağıdakılardan hansı texnologiyanın yaranması üzrə əmək xərclərinin əvəz olunması mənbəyi kimi çıxış edir?

- Yeni istehsala qoyulan investisiyalar;
- Texnologiyanın topdansatış qiyməti.
- Yeni texnologiyanın istifadəsi ilə istehsal olunan məhsulun reallaşdırılmasından əldə olunan ümumi məcmu gəlir.
- Yeni texnologiyanın istifadəsi hesabına adi, orta mənfəətə nisbətə artma kimi çıxış edən və verilmiş müəssisə tərəfindən əldə olunan mənfəətin bir hissəsi;
- Normal sahibkarlıq mənfəəti;

563 Texnoloji biliklərin faydalılıq göstəricilərinin ümumiləşdirilməsinə xidmət edir:

- İstehlakçı səmərəsi;
- Əmək məhsuldarlığının artırılması.
- İstehsal gücünün artırılması;
- Mövcud sahə üzrə adi orta ilə müqayisədə əlavə gəlirlərin həcmi;
- Vəsaitlərin qənaət ölçüsü;

564 Dünya bazarında biliklərin ötürülməsi həyata keçirilir:

- Patentlərin istifadəsinə lisenziyaların satışı vasitəsilə;
- Patentlərin istifadəsinə lisenziyaların satışı vasitəsilə; Lisenziyalaşmayan nou-haunun satışı vasitəsi;
- Lisenziyalaşmayan nou-haunun satışı vasitəsi;
- Birgə elmi tədqiqat işlərinin vasitəsilə;
- Texnologiyaların satışı vasitəsilə;

565 Neftin qiymətinin hesablanması formulundan istifadə:

- OPEK-in üzv-ölkələrinə qiymətlərə təzyiq göstərərək ixracı genişləndirməyə imkan verir;
- İxracatçı və idxalçılar arasında uzunmüddətli münasibətlərin bərpa olunmasına yardım edir;
- Bazarda qeyri-sabit vəziyyət şərtləri daxilində minimal riskin mənfəətin "səmərəli" norması ilə uyğunlaşmasını təmin edir;
- məhsul mübadiləsi razılaşmalarının qiymətləri.
- Yuxarıda qeyd olunan 3 amilin hamısını birləşdirməyə imkan verir;

566 Neft bazarında birdəfəlik sövdələşmələrin qiymətləri:

- Neft bircalarında müəyyən edilir;
- İdxalçı-ölkələrdə neftin yenidən emal edilməsində müqavilə qiymətləridir;
- OPEK-ə daxil olmayan ixracatçıların rəsmi sorğu qiymətləridir.
- Məhsul mübadiləsi razılaşmalarının qiymətləridir;
- "Azad" bazarda fəaliyyət göstərən və tələb və təklifin əlaqəsinin təsiri nəticəsində yaranan qiymətləridir;

567 Sazişlərdə rüsumlar ödənilməklə çatdırılmışdır şərti ilə hansı qiymət növündən istifadə olunur?

- DDP qiymətləri
- FOB qiymətləri
- DDU qiymətləri
- FAS qiymətləri
- DE qiymətləri

568 Hansı şərtə görə satıcı əmtəəni idxal ölkəsində razılaşdırılan məntəqəyə çatdırdığı anda özünün öhdəliyini yerinə yetirmiş hesab edir?

- DDP
- FCA
- FOB
- CIF
- CPT

569 Aşağıdakılardan hansı Net-bek qiymətlərinin hesablanması bazası kimi çıxış edir?

- Neft məhsullarının qiymətləri;
- OPEK-ə daxil olmayan ixracatçıların rəsmi sorğu qiymətləri;
- OPEK-in rəsmi satış qiymətləri;
- “Azad” bazarda birdəfəlik sövdələşmə qiymətləri;
- Neft bircalarında sövdələşmə qiymətləri.

570 Aşağıdakılardan hansı şərtə görə CFR şərtində verilən öhdəlikləri və daşıma zamanı əmtəənin zədələnmələrdən və ya zay olmadan risklərin dəniz sığortalanmasını təmin edir?

- EXW
- CIF
- FCA
- FOB
- CPT

571 Aşağıda göstərilən qiymət növlərinin hansında satıcı göstərilən təyinat limanına əmtəənin təchizatı üçün lazım olan məsrəfləri və fraxtı ödəməlidir.

- CFR
- EXW
- FOB
- FCA
- CIF

572 Aşağıdakı qiymətlərdən hansında satıcı limanda əmtəə daşıyan gəmini boşaltmaya təhvil verdiyi andan onun öhdəliyi bitmiş olur?

- FOB
- DEQ
- CIF
- CFR
- FAS

573 Neftin qiymətinin neft məhsullarının qiymətlərinə əsasən müəyyən olunması zamanı nə nəzərə alınır?

- Neft məhsullarının çıxış strukturu;
- Bazarda rəqabətin səviyyəsi;
- Neftin yenidən emal edilməsi və nəql edilməsinə gedən xərclər.
- Sığortanın ölçüsü;
- Neft məhsullarının qiymətləri;

574 Bazisdən yayınma halı olduqda metalın qiymətlərinə hansı xüsusi güzəştləri və artıq verilən pullar tətbiq olunur?

- Eyni keyfiyyətli və baxılan bazarın konyukturasında əlaqədar olan dəyişikliklərlə müxtəlif əmtəə partiyalarının satışında güzəşt və artıq verilən pullar;
- bütün variantlar yalnızdır
- Keyfiyyətinə, yaraşığına, qablaşdırılmasına və metal istehsalına olan digər tələblərə görə əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənən əmtəələrin satışında tətbiq olunan güzəşt və artıq verilən pullar.
- Dünya ticarətində əmtəə dövriyyəsinin həcminə görə güzəşt və artıq verilən pullar;
- Böyük əmtəə partiyasının çatdırılmasında güzəşt və artıq verilən pullar;

575 Qara metalların sorğu ixrac qiymətləri adətən hansı şərtlərlə müəyyən olunur?

- “Franko göndərmə stansiyası”
- FOB – adi keyfiyyətli metala olan Qərbi-Avropa ölkələrinin sorğu bazis qiymətlərinin stansiyası.
- “Rüsum daxil olmaqla, Franko-alıcı”
- “CIF təyinat stansiyası”

“KAF təyinat stansiyası”

576 Qərbi-Avropa ölkələrinin qara metallarının ixrac qiymətləri:

- Faktiki sövdələşmə qiymətləridir;
- Dünya bazarına olan böyük təkliflərin qiymətləridir;
- bütün variantlar yalnızdır
- Sorğu bazis qiymətləridir;
- Böyük müqavilələrin qiymətləridir;

577 Neftə olan qiymətlər dinamikasına təsir göstərən əsas amillər hansılardır?

- Neftin hasil olunmasının mədən-geoloji şərtlərinin bərpa olunmaz dərəcədə pisləşməsi;
- Yuxarıda göstərilən amillərin kompleks sistemi.
- siyasi amillər;
- OPEK-in üzv-ölkələrinin istehsal, satış və qiymət siyasətinin kifayət qədər effektiv koordinasiyası;
- Yeni neft quyularının axtarışına və istismarına gedən xərclərin artması;

578 Aşağıdakı qiymətlərdən hansı FOB qiymətlərindən əlavə ixracatçı ölkələrin sərhədlərinə qədər daşınması xərclərini də özündə birləşdirir?

- DDP ixrac qiymətləri
- FAC ixrac qiymətləri
- EXW ixrac qiymətləri
- SİF idxal qiymətləri
- DDU idxal qiymətləri

579 Hansı qiymətlər göndərmə və satış şərtlərinə görə qiymət növünə aid edilir?

- birja qiyməti
- FOB idxal qiyməti
- franko-satış
- hərrac qiyməti
- FAS ixrac qiyməti

580 Hansı qiymətlərə əsasən ixracatçı firma idxalçıya əmtəəni gəmiyə qədər nəqliyyat xərclərini daxil etməklə satır?

- FAC və ya FOB ixrac qiymətləri
- SİF və ya FOB ixrac qiymətləri
- CİF və ya SİF ixrac qiymətləri
- EXW və ya DDU ixrac qiymətləri
- FAC və ya SİF ixrac qiymətləri

581 Aşağıdakı qiymət növlərindən hansı daha aşağı səviyyəyə malikdir?

- KAF
- SIF
- FOT
- FAS
- FOB

582 Qara metalların prokatına olan dünya ixrac qiymətlərinin səviyyəsi aşağıdakılardan hansının təsiri nəticəsində formalaşır?

- Valyuta-maliyyə amili;
- Bir-birinə zidd, müxtəlif istiqamətli amillərin mürəkkəb kompleksi;
- İstehsalın və satışın dövlət-inhisar tənzimlənməsi;
- Dünya bazarında rəqabət amili;

- Tələb və təklifin əlaqəsinin konyuktur amili;

583 Beynəlxalq təcrübədə FOB və SIF qiymətləri bir-birindənə ilə fərqlənir?

- ödəniş şərtləri ilə
 ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər
 bazar şərtləri ilə
 gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər
 sığorta xərclərinin kəmiyyəti qədər

584 Aşağıdakılardan hansı ilə beynəlxalq tarif və fraxtlar ifadə edilir?

- Daşıma qiymətlərini
 Nəqliyyat məhsullarının milli dəyərini
 Nəqliyyat məhsulunun bazar qiymətini
 Nəqliyyat məhsulunun beynəlxalq dəyərini
 Nəqliyyat məhsulunun istehsalına sərf olunan ictimai zəruri xərcləri

585 Dünya təcrübəsinə əsasən FOB və FAS şərtlərində qiymətlər aşağıdakılardan hansı ilə fərqləndirilir?

- Bazar şərtləri ilə
 Ticarət əlavəsinin kəmiyyəti qədər
 Nəqlətmə xərclərinin kəmiyyəti qədər
 Ödəniş şərtləri ilə
 Gömrük rüsumu ödənişinin kəmiyyəti qədər

586 Maşın və avadanlıqların sürüşkən qiymətlərlə təchizatı üzrə müqavilələrdə nə göstərilir?

- Ləngimə əmsalı;
 Bazis qiyməti və intizam, bu qiymətin onu təşkil edən elementlərə bölüşdürülməsi;
 Effektivlik əmsalı.
 Sürüşmə limiti;
 Vergi dərəcələri;

587 Dünya ticarətində maşın və avadanlıqlara olan sürüşkən qiymətlər nəyi nəzərə alaraq müəyyən edilir?

- Bağlanan sövdələşmə şərtlərini;
 Dünya bazar qiymətlərini;
 Tələb və təklifi;
 Maşın və avadanlıqların hazırlanması müddətində baş verən istehsal xərclərində dəyişiklikləri;
 Çatdırılma müddətləri.

588 Maşın və avadanlıqların qiymətlərinin həcmi aşağıdakı hansı elementlərlə müəyyən edilir?

- Müqayisə edilən maşın, aqreqat və qurğuların qiymətləri ilə;
 Müqavilə qiymətləri ilə;
 Ləngimə əmsalı ilə.
 Əlavə və güzəştlər sistemi ilə;
 Güclülük və istehsal qabiliyyəti ilə;

589 Maşın və avadanlıqların qiymətləri nədən asılıdır?

- bütün variantlar yalnızdır.
 İstehsal qabiliyyətindən;
 ETT-nin inkişafından;
 Rəqabətin səviyyəsindən;
 İxtisaslaşma və kooperativləşmə səviyyəsindən.

590 Maşın və avadanlıqların dünya bazarının özünəməxsusluğuna aiddir:

- Intensiv mənəvi köhnəlməyə məruz qalması.
- İstehsalın yüksək təmərküzləşmə dərəcəsi;
- Geniş əmtəə nomenklaturası;
- Maşınqayırma məhsullarının texniki parametrlərinin mürəkkəbliyi, çoxsaylılığı və dinamikliliyi;
- İri beynəlxalq şirkətlərin hökranlılığı;

591 Aşağıdakılardan hansı nikel bazarında hakim mövqə tutur?

- Nyu-York bircası;
- London metal bircası;
- Heç biri;
- Çikaqo bircası.
- "International company of Canada" Amerika-İngilis-Kanada çoxmilli korporasiya;

592 Free along side ship termini beynəlxalq təcrübədə nəyi ifadə edir?

- sərhəddə kimi ... (şərtləndirilmiş məntəqəyə qədər) çatdırılmışdır
- nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- sərbəst gəminin göyərtesi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- daşınma haqqı və sığortalama... (... sərbəstləndirilmiş təyinat yerinə)...dək ödənilmişdir
- franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə)

593 Free carrier termini beynəlxalq təcrübədə nəyi ifadə edir? M 14

- nəqliyyat sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- dəyəri, sığortalama və fraxt (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyərtesi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- sərbəst gəminin göyərtesinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)

594 EX Work termini beynəlxalq təcrübədə nəyi bildirir?

- nəqliyyatçının sərbəstliyi (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- franko-zavod və yaxud zavoddan (... şərtləndirilmiş məntəqədə)
- fraxt və dəyəri (... şərtləndirilmiş təyinat limanına kimi)
- sərbəst gəminin göyərtesinə (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)
- sərbəst gəminin göyərtesi boyunca (... şərtləndirilmiş yüklənmə limanında)

595 Aşağıdakılardan hansı bazis şərtlərini xarakterizə edir?

- satışla əlaqədar nəqliyyat və gömrük xərclərinin satıcı tərəfindən ödənilməsidir
- məhsulun sığortalaması şərti ilə idxal və ixracı nəzərdə tutulur
- nəqliyyat, yükləmə, boşaltma, məhsulun sığortalaması və əmtəələrin dövlət sərhəddini keçdiyi zaman gömrük sənədləşdirilməsi xərclərinin qiymətdə əks olunması şərtləri nəzərdə tutulur
- məhsulların gömrük rüsumları tətbiq edilməsi şərti ilə ixracatı nəzərdə tutulur
- alışla bağlı bütün xərclərin alıcının öz üzərinə götürməsi şərti başa düşülür

596 Üfüqi inteqrasiya

- bütün variantlar yalnışdır.
- İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür.
- Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür.
- Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.

597 Şaquli inteqrasiya:

- İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən dikər sahələrə yayılması başa düşülür:
- İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən dikər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- bütün variantlar yalnızdır.
- Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
- Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür:

598 İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən dikər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.

- üfüqi inteqrasiya
- şaquli inteqrasiya
- bütün variantlar yalnızdır
- kombinəlmə
- diversifikasiya

599 Sürüşmə düsturu aşağıdakılarla müəyyən olunur:

- Qiymətdə material əmək ödənişi xərclərinin payı;
- Avadanlığın bazis qiyməti;
- Gömrük rüsumunun dərəcəsi.
- Avadanlığın yekun qiyməti;
- Kreditin faiz dərəcəsi;

600 İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən dikər sahələrə yayılması başa düşülür:

- bütün variantlar yalnızdır
- şaquli inteqrasiya
- üfüqi inteqrasiya
- diversifikasiya
- kombinəlmə

601 Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür:

- bütün variantlar yalnızdır
- kombinəlmə
- şaquli inteqrasiya
- üfüqi inteqrasiya
- diversifikasiya

602 Kapitalın təmərküzləşməsinin istiqaməti hansı variantda göstərilib :?

- bütün variantlarda göstərilib
- üfüqi inteqrasiya, diversifikasiya,
- şaquli inteqrasiya, diversifikasiya
- şaquli inteqrasiya, üfüqi inteqrasiya
- diversifikasiya

603 Aşağıdakı hallardan hansında dünya bazarının daxili qiymət əmələ gəlməyə təsiri daha böyük olar?

- Ölkə istehsalına rəqabət qabiliyyətliliyi artdıqda.
- İstehsalın təmərküzləşməsi və inhisar səviyyəsi yüksək olduqda;
- Ticarət-siyasi recim güclü olduqda;
- Dünya bazarlarından milli bazarların ayrılması səviyyəsi az olduqda;

- Müəyyən əmtənin idxal və ixracını ölkədə onun istehsal və istehlakına ümumi həcmində payı əhəmiyyətli dərəcədə artırıqda;

604 Aşağıdakılardan hansı qeyri-qiymət inhisar rəqabətinin formalarına aid deyil?

- rəqibin qiymətinə nisbətən daha aşağı qiymət təklifi yolu ilə qiymətlərin aşağı salmaq;
 satış şərtləri üzrə rəqabət;
 istehlakçı maraqları üçün mübarizə;
 məhsul üzrə rəqabət;
 reklam kompaniyasının təsiri ilə alıcının cəlb olunması;

605 Inhisar qiymətinin yuxarı həddi hansıdır?

- təkbaşına az xərclərin hesabına təkbaşına yüksək mənfəəti təmin edən istehsal qiymətlərinin modifikasiyası;
 artım, bir sıra böyük və kiçik istehsalçıların və ya başqa inhisarın daha aşağı qiymətlərlə bazara çıxışını faydalı edən səviyyə;
 dempinqdir
 istehsal qiyməti
 cari bazarda inhisar və rəqabət qüvvələrinin əlaqəsi;

606 Inhisar mənfəəti nədir?

- inhisarlaşmış iqtisadiyyatda toplaşan orta mənfəətdir;
 əlavə dəyər vergisi və aksizlərdir
 vahid müştərək əlavə dəyərdir.
 sadə mənfəət və onun əmələ gəlməsi şərtləridir;
 orta mənfəətin çevrilmiş forması və əlavə dəyər formasıdır;

607 Inhisar bazarı şərtləri daxilində dəyər qanunun özünəməxsus təzahürü aşağıdakılardan hansıdır?

- dünya bazarında qiymətlərin dəyərdən uzaqlaşması.
 inhisar qiyməti;
 inhisar rəqabəti;
 bazar dəyəri və qiymət;
 bazar qiymət.

608 Diversifikasiya:

- bütün variantlar yalnıqdır.
 Kiçik şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.
 Müəyyən sahədə iri şirkətin payının artması, sahə istehsalının daha böyük xüsusi çəkisinin onun əlində cəmlənməsi başa düşülür.
 İri şirkətlərin, onların əsas sahələrinə münasibətdə ardıcıl istehsal və ya tədavül pilləsi kimi yerləşən digər sahələrə yayılması başa düşülür.
 İri şirkətlərin, onların əsas sahəsi ilə birbaşa istehsal əlaqəsində yerləşməyən digər sahələrə müdaxiləsi nəzərdə tutulur.

609 Dünya əmtəə bazarının konyunkturası dedikdə başa düşülür:

- Dünya təsərrüfatının qanunauyğunluğu
 Təkrar istehsalın dövrüliyünün konkret prosesi;
 Müxtəlif iqtisadi göstəricilərin dəyişməsi ilə müəyyən olunan iqtisadiyyatın hal-hazırkı vəziyyəti;
 Dünya təkrar istehsalında hər hansı sferasının inkişafına ayrıca götürülmüş ölkənin iqtisadi vəziyyətinə, dünya təsərrüfatının inkişafına təsir edən amillər və şərtlərinin məcmusu;
 hamısı səhvdir

610 Oliqopolistik bazarda müəssisələrin davranışı modelidir –

- sadalananların heç biri;
 koordinasiya edilməyən oliqopoliya;

- müəssisələrin sövdələşmələri;
- sadalananların hamısı.
- «qaydalar üzrə oyun»;

611 Qiymətməhləgəlmə prosesinin dövlət tərəfindən inzibati tənziəlməsi formasıdır?

- Bütün inzibati tədbirlər
- Müəyyən dövr üçün qiymətin birdəfəlik yüksəlişi əmsalının müəyyən edilməsi
- Rentabelliəin son həddinin müəyyən edilməsi
- Təsbit edilmiş qiymət və tariflərin müəyyən olunması
- Vergi tənziəlməsi

612 Qiymətlərin dondurulması səmərəlidir?

- bütün variantlar doğrudur
- mülayim inflyasiya zamanı
- qisamüddətli dövrdə
- uzunmüddətli dövrdə
- yüksək inflyasiya zamanı

613 Hansı qiymətlər dempinq qiyməti sayılır?

- daxili bazar qiymətindən 8%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 20%, dünya bazar qiymətindən 8% aşağı qiymətlər
- daxili və xarici bazar qiymətlərindən 10-15% aşağı olan qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 18%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər
- daxili bazar qiymətindən 18%, dünya bazar qiymətindən 20% aşağı qiymətlər

614 Dempinq nədir?

- Məhsulun süni surətdə aşağı salınmış qiymətlərlə və məhsulun xarici bazarda daxili bazar qiymətindən aşağı qiymətlə satışı
- məhsulun xarici bazarda daxili bazar qiymətindən aşağı qiymətlə satışı
- Məhsulun süni surətdə aşağı salınmış qiymətlərlə satışı
- məhsulun irihəcmli güzəştlərlə satışı
- düzgün cavab yoxdur.

615 Oliqopolistlər üçün əsas çətinlik nədən ibarətdir?

- qiymətlərə nəzarətin həyata keçirilməsi.
- alıcıların reaksiyasının qeyri-müəyyənliyi;
- qiymət strategiyasının seçilməsi;
- qiymət taktikasının dəyişilməsi;
- rəqiblərin reaksiyasının qeyri-müəyyənliyi;

616 Oliqopolistlərin koordinasiya edilmiş qiymətlərə nail olması yolları hansılardır?

- gizli razılaşmanın bağlanması; düşünölmüş paralelizm, qiymət liderliyi;
- sahəvi tələbin dəyişkənliyi;
- gizli razılaşmanın bağlanması;
- düşünölmüş paralelizm;
- qiymət liderliyi;

617 Qiymətlərin sabitləşməsinin əsas şərti

- məhsul istehsalının artırılması
- büdcə kəsirinin azalması
- bazarların tipləri
- inflyasiya

- qiymət strategiyası

618 Dövlətin qiyməti vasitəsiz (birbaşa) tənzimlənməsi üzrə qiymət siyasəti istiqamətidir:

- cavablafr doğru deyildir
 dövlət tədarükü
 vergi və vergi dərəcələrinin təyin edilməsi
 pul dövriyyəsinin və kreditin tənzimlənməsi
 dövlətin investisiyası

619 Dövlətin qiyməti vasitəli (dolay) tənzimlənməsi üzrə qiymət siyasəti istiqaməti deyildir:

- idxal və ixrac rüsumlarının və gömrük kvotasının təyin edilməsi
 paritet qiymətlərin təyin edilməsi
 vergi və vergi dərəcələrinin təyin edilməsi
 pul dövriyyəsinin və kreditin tənzimlənməsi
 valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi

620 Aşağıdakı komponentlərdən hansının dəyişməsi pul vahidinin qiymətdən düşməsinə təsir göstərə bilər?

- işsizliyin səviyyəsi.
 məhsul və xidmətlərin qiymətlərinin məcmusu;
 pul vahidi tədavülünü;
 kreditin faiz dərəcəsi;
 aksept ödəmələrin xüsusi çəkisi;

621 Müasir inflyasiyanın genişlənməsinə təsir göstərən qeyri-pul amillərinə nə aiddir?

- aşağı qiymətlərlə mövsümi satışlar.
 pul kütləsinin muxtariyyətli hərtəkətinə təsir göstərən amillər;
 pul tədavülünün tezləşməsinə təsir göstərən amillər;
 məhsul dövriyyəsinin nisbətən asılı olmayan amillər;
 inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadiyyatının inhisarlaşması;

622 Yüksək qiymət strategiyası hansı halda müsbət nəticə vermir:

- rəqabət kəskinləşsə;
 yüksək qiymət məhsulun yüksək keyfiyyətini də təmin edərsə;
 yüksək və normal qiymətlər arasındakı fərq yüksək olmadıqda.
 qiymətə az həssas olan çoxsaylı alıcılar tərəfindən cari tələbin yüksək səviyyəsi müşahidə edilirsə;
 rəqabət məhduddursa;

623 Aşağı qiymətlər strategiyası hansı hallarda özünü doğruldur:

- cavablar doğrudur
 daxili bazarda öz payını artırmağın mümkün halında
 kütləvi bazara çıxarmaq halında
 ümumi satış həcmi artırmaq halında
 xarici bazara daxil olmaq halında

624 Dövlətin qiyməti vasitəsiz (birbaşa) tənzimlənməsinə aid deyildir:

- valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi
 rentabellik normasının təyin edilməsi
 ümumi qiymətlərin dondurulması
 qeydə alınmış qiymətlərin və tariflərin tətbiq edilməsi
 müəyyən vaxt ərzində qiymət artımına müəyyən həddin tətbiq edilməsi

625 Dövlətin birbaşa (vasitəsiz) siyasəti istiqaməti deyildir:

- ümumi qiymətlərin dondurulması
- müəyyən vaxt ərzində qiymət artımına müəyyən həddin tətbiq edilməsi
- rentabellik normasının təyin edilməsi
- paritet qiymətlərin sərbəstləşdirilməsi
- qeydə alınmış qiymətlərin və tariflərin tətbiq edilməsi

626 Aşağıda göstərilən qanunlardan biri dünya ticarətinin inkişafının hərəkətverici qüvvəsinin əsasıdır:

- tələb və təklif qanunu
- müqayisəli üstünlük qanunu
- dəyər qanunu
- iqtisadi ədalətlik qanunu
- pul dövriyyəsi qanunu

627 Verilənlərdən biri ixrac qiymətlərinin hesablanmasında ilkin baza hesab olunur?

- topdansatış qiymətlər
- sərbəst qiymətlər
- "qapalı" bazar qiymətləri
- daxili bazar qiymətləri
- azad" bazar qiymətləri

628 Verilənlərdən hansı dünya qiymət əmələgəlməsinin əsasını təşkil edir?

- dəyər qanunu
- ədalətlik qanunu
- faydalılıq qanunu
- pul tədavülü qanunu
- tələb və təklif qanunu

629 Verilənlərdən biri dünya bazar qiymətlərinin başlıca təsir obyektidir:

- məhsulun mübadilə sferası
- məhsulun istehsal sferası
- pul-kredit sferası
- ictimai-sosial sfera
- məhsulun reallaşması sferası

630 Göstərilənlərdən hansı dünya bazar qiymətinin əsasını ifadə edir:

- istehlak dəyəri
- istehsal qiyməti
- beynəlxalq dəyər
- milli dəyər
- beynəlmiləl dəyər

631 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətlərinin aşağı düşməsinin səbəbidir?

- dünya bazarında qiymət əmələ gətirən proseslərin xüsusiyyətləri.
- istehsal qüvvələrinin inkişafı;
- beynəlxalq inteqrasiyanın genişlənməsi;
- texniki tərəqqi
- dəyər qanunu ilə.

632 Qiymətin əmələ gəlməsi prosesləri dünya bazarında nə ilə tənzimlənir?

- transmilli korporasiyalar siyasəti ilə;
- beynəlxalq dəyərlə;
- dəyər qanunu ilə;

- dünya bazarında rəqabət ilə
- pul tədavülü qanunu ilə

633 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətlərinin əsasını təşkil edir?

- istehlak dəyəri
- istehsal qiyməti;
- beynəlxalq dəyər;
- milli dəyər
- beynəlxalq istehsal qiyməti.

634 Qiymətlər üzrə liderliyin əsas əlaməti hansıdır?

- Satış həcmnin artırılması
- Məhsulun keyfiyyəti
- Bazar tədqiqatının keyfiyyəti
- Məhsulun istehsalına çəkilən xərclərə nəzarət
- Azad rəqabət mühiti

635 Aşağı qiymətlər strategiyası hansı məqsəd üçün tətbiq edilmir?

- yüksək mənfəət əldə etmək
- Ümumi satış həcmi artırmaq
- Gəlirlərin səviyyəsi
- İflasa uğramaq
- İstehsalı tam gücü ilə işlətmək

636 Yüksək qiymət strategiyası təmin edir:

- yüksək xərcləri
- yüksək mənfəəti
- yeni texnologiyanın tətbiqini
- artıq pul ödəmələrini
- tələbin yüksəlməsini

637 Müqayisəli üstünlük prinsipi təsdiq edir:

- hər hansı bir məhsul istehsalı üzrə ixtisaslaşan ölkə və ya hər hansı bir region, digər ölkə və ya regionlarda oxşar məhsulun istehsalı ilə müqayisədə daha yüksək xərclərə malikdirsə, o ölkə və ya region daha yüksək iqtisadi səmərəlilik şəklində müqayisəli üstünlüyə malik olur
- bütün məhsulların istehsalı üzrə ixtisaslaşan ölkə və ya hər hansı bir region, digər ölkə və ya regionlarda oxşar məhsulun istehsalı ilə müqayisədə daha az xərclərə malikdirsə, o ölkə və ya region daha yüksək iqtisadi səmərəlilik şəklində müqayisəli üstünlüyə malik olur
- hər hansı bir məhsul istehsalı üzrə ixtisaslaşan ölkə və ya hər hansı bir region, digər ölkə və ya regionlarda oxşar məhsulun istehsalı ilə müqayisədə daha az xərclərə malikdirsə, o ölkə və ya region daha yüksək iqtisadi səmərəlilik şəklində müqayisəli üstünlüyə malik olur
- hər hansı bir məhsul istehsalı üzrə ixtisaslaşan ölkə və ya hər hansı bir region, digər ölkə və ya regionlarda oxşar məhsulun istehsalı ilə müqayisədə daha yüksək keyfiyyətlərə malikdirsə, o ölkə və ya region daha yüksək iqtisadi səmərəlilik şəklində müqayisəli üstünlüyə malik olur
- hər hansı bir məhsul istehsalı üzrə ixtisaslaşan ölkə və ya hər hansı bir region, digər ölkə və ya regionlarda oxşar məhsulun istehsalı ilə müqayisədə daha yüksək xərclərə malikdirsə, o ölkə və ya region daha yüksək iqtisadi səmərəlilik şəklində müqayisəli üstünlüyə malik olur

638 Dünya ticarətinin inkişafının hərəkətverici qüvvəsinin əsasını nə təşkil edir?

- tələb və təklif qanunu
- müqayisəli üstünlük qanunu
- dəyər qanunu
- iqtisadi ədalətlik qanunu
- pul dövriyyəsi qanunu

639 Dünya bazarının tutumu: (səhv cavabı seçin)

- milli istehsal həcmnin üstünə idxal-ixracı əlavə edib pul vahidində ölçülür
- öyrənilərkən ölkənin, əhalinin, ayrı-ayrı firmaların alıcılıq tələbi təhlil olunur
- milli istehsal həcmnin üstünə idxalı ixracı çıxmaqla fiziki və ya pul vahidində ölçülür
- əmtəələrin satış həcmi ilə müəyyən edilir
- istehsal təyinatlı əmtəələrdə öyrənilərkən sahənin inkişaf perspektivləri, elmi-texniki tərəqqi, maşın və avadanlığın mümkün göndərilmə həcmələri tədqiq edilir

640 Fərdi əmək bölgüsünə....

- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- lisenziya, patent, "nau-hau" və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəaliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

641 Xüsusi əmək bölgüsünə....

- lisenziya, patent, "nau-hau" və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəaliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

642 Ümumi əmək bölgüsünə....

- lisenziya, patent, "nau-hau" və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəaliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

643 Beynəlxalq əmək bölgüsü səbəb oldu (səhv variantı seçin)

- ümumi, xüsusi və fərdi əmək bölgüsünün yaranmasına
- dünya istehsalının mərkəzləşməsinə və təmərküşləşməsinə
- dünya bazarının formalaşmasına
- dünya təsərrüfatının mövcudluğuna və inkişafına
- dünya ölkələrinin ixtisaslaşmasına

644 Dünya bazarı . . .

- dünya ölkələri arasında yaranan ticarətin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- milli təsərrüfatların qarşılıqlı əlaqəli fəaliyyətinin, onlar arasında əməkdaşlığın nəticəsidir
- bir-birilə beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında yaranan milli təsərrüfatların məcmusudur
- dünya təsərrüfatının və dünya ticarətinin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- milli təsərrüfatlar arasında hərtərəfli əlaqəyə əsaslanan qarşılıqlı münasibətlər sistemidir

645 Dünya təcrübəsinə uyğun olaraq dünya qiyməti neçə əlamət əsasında xarakterizə olunur:

- 4
- 6
- 3
- 5
- 2

646 Ümumiyyətlə neçə amil dünya qiymətini formalaşmasına təsir edir?

- 2

- 5
- 3
- 6
- 4

647 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətlərinin əsasını təşkil edir?

- istehsal qiyməti
- beynəlxalq dəyər
- istehlak dəyəri
- milli dəyər
- beynəlmiləl dəyər

648 Beynəlxalq təcrübəyə əsasən neçə amil dünya qiymətlərinin formalaşmasına təsir göstərir?

- 4
- 3
- 5
- 6
- 2

649 Aşağıdakılardan hansı dünya bazarının qiymətəmələgətirici faktorlarına aid edilir?

- bütün cavablar doğrudur
- avadanlıqların universallığı
- məhsulun həcm tsikli
- infrastrukturun formalaşması
- irimiqyaslı buraxılış

650 Aşağıdakılardan hansı ilə beynəlxalq ticarət əmtəələrin mübadiləsi tənzimlənir?

- müqavilə qiymətləri ilə
- əmtəələrin dəyərləri ilə
- istehsal qiymətləri ilə
- istehlak qiymətləri ilə
- ixrac qiymətləri ilə

651 Dünya bazarın neçə tipi vardır?

- 6
- 3
- 4
- 5
- 7

652 Hansı dövrlərdə dövlət-inhisar tənzimlənməsi amili dünya qiymətlərinin dinamika və nisbətində böyük dəyişikliklərə səbəb olmuşdur?

- 70 - ci illərin əvvəllərində və 80-ci illərin sonlarında
- 70 - ci illərin ortalarında və 80-ci illərin sonlarında
- 70 - ci illərin ortalarında və 80-ci illərin ortalarında
- 80 - cı illərin ortalarında və 90-cı illərin ortalarında
- 70 - ci illərin sonlarında və 90-cı illərin ortalarında

653 Aşağıdakılardan hansı dünya bazar qiymətlərinin öyrənilməsinin əsas şərtidir:

- təhlil edilən müddətdə baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi də daxil olmaqla faiz və ya kəmiyyət ölçü vahidlərində verilmiş anda qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- təhlil edilən müddətdə bazarda və ölkələrin iqtisadi mühitində baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi

- faiz və ya kəmiyyət ölçü vahidlərində verilmiş anda qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi
- təhlil edilən müddətdə baş verən dəyişikliklərin qiymətləndirilməsi
- təhlil edilən müddətdə bazarda kəmiyyət ölçü vahidlərində qiymət səviyyəsinin müəyyən edilməsi

654 Tələb və təklif qanununun təsiri dünya bazarında nə ilə ifadə edilir?

- istehsalçı və istehlakçılar arasında münasibət vasitəsilə;
- beynəlxalq əmək bölgüsü
- məhsulların istehlak və mübadilə dəyərləri arasındakı münasibət vasitəsilə;
- dünya bazarında rəqabət faktoru vasitəsilə;
- dünya qiymətlərində istehlak dəyərinin uçuotu vasitəsilə;

655 Dünya qiymətləri haqqında deyilən fikirlərdən hansı doğrudur?

- dünya qiymətləri istehsal-tədavül xərclərini və idxal-ixrac rüsumları əsasında formalaşan beynəlmiləl istehlak qiymətini pul formasında ifadə edir
- dünya qiymətləri ictimai zəruri xərclərə malik, həmçinin orta mənfəətliliyi özündə əks etdirən əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir
- dünya qiymətləri ictimai zəruri xərclərə malik əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir
- dünya qiymətləri istehsal xərcləri və orta mənfəətin məcmusu əsasında formalaşan beynəlmiləl istehlak qiymətini pul formasında ifadə edir
- dünya qiymətləri elmi-texniki tərəqqi və yüksək konstruksiya xüsusiyyətlərinə malik əmtəələrin beynəlmiləl istehsal qiymətini pul formasında ifadə edir

656 Sürüşkən qiymətin düsturu aşağıdakı kimidir:

$$P_m = P_n \left\{ A \frac{a_m}{a_n} + B \frac{b_m}{b_n} K > C \right\}$$

$$P_1 = P_0 \left\{ A \frac{a_1}{a_0} + B \frac{b_1}{b_0} K < C \right\}$$

$$P_1 = P_0 \left\{ Q \frac{a_1}{a_0} + M \frac{b_1}{b_0} K < C \right\}$$

$$Q_1 = Q_0 \left\{ A \frac{a_1}{a_0} + B \frac{b_1}{b_0} K < C \right\}$$

$$P_1 = P_0 \left\{ A \frac{a_1}{a_0} + B \frac{b_1}{b_0} K > C \right\}$$

657 Oliqopolistik bazarın xarakterik cəhəti deyil -

- rəqiblərdən qarşılıqlı asılılıq
- standart və differensial əmtəələrin istehsalı;
- qiymət ayrışçılığı;
- sahədə firmaların azsaylı olması;
- sahəyə giriş üzrə ciddi maneələrin olması;

658 Yüksək inhisar qiymətlərinin aşkar etmək üçün aşağıdakı amilin mövcudluğunu sübut etmək zəruridir -

- Sadalananların hamısını.
- Mənfəət və xərclərin əsassız yüksək ölçüsü;
- Qiymətlərin yüksəldilməsi;
- İstehsal (satış) həcmnin qəsdən azaldılması;

- Digər təsərrüfat subyektlərinə zərər vurulması;

659 Bazarın neçə tipi vardır?

- 7
 5
 4
 3
 6

660 Beynəlxalq ticarət əmtəələrin mübadiləsi tənzimlənir:

- müqavilə qiymətləri ilə
 istehlak qiymətləri ilə
 istehsal qiymətləri ilə
 əmtəələrin dəyərləri ilə
 ixrac qiymətləri ilə

661 Dəyər qanunu dünya bazarında geniş miqyasda fəaliyyətə başlayır:

- dünya ictimai əməyinin meydana çıxdığı zaman
 qızılın dünya pulundan çıxarıldığı zaman
 dünya bazarı yarandığı zaman
 dünya əmtəə qiymətləri yarandığı zaman
 tələb və təklif qanununun bazarda təsir gücünün zəiflədiyi anında

662 Müasir dünya bazarı, yəni, tədavül və istehsal sferası tənzimlənməsinin təsərrüfat mexanizmi hansı əlamətləri kəsb edir: (səhv cavabı seçin)

- ayrı-ayrı məhsul növləri istehsalının, eyni vaxtda həm də əmək vasitələri alıcısı kimi çıxış edən bəzi istehsalçıların əlində cəmlənməsi, iri istehlakçı institutların meydana çıxması dövlətin təsərrüfat funksiyalarının genişləndirilməsi
 hal-hazırkı dövrdə istehsal və istehsalın vəziyyəti haqqında informasiya mənbəyi kimi bazar qiymətinin əhəmiyyəti bir qədər azalmışdır
 bu bazar, fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi məkanın parametrlərinə bu və ya digər dərəcədə təsir etməyə malik olan, iqtisadi cəhətdən güclü, iri və fəal təsərrüfat subyektlərinin bazarıdır
 istehsalın və kapitalın çoxdan başlamış təmərküzləşməsi və mərkəzləşməsi müasir kapitalist istehsalına açıq-aşkar ictimai xarakter vermişdir
 bəzi hallarda bazarda kortəbii və anarxiya kimi hallara rast gəlinməsi

663 Hər bir ölkənin ixracı müəyyən edilir:

- dünya qiymətlərinin nisbəti
 milli istehsalının həcmnin dünya bazarına çıxartdığı məhsulunun həcminə nisbəti kimi
 dünya tələbinin vəziyyəti və həmin ölkənin buna uyğun gəlməsi imkanları ilə
 ölkənin ixrac etdiyi məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi
 həmin ölkənin dünya bazarına təklifinin tədiyyə qabiliyyətli tələbinin həcminə nisbəti ilə

664 Hər bir ölkənin idxalı müəyyən edilir:

- milli istehsalın həminin həmin ölkəyə gətirilən məhsulun həcminə nisbəti kimi
 ölkəyə gətirilən məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi
 onun tələbinin vəziyyəti və həmin ölkənin buna uyğun gəlməsi imkanları ilə
 onun tədiyyə qabiliyyətli tələbinin həcmi və qiymət nisbətləri ilə
 xarici bazardan ölkəyə gətirilən müəyyən məhsulun miqdarına görə qoyulan məhdudiyət kimi

665 Prefensial ticarət:

- aşağı rəqabət qabiliyyətliliyə malik əmtəələr üçün gömrük güzəştlərinin təyin edilməsidir
 müəyyən ölkələr və ya müəyyən əmtəələr üçün gömrük güzəştlərinin təyin edilməsidir

- müəyyən xüsusiyyətlərə görə fərqlənən əmtəə növü üçün gömrük güzəştlərinin təyin edilməsidir
- az miqdarda bazar payına malik ölkələr üçün gömrük güzəştlərinin təyin edilməsidir
- zəif iqtisadi inkişafa malik ölkələr üçün gömrük güzəştlərinin təyin edilməsidir

666 Mürəkkəb gömrük tarifləri:

- konkret əmtəə növü üzrə differensiallaşır
- bütün ölkələr üçün eyni ölçüdə müəyyən olunur
- idxalçı ölkələr üzrə differensiallaşır
- ixracatçı ölkələr üzrə differensiallaşır
- yüksək bazar payına malik ölkələr üçün müəyyən olunur

667 Verilən fikirlərdən biri dünya bazarının tutumunu yanlış xarakterizə edir?

- milli istehsal həcmnin üstünə idxal-ixracı əlavə edib pul vahidində ölçülür
- öyrənilərkən ölkənin, əhalinin, ayrı-ayrı firmaların alıcılıq tələbi təhlil olunur
- milli istehsal həcmnin üstünə idxalı ixracı çıxmaqla fiziki və ya pul vahidində ölçülür
- əmtəələrin satış həcmi ilə müəyyən edilir
- istehsal təyinatlı əmtəələrdə öyrənilərkən sahənin inkişaf perspektivləri, elmi-texniki tərəqqi, maşın və avadanlığın mümkün göndərilmə həcmi tədqiq edilir

668 Qeyd olunanlardan biri beynəlxalq əmək bölgüsünə səbəb olmayıb:

- ümumi, xüsusi və fərdi əmək bölgüsünün yaranmasına
- dünya ölkələrinin ixtisaslaşmasına
- dünya təsərrüfatının mövcudluğuna və inkişafına
- dünya bazarının formalaşmasına
- dünya istehsalının mərkəzləşməsinə və təmərküşləşməsinə

669 Aşağıda göstərilən hökmlərdən hansı dünya bazarını izah edir?

- dünya ölkələri arasında yaranan ticarətin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- dünya təsərrüfatının və dünya ticarətinin inkişafının qanunauyğun nəticəsidir
- bir-birilə beynəlxalq əmək bölgüsü əsasında yaranan milli təsərrüfatların məcmusudur
- milli təsərrüfatların qarşılıqlı əlaqəli fəaliyyətinin, onlar arasında əməkdaşlığın nəticəsidir
- milli təsərrüfatlar arasında hərtərəfli əlaqəyə əsaslanan qarşılıqlı münasibətlər sistemidir

670 Aşağıdakılardan hansı dünya qiymətini xarakterizə edən əlamət deyil?

- Həmin sövdələşmələr kommərsiya deyil, xüsusi xarakter daşmalıdır;
- Beynəlxalq ticarətdə iri müntəzəm sövdələşmələrin qiymətləri olmalıdır
- Həmin sövdələşmələr xüsusi deyil, kommərsiya xarakteri daşmalıdır;
- Sövdələşmələr azad döner valyutaya görə bağlanmalıdır;
- Sövdələşmələr ya ixrac, ya da idxal istiqamətli olmalıdır;

671 Qeyd olunan əlamətlərdən hansı dünya qiymətini xarakterizə edir?

- İxrac və ya idxal əməliyyatları elə bir şəraitdə baş verməlidir ki, istənilən satıcı (alıcı) bu bazarda sövdələşməni başa vura bilsin.
- Sövdələşmələr yalnız ixrac istiqamətli olmalıdır;
- İxrac və ya idxal əməliyyatları azad bazar şəraitdə baş verməlidir ki, istənilən satıcı (alıcı) bu bazarda sövdələşməni başa vura bilsin.
- Həmin sövdələşmələr kommərsiya deyil, xüsusi xarakter daşmalıdır
- İxrac və ya idxal əməliyyatları azad rəyiminə malik bazarlarda baş verməlidir

672 Aşağıdakılardan hansı ölkənin ixracını müəyyən edir?

- dünya tələbinin vəziyyəti və həmin ölkənin buna uyğun gəlməsi imkanları ilə
- həmin ölkənin dünya bazarına təklifinin tədiyyə qabiliyyətli tələbinin həcminə nisbəti ilə
- dünya qiymətlərinin nisbəti

- milli istehsalının həcmnin dünya bazarına çıxartdığı məhsulunun həcminə nisbəti kimi
- ölkənin ixrac etdiyi məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi

673 İdxal kvotası haqqında göstərilən fikirlərdən hansı yanlıştır?

- ayrı-ayrı ölkələr və firmaların inhisarçı sazişləri nəticəsində müəyyən edilir
- ölkədən xarici bazara çıxarılan müəyyən məhsulun miqdarına görə qoyulan məhdudiyət kimi çıxış edir
- məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi öz əksini tapır
- ölkədən xarici bazara çıxarılan müəyyən məhsulun çeşidinə görə qoyulan məhdudiyət kimi çıxış edir
- dünya bazarında hər bir iştirakçının öz məhsulunun satışında xüsusi çəkisini xarakterizə edir

674 Aşağıda müqayisəli üstünlük qanunu haqqında qeyd olunan hökmlərdən hansı yanlıştır?

- dünya ticarət iştirak edən ölkələrin iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına kömək edir
- dünya ticarət iştirak edən ölkələrdə ümumi milli istehsal artmasına səbəb olur
- dünya istehsalındakı ölkələrin yerini müəyyən edir
- müqayisəli üstünlük prinsipi əsasında dayanır
- müxtəlif ölkələrin ixtisaslaşmasına təsir göstərir

675 Verilən hökmlərdən hansı müqayisəli üstünlük qanununu yanlış xarakterizə edir?

- dünya istehsalındakı ölkələrin yerini müəyyən edir
- müqayisəli üstünlük prinsipi əsasında dayanır
- dünya ticarət iştirak edən ölkələrin iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına kömək edir
- müxtəlif ölkələrin ixtisaslaşmasına təsir göstərir
- dünya ticarət iştirak edən ölkələrdə ümumi milli istehsal artmasına səbəb olur

676 Aşağıdakı fikirlərdən hansı yanlıştır?

- qiymət-sövdələşmə tərəfləri arasında iqtisadi münasibətləri formalaşdıran mexanizmdir
- qiymət-məhsul və xidmətlərin satışının həyata keçirildiyi iqtisadi vasitədir
- qiymət-əmtəə dəyərinin pulla ifadəsidir
- qiymət-istehlakçının öz tələbini reallaşdırmağın ölçü meyarıdır
- qiymət əmtəə vahidini və ya kütləsini əldə etmək üçün alıcının satıcıya ödəməli olduğu pulun kəmiyyətidir

677 Dünya bazarında dəyər, konyunktura, valyuta-maliyyə, siyasi, dövlət-inhisar tənzimlənməsi hansı amillərə aid edilir?

- inflyasiya proseslərinin güclənməsinə kömək edən amillər
- daxili bazarın qiymət əmələgətirici amilləri
- defilyasiya proseslərinin güclənməsinə kömək edən amillər
- qiymətlərin dinamikasını müəyyən edən dünya bazarının qiymət əmələgətirici amilləri.
- dünya qiymətlərinin dinamikasını müəyyən edən iqtisadi amillər;

678 Verilənlərdən hansı fərdi əmək bölgüsünə aid edilir?

- lisenziya, patent, “nau-hau” və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəaliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

679 Verilənlərdən hansı ümumi əmək bölgüsünə aid edilir?

- lisenziya, patent, “nau-hau” və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəaliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

680 Aşağıda göstərilənlərdən hansı xüsusi əmək bölgüsünə aid edilir?

- hazır məhsulun müəyyən növlərinin istehsalı sahəsində yaranan ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- elmi texniki tərəqqinin nəliyyətlərdən maksimum istifadə sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- detal və ehtiyat hissələri istehsalında, müxtəlif texnoloji mərhələlərə görə ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir
- sənaye cəhətdən inkişaf etmiş ölkələr, xammal ölkələri, aqrar ölkələr aid edilir
- lisenziya, patent, “nau-hau” və s. alqı-satqısının istifadəsi sahəsində ixtisaslaşmış ölkələr aid edilir

681 Dünya bazarının tutumu ilə bağlı aşağıda qeyd olunanlardan hansı yanlıştır?

- milli istehsal həcmnin üstünə idxal-ixracı əlavə edib pul vahidində ölçülür
- milli istehsal həcmnin üstünə idxalı ixracı çıxmaqla fiziki və ya pul vahidində ölçülür
- əmtəələrin satış həcmi ilə müəyyən edilir
- öyrənilərkən ölkənin, əhalinin, ayrı-ayrı firmaların alıcılıq tələbi təhlil olunur
- istehsal təyinatlı əmtəələrdə öyrənilərkən sahənin inkişaf perspektivləri, elmi-texniki tərəqqi, maşın və avadanlığın mümkün göndərilmə həcmələri tədqiq edilir

682 Dünya bazarında dəyər qanunu nə zaman geniş miqyasda fəaliyyətə başlayır?

- dünya bazarı yarandığı zaman
- dünya ictimai əməyinin meydana çıxdığı zaman
- tələb və təklif qanununun bazarda təsir gücünün zəiflədiyi anda
- qızılın dünya pulundan çıxarıldığı zaman
- dünya əmtəə qiymətləri yarandığı zaman

683 Aşağıdakılardan hansı kapitalist bazarının regional qiymətlərinə aid edilir?

- onlar “Azad” bazar qiymətindən aşağı olur
- onlar “Qapalı” bazar qiymətinə bərabər olur
- onlar “Qapalı” bazar qiymətindən yüksək olur
- onlar “Azad” bazar qiymətindən yüksək olur
- onlar “Qapalı” bazar qiymətindən aşağı olur

684 Hansı növ qiymətlər ixrac qiymətlərinin hesablanması üçün başlanğıc bazası hesab edilir?

- transfert qiymətləri.
- daxili bazar qiymətləri
- qapalı” bazarların qiymətləri
- müqavilə qiymətləri;
- “azad” bazarların qiymətləri;

685 Qeyd olunanlardan hansı dünya ticarətinin inkişafının əsas qüvvəsidir?

- Beynəlxalq inteqrasiya prosesi;
- Beynəlxalq əmək bölgüsü
- Proteksionizm siyasəti.
- Dünya bazarına dəyər qanununun təsiri;
- Müqayisəli üstünlük prinsipi;

686 Verilənlərdən biri beynəlxalq əmək bölgüsünə aiddir?

- daxili bazarın müdafiəsi tədbiri.
- Dövlətlərarası mal və xidmətlərə mübadiləsi
- Ayrı-ayrı dövlətlərin müxtəlif əmtəə və xidmətlərin istehsalında ixtisaslaşması;
- Dünya təsərrüfatının inkişafının qanunauyğun nəticəsi;
- dünya ticarətinin inkişafının nəticəsi;

687 Dünya bazarında dəyər qanunu geniş miqyasda fəaliyyətə nə zaman başlayıb?

- dünya ictimai əməyinin meydana çıxdığı zaman

- dünya əmtəə qiymətləri yarandığı zaman
- dünya bazarı yarandığı zaman
- qızılın dünya pulundan çıxarıldığı zaman
- tələb və təklif qanununun bazarda təsir gücünün zəiflədiyi anında

688 Aşağıda verilənlərdən biri inkişaf etmiş kapitalist ölkələrinin bazarı üçün xarakterikdir?

- qapalı bazar” formalaşacaq
- “satıcı bazarı” formalaşacaq
- “azad bazar” formalaşacaq
- “alıcı bazarı” formalaşacaq
- rəqabətli bazar” formalaşacaq

689 Qeyd olunan fikirlərdən hansı müasir beynəlxalq bazar üçün xarakterik hesab olunmalıdır?

- rəqabətli bazar” formalaşacaq
- “satıcı bazarı” formalaşacaq
- azad bazar” formalaşacaq
- qapalı bazarı” formalaşacaq
- “alıcı bazarı” formalaşacaq

690 Göstərilən amillərdən biri dünya qiymətlərinin formalaşmasına təsir etməkdə xüsusi əhəmiyyətə malikdir:

- valyuta-maliyyə və siyasi amil
- konyunktura və dövlət-inhisar tənzimlənməsi amili
- dəyər və konyunktura amili
- dəyər və valyuta-maliyyə amili
- dövlət-inhisar tənzimlənməsi və siyasi amil

691 Azərbaycanda Antiinhisar fəaliyyəti haqqında qanun nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- 14 mart 1992
- 4 mart 1993
- 9 iyun 1994
- 4 mart 1996
- 25 mart 1995

692 İdxal edilən məhsullara gömrük rüsumlarının qoyulmasına məqsəd:

- Daha çox gəlir əldə etmək
- Satışın həcmi artırmaq
- Xərcləri minimuma endirmək
- xarici məhsulların milli bazarda yerli məhsulların qiymətindən aşağı qiymətə daxil olmasına imkan verməmək
- Məhsulun keyfiyyətinə təsir etmək

693 Bir-birinin qiymətqoyma siyasətinə və marketinq strategiyasına həssas olan azsaylı satıcıların çoxlu sayda alıcılarla ticarət etdiyi bazar hansıdır?

- Sırf rəqabət bazarı
- Nümunəvi bazar
- Məqsədli bazar
- Inhisarçı bazar
- Oligopolist bazar

694 Sadə gömrük tarifləri:

- bütün ölkələr üçün eyni ölçüdə müəyyən olunur
- zəif iqtisadi inkişafa malik ölkələr üçün müəyyən olunur

- aşağı rəqabət qabiliyyətliyə malik əmtələr üçün müəyyən olunur
- konkret əmtəə növünə görə müəyyən olunur
- bütün ölkələr üçün minimal ölçüdə müəyyən olunur

695 Gömrük rüsumları: (səhv cavabı seçin)

- konkret əmtəə vahidinə görə möhkəm vergi norması şəklində müəyyən olunur
- məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi öz əksini tapır
- gömrük tariflərinə gətirilməklər hər bir ölkədə işlənilib hazırlanır
- ölkədən xarici bazara çıxarılan müəyyən məhsulun çeşidinə, miqdarına görə qoyulan məhdudiyət kimi çıxış edir
- öz ölkəsinin əmtəələrinə nisbətən digər ölkə əmtəələrinin rəqabət qabiliyyətinin qalxmasına və ya enməsinə təsir edir

696 İdxal kvotası: (səhv cavabı seçin)

- məhsulların qiymətində müəyyən edilmiş faiz kimi öz əksini tapır
- dünya bazarında hər bir iştirakçının öz məhsulunun satışında xüsusi çəkisini xarakterizə edir
- ölkədən xarici bazara çıxarılan müəyyən məhsulun miqdarına görə qoyulan məhdudiyət kimi çıxış edir
- ayrı-ayrı ölkələr və firmaların inhisarçı sazişləri nəticəsində müəyyən edilir
- ölkədən xarici bazara çıxarılan müəyyən məhsulun çeşidinə görə qoyulan məhdudiyət kimi çıxış edir

697 Proteksionizm siyasətinin metodları: (səhv cavabı seçin)

- gömrük güzəştləri
- idxal gömrük rüsumları
- güzəştlə faiz dərəcələri
- idxal kvotası
- ixrac kvotası

698 Proteksionizm siyasəti ... köməyi ilə həyata keçirilir: (səhv cavabı seçin)

- əmək beynəlxalq bölgüsündə beynəlxalq ticarətin hər bir üzvünün payının qiymətləndirilməsi
- kompensasiya rüsumları, daxili vergilər və yığımların tətbiqi
- birbaşa və dolaylı idxal məhdudiyətlərinin bərqərar edilməsi
- gömrük və qeyri-gömrük tarif yaradılması
- valyuta məhdudiyətləri tətbiqi

699 Proteksionizm: (səhv cavabı seçin)

- xarici ticarətin tənzimlənməsi üçün tədbirlər məcbusudur
- dövlətin iqtisadi siyasət formalarından biridir
- daxili bazarı xarici bazarın mümkün mənfəətlərindən qorumaq üçün nəzərdə tutulur
- Beynəlxalq əmək bölgüsü və dünya ticarətində dövlətin mövqeyini gücləndirmək məqsədi güdür
- beynəlxalq ticarətdə hər bir iştirakçının payını müəyyən edir

700 Müqayisəli üstünlük qanunu: (səhv cavabı seçin)

- dünya ticarət iştirak edən ölkələrdə ümumi milli istehsal artmasına səbəb olur
- dünya istehsalındakı ölkələrin yerini müəyyən edir
- müqayisəli üstünlük prinsipi əsasında dayanır
- dünya ticarət iştirak edən ölkələrin iqtisadi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına kömək edir
- müxtəlif ölkələrin ixtisaslaşmasına təsir göstərir